

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2016

BcA. Kateřina Kočová

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

DIPLOMOVÁ PRÁCE

BcA. Kateřina Kočová

**Alternativní metody ve výuce češtiny
jako cizího jazyka**

Alternative methods in teaching Czech
as a foreign language

2016

Vedoucí práce: doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování zejména doc. PhDr. Milanu Hrdličkovi, CSc. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé diplomové práce. Rovněž bych chtěla poděkovat Mgr. Petře Kořeně a Mgr. Pavle Netušilové za podnětné informace z metody sugestopedie, za možnost nahlédnutí do sugestopedické výuky. Poděkování dále patří i Mgr. Barboře Dočkalové a paní Sylvii Nepustilové, které mi ohledně metody Act and Speak a Nepustilovy metody poskytly rozhovory. V neposlední řadě děkuji i těm lektorům cizích jazyků, kteří vyplnili elektronický dotazník a zasloužili se tak o to, aby práce v této podobě vznikla.

.....

podpis

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Alternativní metody ve výuce češtiny jako cizího jazyka* vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 7. prosince 2016

.....

Kateřina Kočová

Abstrakt

Tato diplomová představuje tři alternativní metody užívané ve výuce cizích jazyků - metodu sugestopedie, Nepustilovu metodu a metodu výuky dramatem Act and Speak. Cílem práce je přiblížit tyto metody jak z hlediska historického, tak z hlediska metodologického. Největší pozornost je věnována hospitacím na alternativních školách doplněným o dotazníky studentů a vlastní obrazový materiál z výuky.

Teoretická část je věnována zmíněným metodám z hlediska jejich historického vývoje, způsobu prezentace gramatiky a učebních materiálů. Představuje základní principy a rysy alternativních metod s možností jejich aplikace při výuce češtiny pro cizince.

Praktická část prezentuje výzkum složený z hospitací na zkoumaných alternativních školách a z rozhovorů se zakladateli a přímými pokračovateli těchto metod. Její součástí je analýza dotazníku zjišťujícího názory a povědomí lektorů ohledně efektivity a využitelnosti netradičních metod ve výuce. Výsledky praktických hospitací a závěry vyvozené z dotazníku ukázaly, že jako nejprínosnější hodnotí lektori metodu Act and Speak. V závěru praktické části jsou rovněž prezentovány návrhy vlastních aktivit pro výuku češtiny pro cizince vycházející principiálně z popisovaných alternativních metod. V poslední kapitole je vypracována shrnující tabulka mapující uplatnění komunikačního přístupu v sugestopedii, Nepustilově metodě a v metodě Act and Speak.

Klíčová slova

alternativní výukové metody, sugestopedie, Nepustilova metoda, výuka dramatem, Act and Speak, čeština pro cizince

Abstract

This diploma introduces three alternative methods taught in the study of foreign languages - a method of suggestopedy, Nepustil's method and the Act and Speak method. The purpose of this work is to approach the methods from a historical and methodological perspective. The main focus is aimed at inspections of alternative schools, supplied with student's questionnaires and the visual material from classes.

The theoretical part discusses methods from a historical perspective, the progress and presentation of grammar and learning material. Furthermore introducing the basic concept and features of alternative methods with the possibility of applying them during the teaching of Czech language for foreigners.

The practical part introduces research made up of inspections at alternative schools along with interviews with founders and successors of these methods. As analysis of the questionnaires that explore the opinions and awareness of teachers about the effectivity and usefulness of untraditional methods in teaching is also a part of it. Practical inspections and conclusions based on the results of questionnaires showed the Act and Speak method to be the most beneficial method. The practical part concludes by presenting other activities for teaching Czech for foreigners that are based on those alternative principles. A table summarizing the application of the Communicative Approach in the method of suggestopedy, Nepustil's method and Act and Speak is contained in the last chapter.

Key words

Alternative teaching methods, suggestopedy, Nepustil's method, teaching drama, Act and Speak, Czech for foreigners

*„Cokoli, co člověk učiní, jej může přiblížit k Nejvyšší moudrosti, jestliže pracuje
s láskou v srdci.“*

(Brida)¹

---

¹Převzato z: COELHO, P. *Láska*. Praha: Knižní klub, 2009, s. 128.

Obsah

1	Úvod	13
1.1	Několik slov autorky.....	17
2	Teoretická část.....	19
2.1	Obecné vymezení pojmu metoda.....	19
2.2	Vybrané metody výuky cizích jazyků	20
2.2.1	Gramaticko - překladová metoda	21
2.2.2	Přímá metoda.....	22
2.2.3	Audiolingvální metoda	23
2.3	Komunikační přístup	25
2.3.1	Komunikační přístup – podstata, rysy, kořeny	25
2.3.2	Pojetí komunikační kompetence	27
2.4	Alternativní metody	28
2.4.1	Rysy alternativních metod.....	30
2.4.2	Historie, vývoj a kořeny alternativních metod	31
2.5	Sugestopedie	31
2.5.1	Historie a vývoj sugestopedické metody.....	34
2.5.2	Vymezení základních pojmů	38
2.5.3	Základní principy metody	40
2.5.4	Prezentace gramatiky a učební materiály	47
2.5.5	Současná sugestopedická výuka cizích jazyků v ČR	53
2.6	Nepustilova metoda	56
2.6.1	Historie a vývoj	57
2.6.2	Základní principy metody	58
2.6.3	Prezentace gramatiky a učební materiály	62
2.6.4	Současná výuka Nepustilovou metodou v ČR	64

2.7	Metoda Act and Speak.....	64
2.7.1	Historie a vývoj	66
2.7.2	Základní principy metody	66
2.7.3	Prezentace gramatiky a učební materiály	67
2.7.4	Současná výuka metodou Act and Speak v ČR	71
3	Praktická část.....	72
3.1	Představení praktického výzkumu a jeho cílů, výzkumných metod.....	72
3.1.1	Struktura dotazníku	73
3.2	Stanovení hypotéz.....	75
3.3	Výsledky dotazníku	76
3.3.1	Výhody a nevýhody využití alternativních metod ve výuce	81
3.3.2	Asociace lektorů ohledně vybraných metod	84
3.3.3	Názory lektorů na využití vybraných alternativních metod při výuce češtiny pro cizince	86
3.4	Hospitace na jednotlivých školách	87
3.5	Sugestopedická jazyková škola Multilingua	88
3.5.1	Základní informace o škole	88
3.5.2	Průběh hospitace.....	90
3.5.3	Struktura lekce.....	97
3.5.4	Role prostředí, interakce ve třídě	98
3.5.5	Řečové dovednosti	99
3.5.6	Oprava chyb	99
3.5.7	Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou	100
3.5.8	Dotazníky studentů ze sugestopedického kurzu.....	104
3.5.9	Výhody a nevýhody metody.....	105
3.5.10	Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince	105
3.6	Nepustilova jazyková škola v Brně	109

3.6.1	Základní informace o škole	109
3.6.2	Průběh hospitace.....	110
3.6.3	Role prostředí, interakce ve třídě	113
3.6.4	Řečové dovednosti	114
3.6.5	Oprava chyb	114
3.6.6	Rozhovor s pí. Sylvií Nepustilovou a p. Jiřím Brychtou.....	115
3.6.7	Dotazníky studentů z kurzu vedeného Nepustilovou metodou	117
3.6.8	Výhody a nevýhody metody.....	117
3.6.9	Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince	118
3.7	Jazyková škola Jevišť v Praze	119
3.7.1	Základní informace o škole	119
3.7.2	Rozhovor s Mgr. Barborou M. Dočkalovou.....	119
3.7.3	Výhody a nevýhody metody.....	120
3.7.4	Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince	121
3.8	Uplatnění komunikačního přístupu ve vybraných alternativních metodách	122
4	Závěr.....	123
5	Seznam použité literatury	127
6	Seznam internetových zdrojů	132
7	Seznam doporučených videí.....	135
7.1	Sugestopedie	135
7.2	Nepustilova metoda	135
7.3	Act and Speak	135
8	Seznam učebnic	136
9	Seznam obrázků, grafů a tabulek	137
9.1	Seznam obrázků.....	137
9.2	Seznam grafů	139

9.3	Seznam tabulek	139
10	Přílohy	140
10.1	Informovaný souhlas	140
10.2	Fotografie z kurzu z Nepustilovy JŠ	142
10.3	Fotografie ze sugestopedického kurzu JŠ Multilingua	144
10.4	Učební materiály	148
10.4.1	JŠ Altissima	148
10.4.2	Sugestopedie – materiály z kurzu	151
10.4.3	Nepustilova metoda – materiály z kurzu	157
10.5	Dotazníky	160
10.5.1	Sugestopedie	160
10.5.2	Nepustilova metoda	164

SEZNAM ZKRATEK

L – lektor, lektorka²

S – student, studentka

---

²V práci upřednostňujeme místo tradičního termínu „učitel, učitelka“ termín „lektor, lektorka“, termín vhodněji a moderněji označuje „pedagogického pracovníka vyučujícího cizí jazyky“ (Průcha, 2013, s. 142).

1 Úvod

„Všechny události našeho života jsou materiálem, z něhož můžeme postavit, cokoli budeme chtít.“

(Novalis)³

V současné době si studenti mohou vybrat z nepřeberného množství jazykových kurzů. Ty kurzy, které se něčím liší od klasického pojetí, mohou být pro zájemce atraktivnější. Ať už mluvíme o tandemové výuce, e - learningu, práci s videi a písněmi ve výuce, zapojování her a pohybového umění, o zážitkové pedagogice, všechno jsou to přístupy z klasických metod vybočující, jiné, nevšední, netradiční - alternativní. Ovšem ne všechny alternativní metody jsou nové a vzniklé z potřeby moderní společnosti nalézt to, co klasický kurz cizího jazyka nemá.

V této práci představujeme tři alternativní metody, které nevznikly nedávno, jejich působení není ani nikterak široké. Je však zajímavé zkoumat, jak lze tyto metody využít v běžné výuce. Na základě četby odborné literatury, vlastních hospitací na alternativních školách, rozhovorů se zakladateli a pokračovateli těchto metod a dotazníkového šetření mezi lektory cizích jazyků, se snažíme dokázat, že některé prvky a postupy alternativních metod mohou být funkční i ve vyučování vedeném komunikační metodou⁴/ komunikačním přístupem⁵. Zvyšují motivaci, radost z učení a mohou přinést do všední výuky nevšední zážitky. Problematika alternativních vyučovacích metod vyvolává obvykle ostré spory jak mezi odborníky, tak i mezi širší veřejností. Slovník cizích slov například představuje alternativu jako „možnost, která je často módní“

---

³Převzato z: MÜHS, W. Myšlenky moudrých o životě. Praha: Nové město, 1997.

⁴Hrdlička (2010).

⁵Valková (2014).

(Klimeš, 1981, s. 17). Lze konstatovat, že s jistou módností také souvisí příklon společnosti k alternativě obecně - připomeňme si, jak „in“ je například alternativní způsob života, alternativní hudba, alternativní medicína atd. Je však na místě podotknout, že tuto „potřebu být módní“ v nás z největší části cíleně vyvolává reklama.

Na základě analýzy principů vybraných alternativních metod zhodnotíme jejich využitelnost, efektivitu a potenciální přínosnost pro výuku češtiny pro cizince. Snažíme se o nezaujaté hledisko, pokud možno o co nejzevrubnější popis těch principů, ze kterých metody vyrůstají, abychom mohli vyvrátit některá mylná neověřená stanoviska. Vycházíme především z vlastních hospitací na alternativních školách, osobních rozhovorů se zakladateli a pokračovateli těchto metod, z odborné literatury věnující se tomuto tématu. Domníváme se, že prezentované alternativní metody mohou být jak vhodným doplňkem k metodám tradičním, tak mohou fungovat i jako samostatné vyučovací metody, pokud s nimi je v rukou školeného lektora⁶ zacházeno kvalifikovaným způsobem.

Diplomová práce je složena z části teoretické a z části praktické. Teoretická část obsahuje 7 hlavních kapitol, praktická část obsahuje 5 kapitol. První část prezentuje poznatky z odborné literatury k tématu doplněné o vlastní zkušenosti a pozorování v rámci provedených hospitací. Je známo, že nejlépe se teoretické problémy ukazují na praktických ukázkách. O propojení teorie a praxe se tedy snažíme i v této práci. V podkapitole úvodní části s názvem *Několik slov autorky* se zamýšlíme nad aktuálními problémy *sugestopedie*, *Nepustilovy metody* a *metody Act and Speak* v kontextu výuky češtiny jako cizího jazyka, představujeme i konkrétní problémy spojené s výzkumem v této oblasti. V samotné teoretické části se první kapitola věnuje obecnému vymezení pojmu metoda, kterou v dalších podkapitolách rozvíjíme a představujeme tři výukové metody v didaktice cizích jazyků: *gramaticko - překladovou metodu*, *přímou*

---

⁶V případě sugestopedie - lektora proškoleného Nadací Prof. Dr. G. Lozanova a Prof. Dr. E. Gatevy, pod vedením Vaniny Bodurovy, která v současnosti jako jediná nabízí certifikovaná osvědčení k provozování vlastní sugestopedické výuky. Nepustilova škola také nabízí lektorům metodická školení pod vedením pí. Nepustilové a zkušených lektorů Nepustilovy JŠ. Více zde: www.suggestopedy.org a www.njs.cz.

metodu a audiolingvální⁷ (audioorální) metodu. Zaměřujeme se především na využití řečových dovedností při výuce, interakci lektora se studenty a způsob, jakým jsou opravovány chyby. Těmto oblastem se následně věnujeme i v rámci konkrétních alternativních metod, dochází tedy k určité komparaci. Samostatnou kapitolu věnujeme komunikačnímu přístupu, jeho charakteristickým rysům a komunikační kompetenci⁸. V kapitole *Alternativní metody* stručně vystihujeme jejich základní podstatu, neboť se jedná o téma široké, není naším cílem popsat detailně jejich kompletní historii a vývoj. Popisujeme problematické vymezení termínů *alternativní, aktivizační a inovativní*, které se často směřují, představujeme základní rysy alternativních metod. Věnujeme se principům vybraných alternativních metod, vývojovým tendencím a základní orientaci v literatuře k tomuto tématu, rovněž představujeme, jakým způsobem se v metodách prezentuje gramatika, s jakými učebními pomůckami se pracuje. Výklad vhodně ilustrují vlastní fotografie z kurzů, které jsou součástí jak jednotlivých kapitol, tak mají i své místo v sekci *Přílohy*. Neméně významnou kapitolou je kapitola *Současná výuka v ČR*, kde v bodech představujeme, jaké další školy a střediska nabízejí výuku těmito metodami⁹.

Praktickou část považujeme za stěžejní. V první části představujeme dotazník pro lektory cizích jazyků zjišťující jejich názory a povědomí o vybraných alternativních metodách. Nejprve prezentujeme strukturu dotazníku, stanovujeme hypotézy, které následně budou potvrzeny nebo vyvráceny na základě analýzy získaných výsledků. Tato část je doplněna o grafy vytvořené na www.surveymonkey.com¹⁰. Upozorňujeme na podnětnou kapitolu *Výhody a nevýhody alternativních metod* (Tab. 4), kde uvádíme nejčastější názory lektorů na tyto metody, rovněž i kapitolu *Asociace lektorů ohledně alternativních metod* (Tab. 5),

⁷V práci je dále užito termínu „audiolingvální“ (Šebesta, 2014, s. 15).

⁸Kapitola je stěžejní vzhledem k praktické části, kde v závěru prezentujeme tabulku *Uplatnění komunikačního přístupu ve vybraných alternativních metodách* (Tab. 10). Základní rysy komunikačního přístupu (např. adresnost, komplexnost, užitečnost atd.) hledáme v alternativních metodách, na základě získaných teoretických i praktických informací srovnáváme.

⁹V případě sugestopedie existují jen 4 certifikovaní školitelé včetně Mgr. Petry Kořeně, u které jsme absolvovali hospitaci/ jazykový kurz. V seznamu však uvádíme i školy využívající sugestopedii jen jako doplněk k výuce.

¹⁰V práci jsou, pro názornější příklad, využity veškeré grafy vygenerované z elektronického dotazníku.

kde poukazujeme na některá mylná přesvědčení a snažíme se je v této práci vyvrátit. Vzhledem k tomu, že se naše práce zabývá výukou češtiny pro cizince, prezentujeme i časté odpovědi lektorů na otázku: *Myslíte si, že jsou vybrané metody využitelné i při výuce češtiny pro cizince? Proč ano, proč ne?* Dotazník vedl k zajímavým výsledkům, které ukazují, že lektoři ve většině případů o analyzovaných metodách nejsou informováni, nebo je jejich zájem o ně nepatrný. Na tuto neznalost cíleně navazuje kapitola prezentující jednotlivé hospitace, kterých jsme se zúčastnili. V jednotlivých podkapitolách ukazujeme specifika metod, detailně rozebíráme průběh hospitace, v podkapitole *Záznamy z dalšího pozorování* v bodech shrnujeme další zajímavé poznatky. Je třeba upozornit, že naše komentáře k vybraným metodám jsou subjektivního charakteru a nemusí se shodovat s názory lektorů těchto metod, jejichž pohledy mohou být zaujaté. Cílem těchto hospitací bylo zachytit, jak probíhá výuka, co z těchto metod lze aplikovat v rámci komunikačního přístupu. V kapitole s názvem *Rozhovory* prezentujeme interview se zakladateli a přímými pokračovateli těchto metod¹¹.

Cílem praktického výzkumu, realizovaných hospitací a rozhovorů bylo zjistit, jak fungují vybrané metody v praxi. Vzhledem k tomu, že alternativní metody patří k málo prozkoumaným metodám výuky cizích jazyků, bylo třeba podrobně představit, jak výuka těmito metodami probíhá a pomocí dotazníkového šetření zjistit, jak výuku hodnotí účastníci kurzů a oslovení lektoři cizích jazyků¹². Výsledky dotazníku včetně otázek, odpovědí respondentů a grafů jsou nosnou informací pro další bádání na poli této oblasti. V závěru práce nastiňujeme cesty, kterými by se mohl ubírat další výzkum. Dále uvádíme veškerou použitou literaturu, internetové zdroje a učebnice, kterých je v této práci využito, stejně jako seznam obrázků, grafů a tabulek. Rovněž nabízíme v kapitole *Doporučená videa* zajímavé odkazy na didaktická videa a rozhovory s významnými osobami z této oblasti. Upozorňujeme, že z těchto zdrojů čerpáno nebylo, slouží pouze jako dodatečný materiál pro zájemce o tuto oblast. V sekci *Přílohy* je k nalezení

---

¹¹ Rozhovory jsou součástí jednotlivých kapitol.

¹² Pomocí krátkého písemného dotazníku byla zjišťována spokojenost studentů s průběhem absolvovaného kurzu. Pomocí elektronického dotazníku jsme zjišťovali názory lektorů. Výsledky z el. dotazníku jsou prezentovány v praktické části práce spolu s grafy.

Informovaný souhlas, dále pak fotografie z absolvovaných jazykových kurzů, dodatečné učební materiály a handouty, v poslední řadě pak vyplněné dotazníky účastníků těchto kurzů.

1.1 Několik slov autorky

V této úvodní podkapitole bych ráda ve stručnosti představila některé obtíže, které práce na zvoleném tématu přinesla. Dostupných materiálů o těchto vybraných metodách je velmi málo. Dostupnými materiály mám tedy na mysli metodické příručky, publikace zakladatelů a pokračovatelů těchto metod a učebnice využívané v hodinách. Poměrně hodně času a úsilí mi zabralo kontaktovat školené lektory¹³ těchto metod a získat nezkrácené informace přímo od nich. Ne všichni byli vstřícní a otevření k tomu poskytnout detaily o „svých metodách“ a pomoci této práci získat co nejpřesnější informace. U metody *sugestopedie* zmiňuji Mgr. Petru Kořenou, ředitelku a lektorku jazykové školy Multilingua¹⁴, u které jsem absolvovala týdenní intenzivní kurz angličtiny pro začátečníky. Mgr. Petra Kořená je jednou ze čtyř absolventů sugestopedického kurzu pro lektory cizích jazyků pod vedením *prof. dr. Georgiho Lozanova*, bulharského psychologa, psychoterapeuta, lékaře a zakladatele metody sugestopedie. Díky ní jsem nasbírala pro tuto práci mnoho cenných materiálů a informací. Rovněž mi ochotně poskytla ke studiu elektronickou knihu Lozanova¹⁵ s názvem *Suggestopedia/ Reservopedia* (Lozanov, 2009). *Nepustilova metoda*, kterou se zabývám v druhé řadě, je metodou vzniklou v Brně¹⁶. Díky paní *Sylvii Nepustilové*, manželce zemřelého *PhDr. Vladimíra Nepustila*¹⁷, zakladatele Nepustilovy metody, jsem dostala příležitost nahlédnout do týdenního intenzivního kurzu angličtiny pro úplné začátečníky. Absolvované hospitace považuji za velmi cenný průzor do reálné výuky, bez nichž bych se neodvažovala

---

¹³Školení lektori, kteří prošli speciálním metodickým školením, disponují certifikátem, oprávnění učit danou metodou.

¹⁴Multilingua [online]. [cit. 2016 - 11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/>

¹⁵Jsem si vědomi akademických titulů autora, dále však uvádíme, vzhledem k plynulosti textu, jméno bez titulů.

¹⁶Nepustilova jazyková škola Brno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz>

¹⁷Jsem si vědomi akademických titulů autora, dále však uvádíme, vzhledem k plynulosti textu, jméno bez titulů.

o metodách cokoli napsat. Nutno podotknout, že metodické materiály o Nepustilově metodě nejsou. Na stránkách školy¹⁸ je sice množství informací o metodě a jejím vzniku, škola nabízí i velmi kvalitní studijní sekci se všemi handouty a gramatickými tabulkami z výuky ke stažení zdarma, tento náhled ale neposkytuje dostatečný vhled do praktické stránky metody. Nepostačoval zejména k tomu, abych si dokázala přesně představit, v čem se metoda liší například od komunikačního přístupu, v čem se naopak blíží gramaticko - překladové metodě. Vladimír Nepustil zemřel tragicky při dopravní autonehodě v roce 1995, o metodě nic nese-psal. V práci uvádím tedy pouze ty materiály, které jsou dostupné na internetových stránkách (gramatické přehledy a tabulky, překladový text, materiály, které mi byly poskytnuty na kurzu včetně zadání a vzorového řešení závěrečného testu – viz Přílohy). Oprávnění k využití oskenované učebnice jsem nedostala. O *metodě Act and Speak* jsem získala nejméně informací. Proběhl sice písemný rozhovor se zakladatelkou jazykové školy Jevišťe¹⁹ Mgr. Barborou Müller Dočkalovou, neposkytla mi ale materiály k výuce. V učebních materiálech tedy vycházím z dramatického scénáře M. Vonkové (2007). *Škola Jevišťe* od roku 2009 nefunguje, B. Dočkalová se výuce pomocí metody Act and Speak věnuje na základní škole Marjánka v Praze 6, kde učí angličtinu. Praktický výzkum jsem v této oblasti neuskutečnila, a to zejména proto, že primárním cílem práce bylo zachytit výuku dospělých.

Nutno konstatovat, že tématem samotným *Alternativní metody ve výuce češtiny jako cizího jazyka*, jsem se znevýhodnila v tom, že vybranými metodami se v současnosti čeština pro cizince neučí. Pouze metoda Act and Speak realizovala v roce 2007 kurz češtiny pro cizince²⁰, stejně jako V. Nepustil o aplikaci Nepustilovy metody na kurzy češtiny pro cizince uvažoval, nicméně tuto myšlenku již nestihl realizovat²¹.

---

¹⁸Nepustilova jazyková škola Brno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz>

¹⁹Jazyková škola Jevišťe [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.jeviste.cz/index/display/id/1>

²⁰Jednalo se o jediný kurz výuky češtiny pro cizince, kde frekventanti kurzu byli dospělí. Více v *Doporučených videích*.

²¹Aby však bylo dodrženo zadané téma, pokusila jsme se v podkapitolách *Návrhy vlastních aktivit* představit vlastní typy na výuku češtiny pro cizince, které využívají principy zkoumaných alternativních metod.

2 Teoretická část

2.1 Obecné vymezení pojmu metoda

Dříve než se budeme zabývat vyučovacími metodami podrobněji, objasníme si termín „vyučovací metoda“²². Obecné pojmenování termínu metoda „pochází z řeckého slova *methódos* – cesta k něčemu. V nejobecnějším významu je to způsob dosažení cíle, určitým způsobem uspořádaná činnost“ (Javůrek, 1981, s. 293). Pojem vyučovací metoda charakterizuje pak „činnost učitele vedoucí žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů“ (Průcha, 2013, s. 355). Jak konstatuje L. Mojžíšek (1970) „metoda je částí metodického systému, který zajišťuje plné poznání, tj. vytvoření požadovaných vědomostí, dovedností a návyků (Metodický systém je tedy komplex vyučovacích metod s úkolem naučit, zvládnout učivo)“ (Mojžíšek, s. 9). Pro tuto práci je důležité rovněž rozlišovat mezi metodou a přístupem.

„Metody, jakožto systematické principy a postupy pro výuku jazyka, vycházejí z přístupů. Jako přístupy bývají v anglofonní literatuře označovány teorie, které popisují povahu jazyka a jeho osvojování. Rozlišování těchto dvou pojmů ovšem není exkluzivní a lze se setkat i s terminologií, kde termín přístup nahrazuje termín metoda“

(Šebesta, 2014, s. 50).

Šebesta dále uvádí, že „různá pojetí přístupů a metod mají dopad na to, jak jsou ve výuce chápány jazyk a učení se jazyku, ale i to, jak jsou nazírány cíle výuky, struktura výuky, role učitele a žáka, a techniky, aktivity a materiály užívané ve výuce“ (Šebesta, tamtéž). Pojetí metody je v interpretacích různých autorů odlišné, různě široké a chápání metod a přístupů je nejednotné.

---

²²Definice termínu je mnoho, představujeme jen nejvhodnější vybrané.

„Někteří autoři chápou pod pojmem metoda i formy, jiní dokonce i zásady. Přeceňování vyučovací metody je právě tak škodlivé jako její nedocnění. Je žádoucí se odklonit od „metodikaření“ jakožto receptářství a současně dát učitelům hluboké psychologické, didaktické, fyziologické vzdělání. Metodické bohatství spočívá v tom, jak si učitel osvojí větší množství vyučovacích způsobů, kterých užívá podle situace, popřípadě tvoří další, nové“ (Mojžíšek, 1970, s. 6).

V této práci se držíme termínu alternativní „metoda“, který nenahrazujeme termínem alternativní „přístup“, nicméně dále v souvislosti s komunikačním přístupem užíváme termínu „přístup“ dle Valkové (2014).

2.2 Vybrané metody výuky cizích jazyků

V této kapitole představíme tři významné metody v didaktice cizích jazyků *gramaticko - překladovou metodu, přímou metodu a audiolingvální metodu*, v další samostatné kapitole (zejména pro jeho důležitost vzhledem k alternativním metodám) pak komunikační přístup²³/komunikační metoda se podle Hrdličky (2010) *„uplatňuje ve výuce jazyků od počátku 70. let a lze konstatovat, že mezi metodami výuky cizích jazyků zaujímá v posledních desetiletích dominantní postavení“* (Hrdlička, s. 39). Tyto alternativní metody byly vybrány proto, že z nich čerpaly inspiraci ty metody, o kterých tato práce pojednává. Naším cílem není rozpracovat podrobnou analýzu těchto metod, pouze se snažíme prezentovat jejich základní rysy a možné inspirační zdroje pro vznik a rozvoj sugestopedie, Nepustilovy metody a metody výuky dramatem (Act and Speak).

Závěrem jen pár slov o tom, jakých aspektů si všímáme při charakteristice těchto metod. Uvádíme jejich časovou periodizaci, vznik a vývoj, zkoumáme, jakých řečových dovedností je v metodách především využíváno, jak probíhá práce s chybou a její oprava, interakce lektora a studentů, v neposlední řadě, jak je pracováno s inputem (jazykovým vstupem).

---

²³Jsme si vědomi toho, že se užívají termíny komunikační/ komunikativní metoda. V této práci užíváme termín komunikační přístup podle Valkové (2014), tento pojem zahrnuje různé postupy a metody užívané v komunikační výuce jazyků.

2.2.1 Gramaticko - překladová metoda

Gramaticko - překladová metoda, někdy nazývána jako metoda tradiční, klasická, je považována za nejstarší metodu výuky cizích jazyků. Ve středověku se touto metodou vyučovala především latina a řečtina a cílem byla schopnost číst cizojazyčnou literaturu v originále. Jedná se o metodu nepřímou. Pro nepřímé metody je typické překládání významu slov/ slovních spojení/ vět, „*jehož pochopení lze dosáhnout přímým postupem (například synonymem, gestem, ukázáním skutečnosti, kontextovou nápovědí), či přednášením o funkci gramatického prostředku namísto přístupné ukázky jeho fungování v praxi*“, specifická je „*didaktická abstrakce jazykové formy od jejího významu*“ (Valková, 2014, s. 58). Gramaticko - překladová metoda však stojí na striktním překladu z mateřského do cílového jazyka a naopak. Její koncept je sice již překonaný, na druhou stranu využívá řadu funkčních prostředků aplikovatelných dodnes. Právě z jejího deduktivního výkladu gramatiky, drilu a opakování vychází *Nepustilova metoda*²⁴.

Šebesta (2014) k tomuto uvádí, že „*metoda se zaměřuje na překlad textů do mateřského jazyka a na výuku gramatických pravidel. Největší důraz je kladen na četbu a porozumění textu, oproti tomu je zanedbáván žákův aktivní projev. Tato metoda byla původně používána pro výuku klasických jazyků a převládala až do začátku 20. století*“ (Šebesta, s. 33). Řečové dovednosti (mluvení a psaní) jsou rozvíjeny jen okrajově. Jak i název metody napovídá, cílem je umět přeložit text z cizího jazyka. Převládá psaná forma cizího jazyka, píše se i překladové diktáty místo spontánní konverzace²⁵. Lexikum je prezentováno bez návaznosti na kontext, často v rámci kontextově nezapojených vzorových vět. Výrazně se uplatňuje deduktivní učení gramatiky²⁶. Chyba je v gramaticko - překladové metodě nežádoucí, považována za projev interference z mateřského jazyka, stejně jako v metodě přímé a audiolingvální. Chybu chápe Šebesta (2014) jako

---

²⁴K principu drilu, překladu a opakování podrobněji – kap. *Základní principy Nepustilovy metody*.

²⁵Zjištěno na základě pozorování Nepustilovy metody. V kurzech se píše překladové diktáty.

²⁶Deduktivní učení, učení dedukcí, dedukční učení, dedukční metoda: „*Přístup k jazykovému vyučování, při němž se žáci učí jazyková pravidla a určité informace o jazyce, jež následně při používání jazyka aplikují*“ (Šebesta, 2014, s. 22).

„nesprávné užití jazykového prostředku“ (Šebesta, s. 35). Zajímavá je role studenta a lektora. Student je pasivní, přijímá instrukce a povely od autoritativního zdroje. Lektor vždy poskytne správné řešení. Input (jazykový vstup)²⁷ je nedostačující, neboť se omezuje jen na modelové věty pro danou jazykovou úroveň, student není schopen v běžném hovoru adekvátně reagovat.

Gramaticko - překladová metoda je v současnosti překonaná, nicméně některé alternativní metody, již zmíněná Nepustilova metoda, částečně i sugestopedie, z gramaticko - překladové metody vycházejí. Obě kladou důraz na překlad z mateřského jazyka do cizího, drilují modelové věty, zejména Nepustilova metoda potlačuje vlastní iniciativu studentů. Výuka probíhá v mateřském jazyce frekventantů kurzu. Nepustilova metoda však velmi přehledně prezentuje gramatiku, uvádí ji do struktur a tabulek, což může významně napomoci zejména analyticky smýšlejícím studentům.

2.2.2 Přímá metoda

Přímá metoda vznikla jako reakce na gramaticko - překladovou metodu, od které se liší hlavně ve využití cílového jazyka ve výuce, důrazem na mluvení, demonstrací a imitací slovní zásoby. „*The Direct Method receives its name from the fact that meaning is to be conveyed directly in the target language through the use of demonstrativ and visual aids*“²⁸ (Freeman, 2000, s. 23). Ve výuce je užíváno induktivního učení²⁹, k čemuž Šebesta (2014) dodává, že „*gramatika by neměla být učena explicitně, ale žáci by si ji měli osvojit sami na základě struktur, které používají v komunikaci*“ (Šebesta, s. 66). Metody bylo využíváno především do roku 1950. Významně ovlivnila i metodu SGAV (strukturně globální

---

²⁷Na druhou stranu, v komunikačním vyučování hovoříme o „*zvyšující se autenticitě a realisticke přesvědčivosti vstupního materiálu (inputu)*“ (Valková, 2014, s. 39). Definici jazykového vstupu vymezuje Štindlová (2013, s. 15) jako „*způsob působení jazyka na žáka. V kontextu jazykového vyučování jsou za jazykový vstup považovány učební činnosti a materiály. Hypotéza srozumitelného jazykového vstupu byla poprvé formulována Stephenem Krashenem (1981)*“.

²⁸Překlad autorka: „*Přímá metoda získala jméno ze skutečnosti, že význam (slov) je vyjádřen přímo v cílovém jazyce prostřednictvím demonstrace a obrazových pomůcek.*“

²⁹„*Proti deduktivnímu učení stojí induktivní učení, během něhož učitel nevyučuje žáky gramatická a další pravidla přímo, ale dává jim prostor, aby tato pravidla objevovali samostatně nebo je vyvozovali ze svých předešlých zkušeností s užíváním jazyka. Metody jazykového vyučování, které zdůrazňují praktické užívání jazyka na úkor informování o jeho struktuře (např. přímá metoda a komunikační metoda) zpravidla využívají princip induktivního učení*“ (Šebesta, 2014, s. 22).

audiovizuální metoda)³⁰. Metoda SGAV se v mnohém shoduje s audiolingvální metodou, především v tom, že klade důraz na mluvení a poslech, nepoužívá mateřský jazyk a využívá drilu (drilová cvičení, opakování). „*Předpokládá, že jazyk je osvojován skrze komunikaci, proto také mluvení a poslech zohledňuje*“ (Šebesta, 2014, s. 16). Dále dodává, že „*jelikož metoda zavrhuje užívání mateřského jazyka, zakládá výklad na doprovodném obrazovém materiálu, který napomáhá porozumění a osvojení slovní zásoby*“ (Šebesta, tamtéž). Jde o metodu původem z Francie, vznikla v 50. letech 20. století. Hrdlička (2010) konstatuje, že se jedná o paralelu s britskou *situační metodou*³¹ (Hrdlička, s. 40). Ve výuce pracuje přímá metoda s autentickými materiály, lektor poskytuje srozumitelný input. Od samého počátku je pracováno se všemi čtyřmi řečovými dovednostmi s důrazem na správnou výslovnost. Jako dozvuk gramaticko - překladové metody využívá přímá metoda gramatických drillů. Rovněž považujeme za podstatné zmínit, že na rozdíl od gramaticko - překladové metody, kde je student pasivním objektem, v přímé metodě funguje jako aktivní článek vyučovacího procesu. Lektor má autoritu, ale se studentem pracuje jako s partnerem³². Na chybu není nahlíženo tak radikálně jako v gramaticko - překladové metodě, lektor se snaží dovést studenta k vlastní opravě.

2.2.3 Audiolingvální metoda

Audiolingvální neboli audioorální metoda³³ byla „*nejrozšířenějším metodickým postupem (alespoň v USA a v západní Evropě) do poloviny 60. let*“ (Hrdlička, 2010, s. 39). Hrdlička (2010) dále konstatuje, že metoda „*vzniká ve 40. letech v USA, u jejích základů stojí lingvista L. Bloomfield a stoupenci tehdy nového směru v psychologii – behaviorismu (B.F. Skinner aj.)*“ (Hrdlička, tamtéž). Jedná se o metodu přímou, před výukou psaní a čtení, upřednostňuje

---

³⁰ Hrdlička (2010, s. 40).

³¹ „*Metoda, při které jsou nová gramatika a slovní zásoba představeny a procvičeny za použití situačních scének (ve škole, v obchodě)*“ (Šebesta, 2014, s. 76). Konstatujeme, že ze situační/ orální metody vychází především metoda Act and Speak.

³² Lektor pracuje se studentem jako s partnerem podobně jako v komunikačním vyučování. „*Úloha učitele v komunikačním vyučování spočívá ve zkoumání potřeb, plánování, organizaci, didaktickém vedení a facilitaci učení*“ (Valková, 2014, s. 39).

³³ Hrdlička (2010).

řečové dovednosti jako je mluvení a poslech. Důraz je kladen na „*aplikaci příslušného jazykového systému, nikoliv na systém sám (učí se „jazyku“, nikoliv „o jazyce)*“ (Hrdlička, 2010, s. 40). Stejně jako v přímé metodě není využíván mateřský jazyk ve výuce, podobně pracuje s dialogickými a drilovými cvičeními. Behaviorismus³⁴, ze kterého audiolingvální metoda vychází, totiž pracuje s jazykem jako se „*souborem návyků, jinojazyčnému kódu se učí obdobně jako jazyku mateřskému, tedy intuitivně, nápodobou, opakováním a drilem vzorových slovních spojení a modelových syntaktických struktur (patterns)*“ (Hrdlička, tamtéž). „*Jazykový materiál musí být uváděn v nevelkých jednotkách odstupňovaných podle obtížnosti, ve strukturách, které studenti zvládají cestou různých typů drilu (pattern practice: opakování, substituce, transformace. Předpokládá se, že si žáci na základě těchto drilů (s využitím nenáročné slovní zásoby) osvojí strukturní návyky, které budou později při volnějším vyjadřování fungovat automaticky. Strukturní drily jsou založeny na kontrastivní analýze mateřského a cílového jazyka*“ (Orlova, Pavlíková, 2013, s. 20).

Se vznikem audiolingvální metody byla spojena i potřeba vojáků americké armády dorozumět se v Evropě. Cílem bylo naučit se konverzovat v základních komunikačních situacích, proto byly ve výuce využívány dialogické texty, u nichž docházelo často k memorování daných lexikálních a gramatických struktur. Studenti tedy produkovali dialog mechanicky a mimo třídu nebyli schopni přirozené konverzace. Se vznikem behaviorismu je spojen i vznik kontrastivní analýzy³⁵. Byla rozvíjena v 50. a 60. letech 20. Století, její vznik je spojen s Friesovou školou (strukturalisté Ch. C. Fries, R. Lado). Chyba byla považována za nežádoucí projev interference z prvního jazyka. „*Největší obtíže při učení se*

³⁴Šebesta (2014, s. 17) uvádí, že „*V americké tradici z behaviorismu vycházel v oblasti lingvodidaktiky vlivný strukturalismus (zastoupený mj. L. Bloomfieldem a Ch. C. Friesem) a s tím související audioorální metoda.*“

³⁵Kontrastivní analýza (CA) je „*metoda srovnání synchronních systémů dvou jazyků, využívána zejména pro potřeby lingvodidaktiky a translologie. Vyvinuli ji v 50. a 60. letech američtí strukturalisté (zvl. R. Lado) při výzkumu jazykového vyučování. K jejím východiskům patří předpoklad, že největší obtíže při učení se jazyku působí negativní transfer (interference) z prvního jazyka a že tyto obtíže lze vysledovat pomocí kontrastivní analýzy a na základě toho modifikovat výukovou praxi. S největším prospěchem byla využita v oblasti fonologie, v 70. letech pak poněkud ustoupila do pozadí v souvislosti s dalším vývojem lingvodidaktického zkoumání (chybová analýza, zkoumání mezijazyka: kontrastivní analýza mezijazyka). Kritici CA poukazovali na přeceňování významu prvního jazyka a opomíjení jiných důležitých činitelů (nadání, motivace, věk, znalost dalších jazyků atp.), ale též za nemožnost plného srovnání v případech jazykových forem, jež v jednom z jazyků chybějí, a na četné omyly při určování potenciálně problematických jevů*“ (Šebesta, 2014, s. 46 – 47).

jazyku působí negativní transfer (interference)³⁶ z prvního jazyka“ (Šebesta, 2014, s. 46). Příznačná byla rovněž pasivita studentů, kteří se nemohli v rámci této metody jakkoli kreativně realizovat. Výuka probíhala v cílovém jazyce, lektor poskytoval dostatek inputu, nicméně jednalo se o input omezený na modelové věty a strukturní tabulky.

Na chybu bylo pohlíženo jako na nežádoucí efekt špatně zautomatizovaného návyku. Kontrolovaná konverzace připomíná například *Callanovu metodu*³⁷, která je také považována za jednu z alternativních metod. Kontrolovaná konverzace v praxi znamená, že lektor má seznam otázek, které klade studentům, ti na ně automaticky a bez většího přemýšlení odpovídají. Na podobném principu stojí i Nepustilova metoda, která se snaží o zautomatizování odpovědí na modelové otázky. Na rozdíl od Nepustilovy metody však audilingvální metoda prezentuje gramatiku induktivním postupem.

2.3 Komunikační přístup

2.3.1 Komunikační přístup – podstata, rysy, kořeny

„Uvedená omezení audiolingvální metody, zejména přehnaný důraz kladený na formu a mechanický postup učení, přispěly k nástupu konkurenčních metod, zdůrazňujících obsah sdělení. Přímým protipólem behavioristického přístupu se stala komunikační metoda výuky čili komunikační přístup (*Communicative Language Teaching, Communicative Approach*)“ (Orlova, Pavlíková, 2013, s. 22). Vzniká v 70. letech 20. století po komunikačně - pragmatickém obratu³⁸, který začíná klást důraz na pragmatické aspekty komunikace. „Pozornost se přesouvá od systémových vlastností jazyka k jeho fungování ve společenské komunikaci“ (Hrdlička, 2010, s. 42). „Ke konstituování komunikační metody přispívá především H. G. Widdowson (1978), který se věnuje dvěma aspektům jazykové performance: úzus (*usage*) a (po)užití (*use*).“

³⁶Interference neboli negativní transfer, „vede-li na základě nějaké falešné analogie či prostého návyku k chybám v cílovém jazyce“ (Šebesta, 2014, s. 41).

³⁷Metoda vzniklá v Anglii v 60. letech 20. století. Vychází z audiolingvální metody drilu. Metodě se podrobněji práce nevěnuje.

³⁸Hrdlička (2010, s. 42) upozorňuje, že „začátkem 70. let dochází v jazykovědě ke změně paradigmatu, jež bývá označována jako tzv. komunikačně-pragmatický obrat“.

Pokud mluvíme o úzu, jedná se o projev jazykové kompetence, situačně nezapojenou výpověď, o izolované věty, ač jazykově správné. Zásadní z hlediska výuky cizích jazyků je (po)užití, adekvátní uplatnění výpovědi v konkrétní komunikační události“ (Hrdlička, tamtéž). Zde bychom zdůraznili, zejména vzhledem k některým formálně zaměřeným principům v Nepustilově metodě, že není důležité, jak tvrdí Hrdlička (2010) jen „produkovat gramaticky správné věty, ale vhodně používat promluvy v závislosti na konkrétních komunikačních kontextech“.

Komunikační metodou Šebesta (2014) rozumí „metodu, která zdůrazňuje žákovu schopnost komunikovat, cílem výuky by měla být autentická a smysluplná komunikace“ (Šebesta, s. 45). Metoda pracuje s autentickým materiálem, což se v předchozích metodách nedělo. Je zřejmé, že je řazena mezi metody přímé. Studenti hovoří v cílovém jazyce, hlavním cílem je rozvoj plynulosti. Chyba je považována za cennou informaci o mezijazyku³⁹ studenta, je na ni nahlíženo jako na přirozený jev učení se cizímu jazyku. Komunikační přístup bere v potaz individuální potřeby lektora i studenta a zaměřuje se na řeč, nikoli na jazyk.

„V polovině 60. let se začínají proti audioorálnímu pojetí výuky cizích jazyků ozývat první kritické hlasy (W. M. Rivers, L. Newmark), (...) audioorální metoda formuje kompetenci (úzce) jazykovou, nikoliv však globálně pojímanou kompetenci komunikační“ (Hrdlička, 2009, s. 40).

Základní rysy komunikačního přístupu představuje Orlova, Pavlíková (2013)⁴⁰:

- pozornost je věnována rozvoji všech složek komunikační kompetence;
- plnění úkolů a cvičení, která jsou žákům zadávána a jsou zaměřena na autentickou a smysluplnou komunikaci během vyučování;

³⁹ „Termínem mezijazyk (interlanguage) se označuje tzv. žákovský jazyk, tj. jazyk nerodilých mluvčích“ (Štindlová, 2013, s. 15). Termín poprvé použil Selinker (1972).

⁴⁰ Tyto rysy hledáme i v alternativních metodách, závěry této komparace představujeme v kapitole Uplatnění komunikačního přístupu ve vybraných alternativních metodách.

- *rovnováha mezi důrazem na plynulost a jazykovou správnost*; oprava chyb je nezbytná, ale je třeba ji dávkovat s přihlédnutím k zadání úlohy, kterou žák plní;
- využití *autentických komunikačních úloh*, které napomáhají formování komunikačních dovedností a připravují žáky na podmínky reálné komunikace;
- cílený *rozvoj samostatnosti žáka (learner's autonomy⁴¹)*: učitel pomáhá žákům pochopit význam učebních stylů (learning styles), a je žákovi rovněž nápomocen při individuálním výběru vhodných učebních strategií (learning strategies); žáci by měli být díky tomu schopni pokračovat ve studiu cizího jazyka samostatně, mimo rámec třídy či kurzu;
- přehodnocení role žáka v procesu výuky, *pojetí žáků jako aktivních účastníků vyučovacího procesu s přihlédnutím k jejich zájmům a potřebám* (Orlova, Pavlíková, s. 22 - 23).

2.3.2 Pojetí komunikační kompetence

D. Hymes přichází v roce 1972 s pojmem *komunikační kompetence*. Hymes navazuje na kompetenci N. Chomského, ale zdůrazňuje nejen znalost jazyka, ale i jeho společenské užívání. „Podle Hymese nestačí jen znalost příslušného jazykového kódu, ale také pravidel a zvyklostí jeho společenského užívání v závislosti na rozmanitých komunikačních faktorech“ (Hrdlička, 2010, s. 41). Hrdlička (2010, s. 43) upozorňuje, že: „V roce 1980 vystupují v časopise *Applied Linguistics* M. Canale a M. Swain se statí *Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing*. Zamýšlejí se nad základními komponenty pojmu komunikační kompetence a v tomto směru vyčleňují tři hlavní složky“:

- *kompetenci gramatickou* (znalost příslušného gramatického kódu);

---

⁴¹ „Žáci, zejména dospělí, mají vlastní potřeby a učební styly, které může být obtížné zkombinovat s potřebami a styly ostatních žáků. Žáci proto mohou být vedeni k tomu, aby byli samostatní a aby přijali větší odpovědnost za to, co a jak se učí. K tomu je ovšem zapotřebí, aby byly rozvíjeny jejich učební strategie. Aby byl žák samostatný, musí být schopen určitého sebehodnocení, které mu dává zpětnou vazbu k jeho výkonu a je jednou z metakognitivních strategií při učení se jazyku, a sebekontroly, tedy pozorování sebe a vlastních výkonů, které je základem pro ovládání vlastního chování při učení“ (Šebesta, 2014, s. 16).

- *sociolingvistickou* (sociokulturní pravidla nutná k adekvátní interpretaci sociální dimenze výpovědi a zásady výstavby promluvy);
- *strategickou* (strategie verbální a neverbální povahy).

Jinak pojímá komunikační kompetenci J. van Eck (1993), rozlišuje následující složky:

- *jazyková* – viz výše tradiční pojetí;
- *sociolingvistická* – schopnost používat jazykové formy adekvátním způsobem, tj. s ohledem na komunikační záměr, sociální charakteristiky partnerů apod.;
- *diskursní* – uplatnění vhodné strategie při produkci a recepci nejrozličnějších typů textů v různých funkčních stylech;
- *strategická* – schopnost „hospodařit“ s osvojenou znalostí cizího jazyka: nezarazit se kvůli neznámému slovíčku, požádat o reformulaci nesrozumitelné informace apod.;
- *sociokulturní* – obeznámenost s pravidly a normami společenského styku, tzv. kulturní historie;
- *společenská* – umění vycházet s jinými lidmi a být v jejich společnosti aktivní, úspěšný

(Hrdlička, 2010, s. 43 - 44).

2.4 Alternativní metody

Alternativní metody jsou zaměřeny na člověka, pohlíží na něj jako na individualitu. Podporují tvořivost a hledají nová řešení, nevšední pohledy na věc. Zatímco v minulosti, zejména v gramaticko - překladové metodě, je zřejmý přístup zaměřený na lektora, potlačování aktivity a samostatnosti studentů, v alternativních metodách hovoříme naopak o posílení autonomie studenta, upouští se od frontální výuky a od direktivního přístupu lektora. Ještě předtím, než se budeme zabývat stručnou historií alternativních metod, vymezíme si často

slučované pojmy – *alternativní, aktivizující a inovativní*. Podívejme se, jak k termínům přistupují různí autoři.

Maňák (2003) ztotožňuje alternativní a aktivizující metody a podotýká: „*Rozhodující obrat v pedagogickém myšlení je spojen s novým pohledem na pozici žáka v edukačním procesu, který se ovšem dlouhodobě připravoval (tzv. kopernikovská revoluce, reformní hnutí, různé inovativní proudy), než vyústil v koncepci aktivizujících metod*“ (Maňák, s. 105). Aktivizujícími metodami myslí především metody diskusní, heuristické, metody situační, inscenační a didaktické hry. Autoři publikace Aktivizační metody ve výuce (2015) zdůrazňují pozitiva aktivizačních metod: „*Hlavním cílem aktivizačních metod je změnit statické monologické metody v dynamickou formu, která vtáhne studenty nenásilným způsobem do problematiky a zvýší jejich zájem o probíranou látku*“ (Lacina, Kotrba, 2015, s. 48).

Zdůrazňujeme, že v této práci nám nepůjde o aktivizační metody, které dle našeho hlediska spíše aktivním způsobem rozvíjejí tradičně pojímanou výuku na základních a středních školách, ale o alternativní (inovativní) metody. Maňák (2003) dále rozlišuje pojmy alternativní a inovativní: „*Z etymologického hlediska inovativní znamená zavádění nového prvku do tradičního pojetí nebo nové techniky do obvyklého pracovního postupu, kdežto alternativní víc zdůrazňuje možnost výběru nebo volby na odlišení existujícího stavu*“ (Maňák, tamtéž). Na druhou stranu Pedagogický slovník považuje adjektiva za synonymní se zřetelem k jisté nezakotvenosti významu slova inovativní: „*Termín inovativní škola není dosud jednoznačně vymezen, do značné míry se shoduje s významem termínu alternativní škola*“ (Průcha, Walterová, Mareš 2013, s. 105). Rozdíl spatřuje pouze v časové omezenosti termínu. „*Zatímco „alternativnost“ se zakládá na dlouhodobých koncepcích, „inovativnost“ na časově omezenější úpravě. S termínem „inovativní“ se setkáváme však více v souvislosti s inovativními školami, které se snaží o vnitřní proměnu v rámci běžné státní školy a kladou důraz na osobnostní a sociální rozvoj žáků, propojování poznatků z různých*

vzdělávacích oblastí, kooperativní strategie učení, otevřenou partnerskou komunikaci uvnitř školy aj. “ (Průcha, 2012, s. 30).

V návaznosti na výše uvedené definice pojmů, budeme pracovat s pojmem *alternativní metody ve výuce cizích jazyků*, protože jde o metody netradiční odlišné od tradičních výukových metod a přístupů, ať už od gramaticko - překladové metody, audiolingvální metody nebo od komunikačního přístupu.

2.4.1 Rysy alternativních metod

Pro alternativní metody obecně jsou charakteristické tyto rysy:

- *pozitivní přístup* (žákům přináší alternativní metody radost z práce, pocit sebedůvěry);
- *individualizace* (žáci pracují podle svého tempa, schopností a zájmů);
- *vlastní činnost* (dialog, diskuse, dramatizace, hra rolí, tvořivá hra);
- *variabilita* (akceptování různosti);
- *svoboda* (nedirektivní působení učitele, příjemná atmosféra a klima školy, vede k možnosti projevit svůj názor);
- *kooperace* (spolupráce, rada, pomoc, argumentace);
- *konstruktivní přístup* (žák objevuje, komunikuje, zjišťuje, srovnává);
- *smysluplnost a srozumitelnost*;
- *hravost*;
- *zdravotní aspekt* (výchova ke zdravému životnímu stylu);
- *globální pojetí* (učivo je integrováno do tematických celků)

(Maňák, 1997, s. 12 - 13).

O výše uvedených rysech můžeme hovořit u všech námi zkoumaných metod, kromě Nepustilovy metody, která, ač s přízviskem „netradiční Nepustilova metoda“, je ryze tradiční, vycházející z gramaticko - překladové metody a postrádá rysy alternativních metod.

2.4.2 Historie, vývoj a kořeny alternativních metod

Zájem o alternativní metody byl už od středověku, zastánci alternativních postupů se snažili zejména o harmonické propojení těla a ducha svých studentů, o rozvoj tvořivosti. „*Za pokračovatele alternativních postupů jsou považováni Francois Rebelais, Michele de Montaigne, či Thomas Moore. Odmítají jednostranné přeceňování vzdělávání, memorování a scholastiku*“ (Maňák, 1997, s. 10). Za největší změny v pojetí vzdělávání je vyzdvihován Jan Amos Komenský. „*Základním didaktickým zákonem Komenského je požadavek učit všemu příkladem, pravidlem a praxí. Učitel by měl připojovat kresby k popisům. Vše, co s žáky probírá, by mělo být zobrazeno na zdi*“ (Zormanová, 2012, s. 24 - 25). Přelom 19. a 20. století je spojen se zaváděním alternativních metod do státních škol a se vznikem reformní pedagogiky⁴². Některé rysy alternativních a inovativních škol však můžeme vztáhnout i na alternativní metody ve výuce cizích jazyků. Jak poznamenávají Vališová, Kasíková (2011, s. 103), jde především o „*změnu přístupu k osobnosti žáka, orientaci na žáka, partnerský vztah učitele a žáků, důraz na princip svobody, uplatňování principů demokracie, tvořivá aktivita a činnostní učení, kooperativní formy vyučování, úprava prostředí aj.*“

2.5 Sugestopedie

Úkolem této kapitoly je představit metodu sugestopedie nejprve z obecného hlediska, jak je chápána různými autory⁴³, dále nabízíme základní vhled do publikací⁴⁴, které o metodě pojednávají. V zájmu práce je zaměřit se na vývojové tendence sugestopedie od jejího vzniku do současnosti.

Sugestopedie je alternativní psychorelaxační výuková metoda, která využívá zábavné didaktické prvky, které mj. zvyšují motivaci k učení a navozují

---

⁴²Reformní pedagogiku definuje Pedagogický slovník (2013, s. 243) jako „*souhrnné označení pro různé teoretické koncepty a praktické snahy vytvářející modely alternativní školy. Reformní pedagogika byla rozvíjena zvláště v 1. polovině 20. století J. Deweyem, M. Montessoriovou, C. Freinetem, P. Petersenem aj. a realizována v pokusech o činnou školu, daltonskou školu, jenskou školu a jiné reformní školy, jež se porůznu zaváděly v Československu (například pokusná škola ve Zlíně podle konceptu V. Příhody).*“

⁴³Často nesystematicky pojímaná, mylně ztotožňována s hypnózou s přímým odkazem na hypnopedii – viz. Průcha (2013).

⁴⁴Většina publikací nedostupných.

příjemnou atmosféru v každé fázi výukového procesu (zpěv, pohyb, recitování básní, dramatické umění). „*Jedná se o metodu učení a také metodu komunikace pro osvobození skrytých schopností lidského mozku/ mysli v procesu vzdělávání a osobního růstu. Umožňuje učit se minimálně 2-3 x rychleji, bez klasických domácích úkolů a zátěže*“⁴⁵.

Hned v úvodní části této kapitoly je nutno zmínit, s jakými terminologickými problémy se metoda potýkala a stále potýká. Mgr. Petra Kořená, certifikovaná lektorka a absolventka školení G. Lozanova zdrazňuje, že slovo „*suggest*“ v angličtině znamená „*navrhnout, nabídnout*“. V tomto významu je tedy sugestopedie chápána takto: „*I suggest*“ – „*já navrhuji*“, *ale ty máš svobodu si vybrat*⁴⁶. „*V naší teorii a praxi, zejména v počátcích využívání sugestopedie, se o ní hovořilo a psalo málo nebo s pohrdáním, často na základě nekvalifikovaného ztotožňování s hypnopedií*“ (Choděra, 2006, s. 102). Psychologický slovník (2000) uvádí objektivnější a širší informace: „*Je to metoda učení, která pracuje na úrovni vědomí i podvědomí, využívá kapacitu mozku ke globálnímu učení, do učení zapojuje obě hemisféry, nové informace jsou vnímány všemi smysly, tj. i periferně*⁴⁷. *Odstraňuje strach z neúspěchu v učení a respektuje individuální učební styly*“ (Hartl, Hartlová, s. 575). Šebesta (2014) definuje sugestopedickou metodu jako „*metodu, která kromě dialogů, situací a překladu klade důraz na to, aby bylo učení se pro žáka příjemné, a k tomu využívá hudby, obrazu a relaxačních cvičení*“ (Šebesta, s. 80). Slovo sugestopedie je složeno ze slov „*sugesce*“ a „*pedagogika*“, přičemž samotné slovo „*sugesce*“ často navozuje velmi negativní asociace. W. Stark (1994) v knize Superlearning upozorňuje, že právě kvůli „*ztotožňování termínů „sugesce“ a „hypnóza“ v psychoterapii na přelomu 19. a 20. století, je metoda sugestopedie dnes víceméně odmítána pro její pochybné pozadí*“ (Stark, s. 22).

Definujme si nyní, pro vyjádření termínů, jak chápat pojem „*sugesce*“ a pojem „*hypnóza*“. Za velmi vhodné považujeme to, co tvrdí Hartl, Hartlová

⁴⁵Vznik a vývoj sugestopedie. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/dr-georgi-lozanov/>

⁴⁶Převzato z rozhovoru s Mgr. Petrou Kořenou, v kapitole Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou.

⁴⁷K perifernímu učení – viz kap. Základní principy metody sugestopedie.

(2000): „Hypnóza je termín anglického lékaře Jamese Braida, uměle navozený, změněný stav vědomí vyznačující se zvýšenou sugestibilitou a hyperkoncentrací pozornosti, projevuje se ztrátou já, pasivitou, poslušností k příkazům hypnotizéra (Hartl, Hartlová, s. 201-202). Je patrné, že hypnóza využívá monotónní hlas, zatímco metoda sugestopedie využívá třech druhů řeči lektora, které podrobněji popisujeme v kapitole *Základní principy metody*.

Lozanov (2009) důrazně upozorňuje na rozlišování sugesce a hypnózy:

„Non-manipulative communicative suggestion – like the suggestion of a loving mother or a loving child, without any insistence of authorian position: only harmonious communication. For the revealing of the reserve capacities this spontaneously absorbed suggestion relies on the increased prestige factor, the excellent organisation of the harmonious communicative factors, confirmed by unconscious peripheral perceptions. But some unqualified persons underwood our formulation of suggestion as a kind of hypnosis“⁴⁸

(Lozanov, s. 14).

Metodě sugestopedie je věnováno málo metodických materiálů, což je jeden z důvodů, proč je obtížné se v problematice orientovat. Publikací, které se sugestopedii jako metodě uceleně věnují, je nepatrné množství a většina z nich, je obtížně dostupná. Z nejdůležitějších autorů uvedme G. Lozanova (2009) – *Suggestopedia/ Reservopedia (Theory and Practice of the Liberating - Stimulating Pedagogy on the Level of Hidden Reserves of the Human Mind)*, *Suggestology and Outlines of Suggestopedia* (1978), *The Foreign Language Teacher's Suggestopedic Manual*, *Suggestopedia and Memory* (1988), jeho pokračovatelku Evelynu Gatevu – *Creating Wholeness through Art* (1991) a *The Suggestologist's and Suggestopedagogue's and Vocal Voice Training* (1991), Emanuila Sharankova a Charlese Baudouina s knihou *Suggestion and Autosuggestion*⁴⁹. Mnoho podnětných informací lze získat z některých internetových článků s Mgr. Petrou Kořenou, která se metodě sugestopedie dlouhodobě věnuje, vlastní

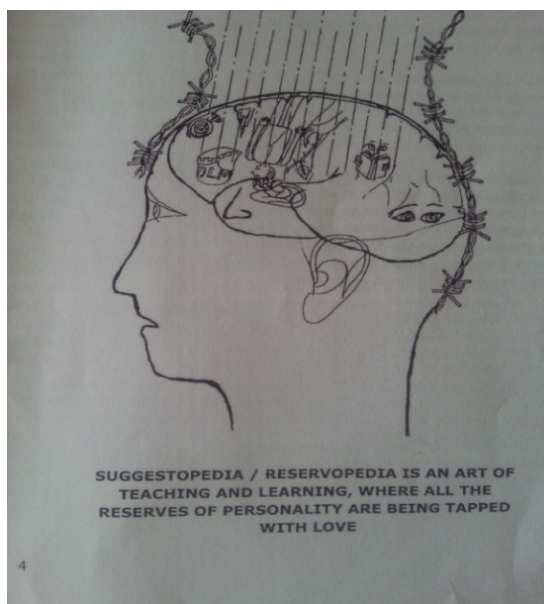
---

⁴⁸Výroky a citáty G. Lozanova necháváme v originále, bez překladu.

⁴⁹ Většina nedostupná.

jazykovou školu *Multilingua* a je řádnou absolventkou sugestopedického metodického kurzu pro učitele cizích jazyků pod vedením G. Lozanova. Neméně významnou osobou v této problematice je psycholog *Petr Vladyka*⁵⁰, který se výukou jazyků netradičními metodami zabývá ve škole AEGEA⁵¹.

Podrobně se působení metod v naší republice budeme věnovat v jedné z následujících kapitol.

Obrázek 1: Rezervy lidské mysli (Lozanov, 2009, s. 4)

2.5.1 Historie a vývoj sugestopedické metody

Metoda sugestopedie vznikla v 60. letech 20. století, za jejího zakladatele je považován bulharský psychiatr, psychoterapeut a lékař *Georgi Lozanov*. Narodil se 22. července 1929 v Sofii. „*Jeho otec byl profesor na univerzitě, později školní inspektor, ředitel školy a učitel historie. Matka byla právnička a zemřela, když byly Lozanovovi dva roky*“ (Lozanov, 2009, s. 217)⁵². Lozanov studoval šest let na sofjské univerzitě na oboru medicína se specializací na

⁵⁰ Angličtina superlearning [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.mujweb.cz/vladyka1/>

⁵¹ Práce s pravou mozkovou hemisférou [online]. 2012 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://pravahemisfera.webnode.cz>

⁵² Lozanov popisuje ve svých vzpomínkách: „*I don't remember her but I have always wanted to become like her. From my early age until now, when I have to take important decisions, I have always tried to communicate mentally with her and image, how she would respond*“ (Lozanov, 2009, s. 217).

psychiatrii a neurologii, nejvíce se však věnoval psychoterapii. Titul doktor věd získal v roce 1971. Jeho doktorská práce se věnovala fyziologii mozku a zabýval se i experimenty se sugestopedií, později se stal doktorem pedagogiky a psychologie. Po získání titulu začal pracovat jako univerzitní profesor. Dalších devět let pracoval na psychoneurologickém oddělení, dva roky přednášel psychoterapii na Institutu postgraduální kvalifikace (Institute for Postgraduate Qualification). Ve volném čase se věnoval experimentům zjišťujícím, jak funguje mozek. Přes dvacet let vedl State Research Institute of Suggestology, na univerzitě v Sofii založil fakultu sugestologie (Research Centre (faculty) for Suggestology and Personal Development). Jako osoba významná ve svém oboru pracoval šest let ve výzkumném centru v Rakousku (Research Institute for Learning Studies in Austria) a založil katedru sugestopedie pro děti na pedagogické akademii ve Vídni (Department of Suggestopedia for Children at the Pedagogical Academy in Vienna) spadající pod Ministerstvo školství Rakouska. V roce 1963 se začal zabývat psychologicko - fyziologickými základy sugesce a jejím vlivem na učební procesy. V 70. letech 20. století založil Institut sugestopedie ve Washingtonu a také Institut pro sugestologii v Sofii⁵³ (Lozanov, 2009, s. 216 - 219). Lozanov si byl vědom rozporuplnosti pojmu sugestopedie a asociací, které v lidech tato metoda evokovala. Ve své knize *Suggestopedia/ Reservopedia* (2009) vysvětluje, že termín byl poprvé použit v bulharské publikaci *Suggestopedia – a way to hypermnesia in leasing*, Narodna Prosveta magazine, 1966, č. 6, s. 23-24). Dále byl tento termín použit v angličtině, v publikaci z roku 1967 – *Suggestopedia and Memory*, Proceedings of the International Psychosomatic Week, Rome, 1967, s. 535 - 539) (Lozanov, 2012, s. 29). Vznikalo však mnoho dezinterpretací a nejasností, jak pojem chápat, jak s ním adekvátně pracovat. V úvodu třetí kapitoly své knihy Lozanov vysvětluje, co se pojmem rozumí:

„We were primarily interested in non - hypnotic and non - clinical wakeful suggestive influence, that is, in everyday communicative suggestion, a word which in English means to offer, to propose. In this sense, I „suggest“ but you are free

---

⁵³ŽIVOTOPIS. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/zivotopis/>

to choose and to absorb. This revers, not only to chat but to how to propose, so that, for the person, the suggestion will be a most acceptable and natural thing. But this propoic should not be a kind of imposition. Adequate orchestration is required to involve the paraconscious, with peripheral perceptions and affective stimuli. The communication is holistic“ (Lozanov, 2012, s. 29).

Výzkumný tým G. Lozanova čítal výborné pedagogy, methodology, medicínské fyziky a psychiatriy, za zmínku stojí především Y. Georgiev, I. Dimitrov, A. Novakov, E. Yordanova, Z. Ivanova, K. Pashmakova, P. Balevski, D. Colarova a E. Gateva (Lozanov, 2009, s. 218). Nejvýznamnější kolegyní byla profesorka *Evelyna Gateva*, která vnesla do sugestopedie hudbu a umění. Lozanov popisuje jejich první setkání takto: *„She joint my institute six years after it had been founded. She also helped me find the most appropriate place for classical art. She helped me improve musical sessions and enrich the methods with examples, she conducted magnificent Italian and Spanish courses, she revised and created new textbooks, she composed many songs for the foreign language courses as well as the children’s opera, which I needed to teach mathematics according to my methods. But she died from cancer in 1997“* (Lozanov, 2012, s. 219).

Osobní dráha Lozanovova života byla komplikovaná. Když mu bylo osmnáct let, byl zatčen komunisty a vyslýchán. Tyto zážitky líčí *„they tortured me every day because I did not inform the police about my friend’s conspiracy agens them“* (Lozanov, 2012, s. 217). Nechali ho jít, byl však nucen si několikrát změnit bydliště. Po těchto událostech se úspěšně přihlásil na univerzitu. Na konci jeho studií ho však komunisté opět stíhali. Byl skrýván u jednoho z matčiných přátel, který mu našel práci. Musel prchat z místa na místo, nikde nemohl déle vydržet. V roce 1963 byl donucen odejít z Neurologické kliniky v Sofii, pracoval jako opravář aut, aby uživil rodinu. Rok po závěrech UNESCO ho vláda zastavila na hranicích, zabránila mu v oficiální cestě do USA, zabavili mu pas, dali ho do domácího vězení⁵⁴. Do politických změn v roce 1989 nesměl cestovat, přednášet

---

⁵⁴ŽIVOTOPIS. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/zivotopis/>

na univerzitě, vystupovat v televizi a v rádiu, nemohl psát a dostávat dopisy, nemohl publikovat, jakkoli se veřejně či soukromě k čemukoli vyjadřovat, byla mu povolena pouze cesta z domova do Institutu a zpět. Právě na tuto dobu Lozanov poukazuje jako na krizovou, kdy se ve světě zrodily různé pseudovariace na metodu sugestopedie, které se nesprávně šíří dosud. *„During that time, imitators from other countries offered to the word some versions of their on my behalf, but these had nothing in common with true Suggestopedia“* (Lozanov, 2012, s. 219). Po roce 1989 se situace uklidnila, Lozanov mohl opět svobodně učit a vzdělávat budoucí lektory pro jejich vlastní sugestopedickou praxi. Konec života dožil v Rakousku. Zemřel 6. května 2012. V roce 2010 byla založena *Nadace Prof. Dr. G. Lozanova a Prof. Dr. E. Gatevy*⁵⁵. Hlavní pokračovatelkou, manažerkou a lektorkou sugestopedických jazykových kurzů a školicích programů pro lektory je v současnosti paní *Vanina Bodurova*. *„Posláním nadace je uchování, distribuce a vývoj originálního bulharského sugestopedického systému vzdělávání. Nevládní organizace s obecně prospěšnou činností byla založena Prof. Dr. G. Lozanovem za účelem zachování a šíření sugestopedie. Během roku 1978 se 25 vědců vyslaných organizací UNESCO setkala v Sofii, aby zkoumalo sugestopedický systém. Zjistili, že metoda sugestopedie je mnohem efektivnější než kterákoli jiná metoda na světě. Nadace provádí konzultace a poskytuje praktické rady v oblasti sugestopedie, vytváří metodickou podporu pro další školicí centra, která chtějí nejen v Bulharsku, ale i v zahraničí, vyučovat sugestopedickou metodou, vydává elektronický časopis Klasická sugestopedie a účastní se národních i mezinárodních konferencí. Pro zájemce o výuku sugestopedickou metodou, organizuje v současnosti paní Vanina Badurova*

---

⁵⁵Prof. Dr. Georgi Lozanov and Prof. Dr. Evelyn Gateva Foundation [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://suggestology.org>

školení. K přihlášce je nutno přiložit životopis, kopii diplomu a motivační dopis“⁵⁶.

2.5.2 Vymezení základních pojmů

V praxi se můžeme setkat s termíny jako *sugestopedie*, *desugestopedie*, s *metodou zrychleného učení – superlearningem* a s *rezervopedií*. V této kapitole si vymezíme, co jednotlivé termíny znamenají, v jakých souvislostech by měly být chápány, neboť dochází k jejich soustavnému zaměňování, k nesprávnému ztotožňování. Sugestopedie je pedagogika skrytých rezerv lidské mysli. Proto také Lozanov ztotožňuje termíny *sugestopedie* a *rezervopedie* a ve své knize s nimi pracuje jako se synonymními (Lozanov, 2009, s. 13). Stejně s nimi nakládáme i v této práci.

Desugesce je chápána jako „*odstranění individuálních nebo společenských bariér, které vznikly jako reakce na odezvu okolí, nejčastěji jde o sugesci, že určité předměty nezvládneme, v určitém věku se něco nenaučíme*“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 108). P. Kořená v článku *Vznik a vývoj sugestopedie* doplňuje, že „*sugestopedie se opírá zejména o desugesci čili osvobození od omezujících přesvědčení (jak málo a pomalu jsme schopni se učit, s jakou námahou, jak limitované jsou naše schopnosti)*“⁵⁷.

Lozanov (2009) terminologii vyjasňuje:

„Let me stress that the terms Desuggestology and Desuggestopedia do not begin with the prefix anti - but with de -. This means that Suggestology and Suggestopedia are not rejected. They remain as a terms, and also as a basis for developing practical methods. But the new terms emphasize the tendency to bear in mind the perspective of the communicative freeing - de - programming, de-suggesting - from the social suggestive norms impressed on us over the centuries that our mental abilities are considerably limited. Suggestopedia, therefore, frees

---

⁵⁶“ПрофесордокторГеоргиЛозанов и професордокторЕвелинаГатева” [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/Фондация-Професор-доктор-Георги-Лозанов-и-професор-доктор-Евелина-Гатева-300135603368660/about/?ref=page_internal Překlad textu: M. Kraevska.

⁵⁷ Vznik a vývojsugestopedie. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/dr-georgi-lozanov/>

us from those pathological suggestions. That is why we use the prefix de-. That is why the focus of this book is on Suggestopedia as a desuggestive pedagogy“ (Lozanov, s. 13).

S moderním termínem *superlearning* je však spojena terminologická nesourodost. P. Kořená vymezuje „*superlearning (neboli metodu zrychleného učení – accelerated learning) jako marketingově přijatelnější verzi názvu sugestopedie v Severní Americe. Tím, že Lozanov roku 1966 zavedl pro svou metodu název sugestopedie, si přivodil mnoho těžkostí. Ve většině jazyků se s ním pojí asociace s něčím manipulativním. Přemýšlel o vhodnějším termínu. Proto svou knihu Sugestopedie nazval i alternativním názvem Rezervopedie*“⁵⁸. Kořená dále upozorňuje na mnoho odlišností *superlearningu* od tradiční sugestopedie, například: „*V superlearningu je velmi rozšířená řízená relaxace jako nutný předpoklad k navození soustředěného stavu mysli (někteří využívají dokonce hypnózu, s čímž Lozanov ostře nesouhlasil). Stav klidného soustředění, který provází určité fáze sugestopedické výuky, není nijak uměle navozován řízenou relaxací, ale vzniká spontánně provázaným působením mnoha prvků, např. vybraných děl klasické a barokní hudby, odlehčené a bezpečné atmosféry v učebně, díky tvořivým činnostem, smíchu, reprodukcím klasického umění v učebnici...*“⁵⁹. Například W. Stark (1994) však pracuje s tímto pojmem jako se synonymním k sugestopedii. „*Pojem superlearning razily americké autorky S. a N. Ostranderovy a L. Schroederová, které v roce 1979 vydaly první publikaci o sugestopedickém vyučování*“ (Stark, s. 20). Dodává, že právě proto, že sugestopedie vzbuzovala a stále vzbuzuje negativní konotace, je vhodnější ji nahradit termínem *superlearning* (Stark, s. 21).

Toto pojetí však nepovažujeme za vhodné vzhledem k metodologickým odlišnostem, které vymezila P. Kořená výše a držíme se v této práci termínů sugestopedie/ rezervopedie namísto termínu *superlearning*.

---

⁵⁸Převzato z Rozhovoru s Mgr. Petrou Kořenou.

⁵⁹Převzato z Rozhovoru s Mgr. Petrou Kořenou.

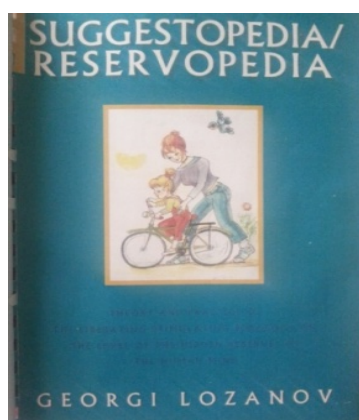
2.5.3 Základní principy metody

2.5.3.1 Infantilizace

Infantilizací se v sugestopedii/ rezervopedii⁶⁰ rozumí návrat do dětství, učíme se jazyk jako malé děti. Učíme se nejdříve poslechem, opakujeme a poté začínáme mluvit. Tento princip je zřejmý už z ilustrace knihy *Suggestopedia/Reservopedia* (2009), kdy milující rodič pomáhá dítěti v jízdě na kole, což je obrazným přirovnáním k laskavému lektorovi a jeho studentovi. Sugestopedie zdůrazňuje princip lásky. Lozanov k tomuto poznamenává, že „*The teacher's love to the learners can be illustrated by means of the metafor of a mother or father teaching their children how to ride a bicycle*“ (Lozanov, 2009, s. 56). Lásku v sobě musí najít každý lektor, lásku lidskou a upřímnou.

„Love is an essential condition for accessing the reserves of mind. Love creates serenity, trust and contributes to the prestige of the teacher in the eyes of the students and thus opens the wals of tapping the reserves in the personality's paraconsciousness“ (Lozanov, tamtéž).

V sugestopedii je evidentní snaha o bezprostřednost, spontánní reakce studentů, uvolnění se, k čemuž významně napomáhají mnohdy až dětské hry, zpívání, malování, tanec nebo recitace básniček. Sugestopedie předpokládá, že ve stavu relaxace a uvolnění se učíme lépe a více si toho zapamatujeme.

Obrázek 2: Titulní strana knihy G. Lozanova (2009)

---

⁶⁰Termíny dále užíváme jako synonymní.

2.5.3.2 Periferní učení

Sugestopedická třída je vybavena obrázky, fotografiemi, barevnými plakáty se základními komunikačními frázemi v daném jazyce, s gramatikou vhodně zapojenou do příběhu, písničkami a básničkami. Ve třídě se nacházejí nástěnné tabule, mapy, letáčky představující zemi, jejíž jazyk se studenti učí. Učíme se jednoduše, z toho, co je kolem nás. Jak podotýká lektorka sugestopedických kurzů španělštiny a angličtiny P. Netušilová⁶¹ v rozhovoru, „učíme se přirozeně, prostým užíváním – při konverzaci, v zábavných cvičeních, písničkách“⁶². Gramatický i konverzační materiál, slovní zásoba kurzu doplněná o obrázky a barvené dekorace máme neustále kolem sebe, můžeme se na něj dívat vědomě i nevědomě, čímž se i učíme. Kořená souhlasí s tím, že za přispění periferního učení, se lze naučit až 100 nových slovíček za den. „Třeba třetí den začátečnického kurzu v rámci jedné aktivity studenti pročitají seznam podstatných jmen z prvního příběhu a zjistí, že většinu dokážou správně přeložit“⁶³. Lozanov upozorňuje na fakt, že tento druh výukového materiálu stimuluje skryté rezervy mozku. „It should be done so that they will stimulate ether than illustrate“ (Lozanov, 2009, s. 60).

Obrázek 3: Výzdoba třídy (foto autorka)⁶⁴

⁶¹ Anglicky a španělsky - výuka a překlady [online]. 2012 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.anglickyaspanelsky.cz>

⁶² Informace získané od Mgr. Pavly Netušilové prostřednictvím soukromého rozhovoru.

⁶³ Informace získané prostřednictvím soukromého rozhovoru s P. Kořenou.

⁶⁴ Fotografie autorky pocházejí ze sugestopedického kurzu a dále z kurzu vedeného Nepustilovou metodou, kterého se osobně zúčastnila.

2.5.3.3 *Zapojení obou hemisfér do výukového procesu*

Při tradiční výuce je do procesu více zapojena levá hemisféra, která zodpovídá za analytické logické myšlení a za racionalitu. Při zapojení pravé (tvůrčí) hemisféry do výuky dochází ke zlepšení paměti až o 50 %. Považujeme za důležité připomenout významný experiment s pamětí, který učinil Lozanov v rámci večerního kurzu francouzštiny na univerzitě v Sofii v roce 1966. *„Účastnilo se jej 14 studentů ve věkovém rozmezí od 25 – 60 let. Lozanov se zeptal studentů, kolik nových slovíček se za den naučí, oni odpověděli, že se jich naučí asi 30. On jim řekl, že jeho metodou se jich naučí 1000. Studenti si nevěřicně v učebnici vybrali 1000 nových slov, další den jim je jejich učitelka dle instrukcí Lozanova různými tóny hlasu předčítala. Nehrála tedy žádná hudba, tento pokus neprobíhal ani v žádné fázi relaxace. Statistický výsledek zapamatovaných slov byl 98 %. V rámci vzniku Státního výzkumného institutu v Sofii byl zkoumán vliv periferního učení, vliv osobnosti učitele a vliv dekorací, atmosféry a principu infantilizace. Ukázalo se, že toto vše významně napomohlo studentům zvládnout množství učiva“⁶⁵*, tedy nikoli formou sugescí, ale formou přizvání do hry, ponoření se do děje. I zde je na místě opět zdůraznit, že sugestopedie nevyužívá sugescí v manipulativním slova smyslu, ale spíše proces de - sugescí jako osvobození se od omezujících představ skrze spontánně přijatý návrh.

Ch. Maier (1994) popisuje fungování levé a pravé hemisféry. *„Levá hemisféra je zodpovědná za řeč, analytické myšlení, logiku, zapamatování si čísel a dat. Pravá hemisféra je sídlem emocí, intuice, představivosti, kreativity, umění, hudby a fantazie.“* Pakliže hemisféry pracují společně, výuka se stává mnohem efektivnější (Maier, s. 19 - 22). A tak je tomu v případě sugestopedie.

2.5.3.4 *Změna identity*

Dalším důležitým principem sugestopedie je svoboda. *„When there is love, there is freedom“* (Lozanov, 2009, s. 57). Lozanov konstatuje, že toto právo

---

⁶⁵Vznik a vývoj sugestopedie. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/dr-georgi-lozanov/>

dává studentovi naprostou svobodu účastnit se aktivit, her, ale i například *změny identity*. Studenti mohou kdykoli odejít ze třídy, odmítnout účast na aktivitě. A lektor by měl jejich rozhodnutí respektovat. Zároveň upozorňuje na to, jak se v tomto momentu liší rezervopedie od hypnózy. „*In hypnosis, the hypnotized subject is unable to choose, to act freely, spontaneously, to interrupt the process or do anything unless the hypnotizer has ordered so*“ (Lozanov, tamtéž).

Změna identity probíhá na začátku kurzu. Student si sám vybere nové jméno, místo narození a povolání, které se mu líbí. Vybírá si buď ze seznamu předpřipravených jmen a povolání, nebo mu tuto identitu na základě určitých asociací přidělí sám lektor⁶⁶.

Kořená vidí tuto změnu jako velmi podstatnou součást kurzu – „*dává možnost volby – můžete pod zvoleným jménem mluvit o sobě a nemusíte. Mnoho témat, která probíráme, jsou osobní. Některé z témat může být pro někoho traumatizující. Změna identity je jako ochranný štít, za který se můžete schovat, pokud to potřebujete, dává také možnost přenést se do někoho jiného, bezstarostného světa, chcete - li*“⁶⁷.

Obrázek 4: Změna identity, nabídka fiktivních jmen (foto autorka)

⁶⁶ Např. v lekcích Mgr. Naďy Černé (sugestopedická škola INTKOS v Brně) je nová identita studentovi přiřazována lektorkou na základě shodných fyzických rysů fiktivní a reálné osoby. Intkos: Sugestopedická jazyková škola [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.intkos.cz>

⁶⁷ Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou.

2.5.3.5 Barokní a relaxační hudba

Barokní a relaxační hudba je v sugestopedii důležitou součástí tzv. *aktivního i pasivního koncertu*. Aktivuje mozkovou činnost, díky ní se učíme podvědomě. Mezi doporučené skladatele patří například *Georg Fridrich Handel, S. Bach, Vivaldi*⁶⁸. Moderní alternativou je *Janaela Hofmanová* se skladbou *Deep Daydreams*. „*Relaxaci prohlubuje vhodná hudba (osvědčuje se především barokní), která podporuje vznik mozkových vln alfa a souzní s celkovým fyziologickým rytmem organismu (tep, dýchání)*“ (Maňák, 2003, s. 192). Je známo, že zejména vážná hudba rozvíjí intelekt a harmonizuje fungování levé a pravé mozkové hemisféry. Zajímavý protichůdný názor ovšem podává H. Ch. Kosaak (2011), tedy že „*některé druhy hudby v nás mohou vyvolávat duševní i fyzický stres, který se negativně podepisuje na našem přístupu a motivaci k učení*“ (Kosaak, s. 83). „*Právě z toho důvodu jsou doporučována barokní larga, v rytmu šedesáti úderů za minutu. Taková hudba nás uvolňuje a zbavuje bloků*“ (Kupka, 2007, s. 106).

2.5.3.6 Hry, písň, pohyb

Metoda je ve své podstatě metodou plnou her, zábavy a pohybu. Ve výuce se vracíme zpět do dětství a hrajeme si jako malé děti, přirozeně a intuitivně objevujeme zákonitosti nového jazyka. Při všem panuje uvolněná a přátelská atmosféra. Soutěžní hry proto nejsou příliš obvyklé. P. Netušilová upozorňuje, že „*u her se zaměřujeme především na hravost, než na soutěživost*“⁶⁹, P. Kořená dodává: „*Vše se děje s nadsázkou, pro legraci, ne s ambicemi vyhrát za každou cenu. Vítěz většinou dostane za odměnu nějaký úkol – vytvořit větu, popsat obrázek atd.*“⁷⁰. Zpěv písniček a recitace básniček podporuje zapamatování si nového gramatického jevu. „*Songs are useful for freeing the speech muscles and evoking positive emotions*“⁷¹ (Freeman, 1970, s. 78). Pohybová cvičení a pohybové hry slouží pro uvolnění studentů, atmosféry, pro odpočinek mezi

⁶⁸Kompletní seznam skladatelů níže.

⁶⁹Informace získané od Mgr. Pavly Netušilové prostřednictvím soukromého rozhovoru.

⁷⁰Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou.

⁷¹Překlad autorky: „*Písň jsou užitečné pro uvolnění řečových svalů a vzbuzují pozitivní emoce*“.

sedavými činnostmi. Většinou jde o hry spojené s rozvojem slovní zásoby jako je hledání významu slov, synonym, antonym, vhodných adjektiv k substantivům atd.

2.5.3.7 *Aktivní a pasivní koncert*

Tzv. *koncertní fáze* je nejdůležitější částí výukového procesu v sugestopedii. V rámci *aktivního koncertu (melodrama)*⁷² je čten text ze sugestopedické učebnice. Lektor čte text v angličtině⁷³ se zvýšenou hlasitostí, intonací a dikcí, studenti ho následují a čtou věty po něm, přitom sledují překlad do mateřského jazyka v pravé části učebnice. Aktivní koncert trvá přibližně 20 minut. Hlas lektora není monotónní a nesměřuje k hypnóze.

V další fázi, zvané *pasivní koncert (recital)*⁷⁴, čte lektor celý text znovu zcela normálním hlasem, na pozadí hudby. Studenti sedí v křeslech, mohou mít zavřené oči a text v tichosti poslouchají, vnímají. Z hladiny beta (nad 14Hz), která je zodpovědná za bdělost a vědomý stav, sestupují do hladiny alfa (7 - 14 Hz), ve které dochází k hlubokému uvolnění, meditaci a relaxaci⁷⁵. Sugestopedie je založena na předpokladu, že právě v této fázi si nejvíce zapamatujeme. Moment, kdy studenti pouze naslouchají, popisuje L. Freeman (1970) takto: „*A calm state, such as one experiences when listening to a concert, is ideal for overcoming psychological barriers and for taking advantage of learning potential*“ (Freeman, s. 79).

Pro fázi aktivního koncertu jsou G. Lozanovem (2009, s. 154 – 159) doporučováni tyto skladatelé:

- W. A. Mozart;
- J. Haydn;

---

⁷²Psychologický slovník (2004, s. 267 - 268) vymezuje aktivní koncert jako „v *sugestopedické terminologii* znamená předložení velkého množství zajímavých informací formou napínavého textu, hraného dialogu, písniček“.

⁷³Či v jiném výukovém jazyce.

⁷⁴Psychologický slovník (2004, s. 268) vymezuje pasivní koncert jako „v *sugestopedické terminologii* návrat k již jednou globálně předložené učební látce, opakování látky tentokrát předložené pomalejším tempem; obvykle se provádí na závěr celodenního bloku výuky.“

⁷⁵Veškeré uvedené poznatky (bez citací) pramení z vlastního pozorování v rámci hospitace při výuce.

- L. von Beethoven;
- P. I. Čajkovskij;
- J. Brahms.

Pro fázi pasivního koncertu jsou doporučováni tito skladatelé:

- J. S. Bach;
- G. F. Handel;
- Corelli;
- Vivaldi;
- F. Couperin;
- J. F. Rameau.

2.5.3.8 *Studijní typy*

Existují 3 základní studijní typy (Maier, 1994, s. 31):

- *vizuální studijní typ* – musí věci vidět, aby je pochopil, v učení mu pomáhají tabulky, ilustrace, grafy a psané slovo;
- *auditivní studijní typ* – musí věci slyšet, aby je pochopil, dává přednost přednáškám a mluvenému slovu;
- *kinestetický studijní typ* – musí věci zažít, aby je pochopil, rád gestikuluje a pohybuje se, důležité je prožití situace na vlastní kůži.

Z výše uvedeného je patrné, že nikdo není čistý typ, každý má od něčeho trochu, ale jeden z typů dominuje. Tradiční výuka některé typy, například kinestetický studijní typ, upozadňuje, paradoxně si ale pamatujeme 90 % z toho, co jsme sami udělali, vyzkoušeli, zažili. Sugestopedie respektuje všechny studijní typy, vychází vstříc všem, snaží se rovnoměrně rozvíjet všechny lidské smysly⁷⁶.

---

⁷⁶Metoda Act and Speak rovněž podporuje všechny studijní typy, jedná se o multisenzorické metody.

2.5.4 Prezentace gramatiky a učební materiály

Gramatika se prezentuje v návaznosti na text, který je součástí sugestopedické učebnice. Sugestopedická učebnice „*The Return*“⁷⁷ od G. Lozanova, E. Gatevy a M. König se skládá z těchto částí:

- úvod, prolog – 1-2 strany;
- text, příběh – $\frac{3}{4}$ učebnice (text je gramaticko-překladový);
- gramatická část – $\frac{1}{4}$ učebnice, vysvětlení gramatiky, na kterou se v hlavním textu pouze odkazuje.

Učebnice neobsahuje žádná cvičení. V levé části je hlavní text připomínající *scénář* (obsahuje pouze dialogy) v cizím jazyce, v pravé části je jeho doslovný překlad do mateřského jazyka. Důležitá slovíčka či gramatické jednotky jsou zvýrazněny. „*Studenti jsou nejprve danému gramatickému jevu vystaveni v textu, takže jej mohou nějakou dobu pozorovat, může být i součástí nějaké didaktické písně, kde jej mimoděk vstřebávají, objeví se v gramatickém ostrůvku v textu, jeho vysvětlení si najdeme v gramatické části učebnice, všimneme si plakátu na zdi, kde je rozebrán, procvičujeme jej v rámci her,*“⁷⁸ vysvětluje Kořená. K výkladu gramatiky dochází deduktivně, ač Kořená dále zmiňuje „*častokrát si studenti sami vydedukují pravidla dříve, než se danému gramatickému jevu začneme vědomě věnovat.*“ Představení dané gramatiky dále probíhá pod vedením lekora na tabuli v mateřském jazyce, studenti mají otevřenou učebnici, kde souběžně sledují přehled dané gramatiky, rovněž v duchu gramaticko - překladovém⁷⁹.

---

⁷⁷Původní sugestopedická učebnice vytvořená pro účely výuky angličtiny G. Lozanovem a kol., využívaná též v rámci sugestopedického kurzu angličtiny v rámci naší hospitace.

⁷⁸Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou.

⁷⁹ Uplatňuje se deduktivní postup, nicméně mnohé gramatické struktury a fráze mohou studenti vnitřně vnímat díky perifernímu učení a jevy si odvodit ještě předtím, než lektor podá ucelený výklad a odkáže studenty ke gramatické části učebnice.

V učebnici jsou zvýrazněny důležité fráze, také tzv. *gramatické ostrůvky*⁸⁰ (nástin gramatiky využitý v textu příběhu). Příběh je čten lektorem, zvýrazněné fráze čte s větším důrazem a intonací, gramatické ostrůvky tišším hlasem. K ostrůvkům se následně vrátí, po přečtení celého textu, v druhé části učebnice, kde jsou gramatické přehledy. Výklad gramatiky je deduktivní, lektor prezentuje jevy na tabuli, studenti sledují přehled v učebnici.

Za negativum považujeme doslovný překlad v textu učebnice, ale i v mluveném projevu lektora, např.: *Do you know? – Víte? (Děláte vy vědět?)* nebo *We were losing things. (My jsme byli ztrácející se věci)*⁸¹. Potíže s doslovným překladem se objeví i v následující Nepustilově metodě. Zde uvádíme praktické ukázky z učebnice „The Return“ dobře ilustrující to, o čem jsme se zmiňovali.

---

⁸⁰Termín „gramatický ostrůvek“ využívá P. Kořená.

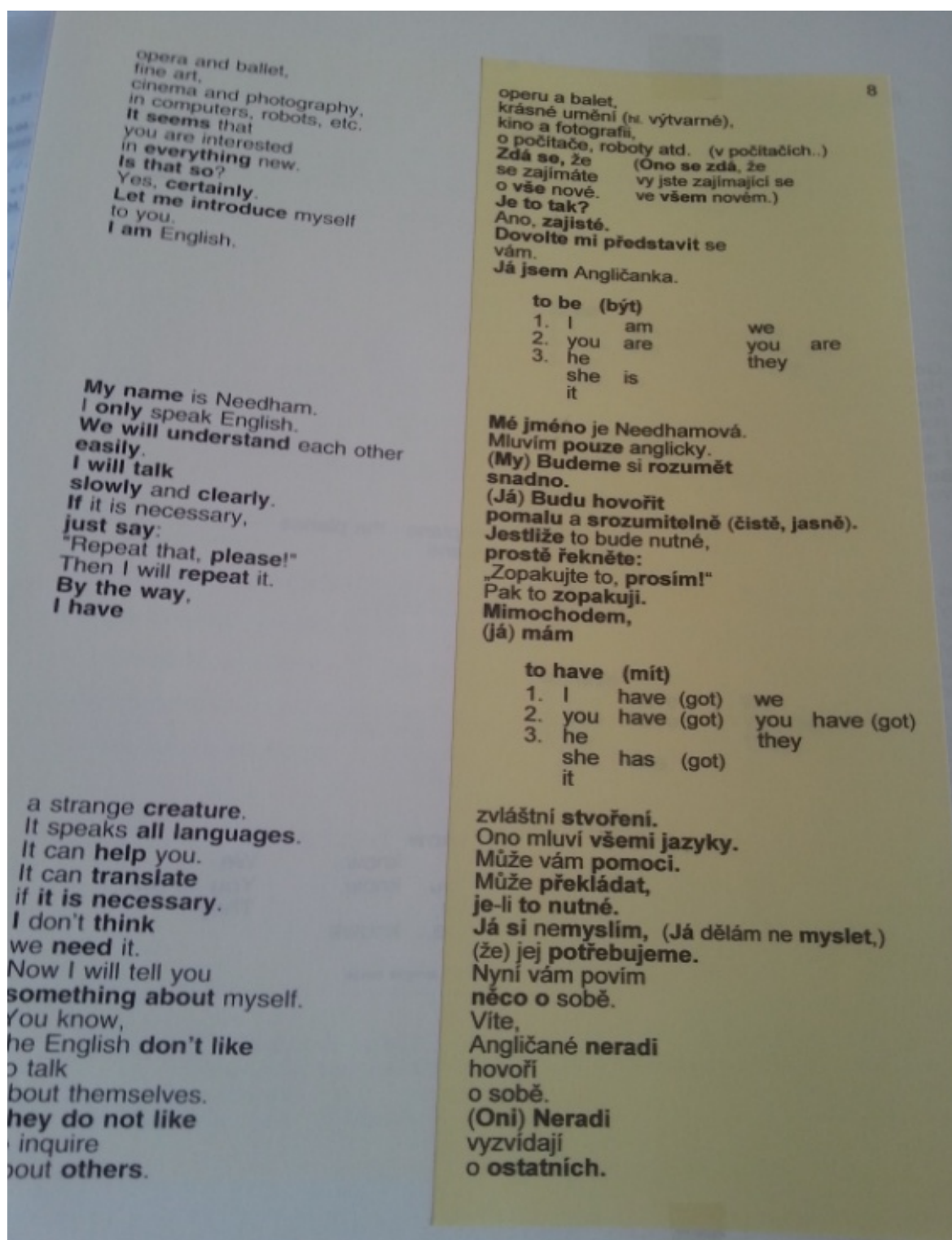
⁸¹V mluveném projevu lektorky – zachyceno při pozorování.

Obrázek 5: Ukázka učebnice - překlad (foto autorka)⁸²

⁸²Z učebnice bylo dovoleno ofotit si pouze několik stránek. Absolvent kurzu dostane učebnici ke kurzu zdarma.

Obrázek 6: Gramatické ostrůvky (foto autorka)⁸³

⁸³Fotografie učebnice pořízeny se svolením P. Kořeného.

GRAMMAR

Introduction

The English Alphabet

Anglická abeceda

A a	[ei]	G g	[dži:]	M m	[em]	T t	[ti:]
B b	[bi:]	H h	[eič]	N n	[en]	U u	[ju:]
C c	[si:]	I i	[ai]	O o	[əu]	V v	[vi:]
D d	[di:]	J j	[džei]	P p	[pi:]	W w	[dabl ju:]
E e	[i:]	K k	[kei]	Q q	[kju:]	X x	[eks]
F f	[ef]	L l	[el]	R r	[a:]	Y y	[wai]
				S s	[es]	Z z	[zed]

1. The Noun. Gender

Podstatné jméno. Rod

- na rozdíl od češtiny, kde je rod často pouze gramatický (např. *stůl* je rodu mužského - 'on', *židle* rodu ženského - 'ona', *okno* rodu středního - 'to'), je v angličtině **rod přirozený**.

Na osoby mužského pohlaví odkazujeme zájmenem 'he' (on), na osoby ženského pohlaví zájmenem 'she' (ona), na vše ostatní (věci a zvířata) zájmenem 'it' (ono, to):

My **friend** likes singing.
He is a very good singer.

My **friend** lives in Spain.
She is Spanish.

We work in a **theatre**.
It is an old mysterious house.

Můj **přítel** rád zpívá.
(On) Je velmi dobrý zpěvák.

Má **přítelkyně** žije ve Španělsku.
(Ona) Je Španělka.

Pracujeme v **divadle**.
Je to starý, tajemný dům.

Většina podstatných jmen v angličtině může být jak rodu mužského, tak ženského:

singer	zpěvák, zpěvačka
friend	přítel, přítelkyně
student	student, studentka

Jen některá podstatná jména mají tvary odlišné:

boy	-	girl	father	-	mother
brother	-	sister	husband	-	wife
man	-	woman	actor	-	actress
son	-	daughter [do:te]	waiter	-	waitress

Výjimečně lze zvířata či věci personifikovat, tj. mluvit o nich jako o osobách (s odkazem nebo *she*). Dáváme tak najevo svůj citový vztah k nim:

My **dog** wants to go for a walk.
He likes fresh air.

Můj **pes** chce jít na procházku.
(On) Má rád čerstvý vzduch.

Obrázek 7: Gramatický přehled (foto autorka)

V týdenním kurzu, kterého jsme se účastnili, byly probrány všechny časy (*minulý, přítomný čas prostý a průběhový, budoucí čas*), *modální slovesa*, *vazba „would you like...“*, ale značně nekonzistentně, chaoticky, bez systému, pouze u vybraných sloves, která se vyskytla ve čteném textu. Presentace předložek byla v návaznosti jen na text příběhu a fráze v něm užitě. Lektorka v jedné z hodin konstatovala, že „*frázová slovesa nejsou v gramatické části, museli bychom si je vytáhnout z příběhu*“. O existujícím seznamu frázových sloves nedala studentům žádnou informaci. Podobně nedobře je prezentováno např. stupňování adjektiv – ukazuje jen pravidelné tvary v druhém stupni zakončené sufixem *-er*: *light – lighter, old – older, tall – taller*, nepravidelné stupňování je opomenuto. Vhodná by byla alespoň zmínka, aby studenti nežili v mylném přesvědčení o pravidelnosti celé anglické gramatiky. Lektorka motivuje studenty ke studiu nových gramatických jevů formou prezentace nové písničky. Např. *písnička Qué será (budoucí čas)*- viz Přílohy. Nejprve píseň zpívají všichni dohromady - studenti se mohou seznámit s novou formou slovesa - poté se vrací ke gramatickému přehledu a prezentuje 2 - 3 nová slovesa v budoucím čase, která dále procvičuje čtením textu a opakováním stejných písní. Následují hry (rozstříhané kartičky s max. 10 slovesy gramaticko - překladového charakteru), každý student má za úkol přiřadit anglické sloveso k českému ekvivalentu. Neučí se žádné seznamy sloves, nic co by mohlo studenty demotivovat.

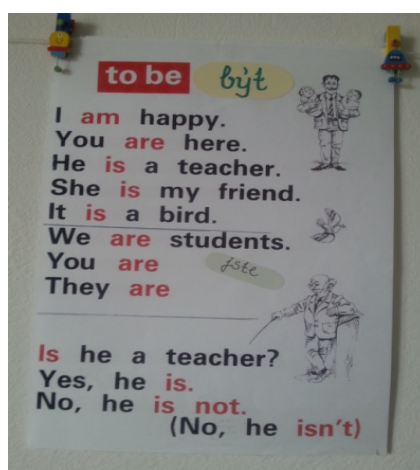
Za negativum považujeme kombinování gramatiky různých obtížností a její nekonzistentní, pouze částečný výklad. Vše je sice srozumitelně vysvětleno v mateřském jazyce a podloženo několika příklady z učebnice, přesto dochází ke značnému zjednodušování, zanedbávání gramatiky jako celku. Nejednou se také stalo, že jsme v poměrně obtížném textu narazili na časy, jejichž prezentace nebyla cílem tohoto kurzu, např. *What has happened?*, lektorka pouze v češtině vysvětlila, že „*to jsou časy, které nás nezajímají*“. Klademe si tedy otázku, proč nemůže být text⁸⁴ modifikovaný pro různé úrovně tak, aby k těmto nejasnostem nedocházelo.

---

⁸⁴Sugestopedická učebnice „The Return“. Neznáme rok vydání.

Lektorka vždy nastínila určitou gramatiku a student se mohl (svobodně)⁸⁵ rozhodnout, zda se podívá do gramatické části na podrobnější informace o daném jevu, nebo ne. Lektorka si ověřovala porozumění formou české otázky na různé gramatické jevy. Např. „*Jak bychom řekli ,průběhový čas‘: Ona právě sedí v křesle?*“ Když si studenti nemohou vzpomenout, začne zpívat tu písničku, kde se průběhový čas objevuje. Studenti dostanou nepřímý návod (indukce), říkají pravidla užívání (v češtině, částečně v angličtině).

Obrázek 8: Didaktický plakát 1 (foto autorka) Obrázek 9: Didaktický plakát 2 (foto autorka)

Písně jsou zpívány v návaznosti na probírané gramatické jevy v učebnici, ale slouží i k odreagování a k opakování. Soudíme, že by bylo lepším řešením, k tréninku poslechu, některá slova vymazat (při prvním poslechu). Studenti by měli pak možnost naslouchat písni a doplnit jednoduchá slova do textu sami. Tento přístup k práci s textem ale metoda sugestopedie nepodporuje.

2.5.5 Současná sugestopedická výuka cizích jazyků v ČR

Úkolem této podkapitoly je podat jak zájemcům o sugestopedické kurzy cizího jazyka, tak zájemcům o podrobnější výzkum metody sugestopedie a jejích variací stručný přehled jazykových škol, center a středisek, které se sugestopedií zabývají, popř. nabízejí kurzy a školení vedené touto metodou. Nutno podotknout,

⁸⁵Svoboda = zásadní princip v metodě sugestopedie.

že různé školy nabízejí různé modifikace sugestopedie⁸⁶. V případě zájmu o kvalifikované školení vedoucí k získání certifikátu a oprávnění provozovat vlastní sugestopedickou výuku, se doporučujeme obrátit na pí. Vaninu Bodurovu, která v Nadaci Dr. Lozanova a Dr. Gatevy takové kurzy provozuje.

Upozorňujeme, že následující výčet není seřazen podle šíře pole působnosti, pouze podle dostupného množství informací, které o sobě jednotlivé školy uvedly. Ve většině škol učí sugestopedicky angličtinu, příp. němčinu, španělštinu, či ruštinu, o češtině pro cizince jsme žádné informace nezachytili. Je rovněž zajímavé si povšimnout, jak většina škol velmi nekvalifikovaně směšuje dva různé termíny: *sugestopedii a superlearning*. Jedná se i o školy a osoby, které byly osloveny s prosbou o vyplnění našeho elektronického dotazníku, který je předmětem praktické části této práce.

2.5.5.1 *Anglo World*

Lektorka PhDr. Květa Fořtová nabízí kurzy angličtiny s prvky metody sugestopedie/ superlearningu. Profesně se zaměřuje na učení, paměť a výuku pravou mozkovou hemisférou⁸⁷.

2.5.5.2 *Anglicky Ano*

Lektorka angličtiny Mgr. Andrea Veliká provozuje kurzy s prvky sugestopedie, výuku angličtiny v hladině alfa, ve Frýdku Místku, v Třinci a v Ostravě. Propaguje zábavné a bezbolestné učení. Atmosféra lekce je podporována aromaterapií a meditací⁸⁸.

---

⁸⁶Tim je myšleno, že jen 4 lidé učí v ČR originální Lozanovovou metodou sugestopedie a jedná se o školené lektory. Ostatní, zejm. různé mladé školy, nabízejí pseudovariace sugestopedie, případně klasickou výuku s prvky sugestopedie.

⁸⁷ Superlearning. AngloWorld [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.angloworld.cz/cz/jazykove-kurzy/superlearning>

⁸⁸ Výuka angličtiny v hladině alfa. AnglickyAno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.anglickyano.cz/?menu=v-hladine-alfa>

2.5.5.3 JŠ Intkos

Mgr. Nad'a Černá provozuje sugestopedickou jazykovou školu v Brně. Nabízí týdenní kurzy – 35 lekcí za týden za 7000 Kč a víkendové kurzy – 6 dní během 3 měsíců za 8 400 Kč⁸⁹.

2.5.5.4 Hampton CS Ltd.

Škola fungující od roku 1989 inzeruje superlearning jako „metodu na líné mozky“. Kurzy probíhají na statku v Ptýrově, na samotě v přírodě, v Institutu pro zrychlené učení Hampton. Škola nabízí intenzivní kurzy angličtiny s prvky zážitkového učení.

„Ve volných okamžicích – oběda, večere – z reproduktorů v budově studentům pouštíme slovíčka podbarvená relaxační hudbou. Nijak hlasitě, nevtíravě, ale pořád je kolem sebe slyší, vědomě je nevnímají, ale podvědomí je přijímá.“⁹⁰

Škola také lpí na dodržování abstinence v průběhu konání kurzů, z důvodu větší svěžesti mozku.

2.5.5.5 JŠ Lingo

Inzeruje sugestopedické kurzy angličtiny v Praze a v Českých Budějovicích⁹¹. Lektorka této jazykové školy – Eva Hill – nám poskytla kontakt na psychologa Petra Vladyku, který se sugestopedií zabývá v jazykové škole AEGEA.

2.5.5.6 CETROS

Mgr. Libor Činka, odborník na superpaměť, rychločtení a zrychlené učení se v roce 1992 stal mistrem ČR v moderní magii. V centru nabízí intenzivní kurzy pro věčné začátečníky a chronické nemluviče⁹².

---

⁸⁹ Intkos: Sugestopedická jazyková škola [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.intkos.cz>

⁹⁰ Superlearning — metoda na líné mozky. Institut pro zrychlené učení Hampson [online]. 2010 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.hampson.cz/cs/o-nas/reference/napsali-o-nas/koktejl>

⁹¹ Sugestopedie – zrychlená metodavýuky. LINGO [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.lingocb.cz/sugestopedie/>

⁹² CETROS: Váš celostní trénink osobnosti [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.cetros.cz/o-nas/o-firme/>

2.5.5.7 JŠ Altissima

Nabízí intenzivní kurzy angličtiny, němčiny a ruštiny s prvky sugestopedie⁹³.

2.5.5.8 Škola Abeceda

Nabízí týdenní intenzivní kurzy a víkendové kurzy angličtiny v Praze, Opavě a v Luhačovicích. Pro opakování poslechu a pro fixaci slovní zásoby používají speciální sluchátka⁹⁴.

2.5.5.9 JŠ Anglicky Španělsky

Mgr. Pavla Netušilová vede malou sugestopedickou školu v Olomouci. Nabízí kurzy angličtiny a španělštiny. Je absolventkou sugestopedického kurzu výuky cizích jazyků pod vedením dr. Lozanova. Sugestopedické kurzy se konají většinou o víkendu – 16 hodin/ od 1920 - 4000 Kč dle počtu účastníků⁹⁵.

2.5.5.10 JŠ Multilingua

Jazykovou školu vede Mgr. Petra Kořená, sugestopedické kurzy angličtiny se konají několikrát do roka v Chocni a v Ostravě. P. Kořená je absolventkou sugestopedického kurzu výuky cizích jazyků pod vedením dr. Lozanova.

Více informací o škole, kurzech a výuce představujeme v praktické části této práce, neboť právě v JŠ Multilingua byl proveden náš praktický výzkum⁹⁶.

2.6 Nepustilova metoda

Další metodou, kterou se v této práci zabýváme, je *netradiční* Nepustilova metoda. Adjektivum *netradiční*, jak vysvětluje paní Nepustilová, je proto, že „na rozdíl od jiných jazykových škol učíme všechny časy najednou. Máme vytvořeny svoje vlastní gramatické tabulky. Pro usnadnění výuky využíváme triády sloves.

---

⁹³Výuka jazyků metodou superlearning – metoda zrychleného učení. Altissima [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.altissima.cz/jazykova-skola/superlearning-zrychlenu-metoda-uceni/>
Sugestopedickou učebnici (část) uvádíme v Přílohách.

⁹⁴Metodazrychleného učení. Abeceda [online]. 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.abeceda.org/abeceda.php?k=metoda-zrychleneho-uceni>

⁹⁵ Anglicky a španělsky - výuka a překlady [online]. 2012 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.anglickyaspanelsky.cz>

⁹⁶Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/>

*Nikdy neučíme izolovaně jednotlivá slovíčka. Ale nyní po 35 letech existence metody, se již může nazývat tradiční*⁹⁷. Lektor Nepustilovy jazykové školy v Brně, pan Jiří Brychta popisuje onu jinakost metody takto: „*Využíváme gramatické přehledy, logiku, aktivně zapojujeme všechny účastníky kurzu do drilu*“⁹⁸.

V následujících podkapitolách charakterizujeme vývoj této metody, základní principy, kterými se řídí, způsob, jakým je prezentována gramatika a dále její současné působení na území ČR. V teoretické části se opíráme o informace z rozhovorů získaných od paní Sylvie Nepustilové, manželky Vladimíra Nepustila a zkušeného lektora Nepustilovy metodiky pana Jiřího Brychty. Kompletní rozhovory jsou k nalezení v praktické části práce, v sekci *Rozhovor s pí. Syvií Nepustilovou a s p. Jiřím Brychtou*.

2.6.1 Historie a vývoj

Citujeme zde z internetových stránek školy⁹⁹, kde se o Nepustilově metodě píše následující. Metoda byla vyvinuta v letech 1981 - 1983 brněnským psychologem a pedagogem *Vladimírem Nepustilem*. Metoda neslibuje zázračně rychlé učení, ale rychlý vstup do jazyka. Metoda se snaží imitovat proces vývoje jazyka u dítěte.

Rozlišuje 3 souběžné procesy: pasivní, aktivní a integrační proces.

- *pasivní proces* – pasivní příjem širokého spektra mluvené řeči, aneb „*malé děcko slyší všechno*“;
- *aktivní proces* – dítě „žvatlá“, neustále opakuje nejjednodušší prvky řeči, čímž si aktivně buduje předpoklady pro pozdější srozumitelné vyjadřování;
- *integrační proces* – dítě si podvědomě mapuje gramatiku, čímž je zajištěn vznik struktury, do které se osvojené prvky ukládají.

---

⁹⁷ Informace získané z rozhovoru s pí. Nepustilovou.

⁹⁸ Informace získané z rozhovoru s p. Brychtou.

⁹⁹ Nepustilova jazyková škola Brno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz>

V roce 1988 vyšly první učebnice ve formě skript. O dva roky později byla založena Nepustilova jazyková škola. Vladimír Nepustil, jak popisuje paní Nepustilová v rozhovoru, *„ukončil studia s červeným diplomem a nastoupil jako šéf psychologické poradny ve Žďáru nad Sázavou. Po podpisu Charty 77 sloužil jako kulisák, skladový dělník a pracovník v kotelně.“* A právě v tento moment se začal věnovat studiu jazyků a začal tvořit jazykové učebnice. Nepustil zemřel tragicky při autonehodě v roce 1995. Údajně uvažoval i o vypracování skript na výuku češtiny pro cizince, tohoto počínu se však již nedožil. Podle lektorů jazykové školy se výuka češtiny pro cizince momentálně ani v nejbližší budoucnosti neplánuje.

Obrázek 10: Vzpomínka na V. Nepustila (foto fotografie autorka)

2.6.2 Základní principy metody

Nepustilova metoda je gramaticko - překladovou metodou využívající drill, memorování a opakování. Výuka je vedena frontálně. Zatímco v sugestopedii byla výuka většinu času frontální, existovaly i aktivity, kdy studenti kooperovali při hře. *„Největším přínosem frontální výuky je efektivní zprostředkování logicky uspořádaného a uceleného učiva studentům“* (Lacina, 2015, s. 37). Studenti získají za krátký čas přehledné poznatky o systému jazyka a jeho fungování. Je

využíváno metody výkladu při prezentaci gramatiky na tabuli analyticko-syntetickou metodou.

2.6.2.1 Výklad

Lektor vykládá před tabulí o daných gramatických jevech, v mateřském jazyce, studenti pasivně naslouchají, sledují v učebnici, v sekci o výkladu gramatiky. „*Pro učebnice vycházející z tradice gramaticko - překladové metody je charakteristická absence heuristických komponent, aktivit k samostatnému dohledávání či objevování jazykových zákonitostí studenty*“ (Valková, 2014, s. 61). Cílem metody totiž není zaktivizovat studenty a nabídnout jim množství různorodých aktivit k získání kompetence hovořit v cizím jazyce, nýbrž je co nejrychleji seznámit s gramatikou a s obecnými principy cizího jazyka, předat jim teoretické znalosti o jazyce, které si napíší do sešitu a naučí se je.

2.6.2.2 Překlad

„*Porozumění textu v cílovém jazyce se dociluje a ověřuje překladem do mateřského jazyka. Cíleně se přitom hledají ekvivalenty lexikálních i gramatických prvků v mateřském jazyce*“ (Valková, 2014, s. 63).

Gramatika je automaticky překládána lektorem a studenty. Učebnice má gramaticko - překladový charakter. V levé části je prezentace učebního materiálu, ale i cvičení (formou otázek: *Jak se jmenuješ? Co děláš? Kdo jsi? ...*), v pravé části je doslovný překlad.

2.6.2.3 Dril

Dril je chápán jako „*nácvik jednoduchých úkonů mnohonásobným opakováním vedoucí k jejich zvládnutí a automatizovanému vykonávání, uplatňuje se v některých systémech osvojování cizího jazyka při vytváření řečových návyků*“ (Průcha, 2013, s. 60). Připomeňme si gramaticko - překladovou nebo drilovou audiolingvální metodu. K drilu se vyjadřuje sám autor v rozhovoru z roku 1995 s Hanou Šráčkovou, moderátorkou rádia Český rozhlas Brno.

„Dril je pouze podpůrný a nikoli dominující. V podání některých plagiátorů totiž dril převládá a celé hodiny se nesou v duchu připitoměného papouškování celé třídy společně s lektorem. Všichni mnou školení lektori jsou vedeni k tomu, aby třídu nahazovali v rychlém sledu běžně frekventované věty v češtině, a všichni je mají rychle překládat do cizího jazyka, přičemž k jednomu z nich se lektor vždy obrací, tj. jakoby čeká moment na jeho odpověď. Teprve po vteřině, kdy mu dá šanci být rychlejší, říká nahlas správnou verzi pro všechny. Vzniká zajímavý šum, či bzukot nebo až hluk, ale nikoli monotónní kdákání. To je bezduchý dril, který odmítám“¹⁰⁰. (V. Nepustil)

Paní Nepustilová poznamenává, že v Nepustilově metodě probíhá dril tak, že *„lektor řekne větu v češtině, studenti přeloží do cizího jazyka, a lektor vždy celou větu správně zopakuje tak, aby eliminoval chyby. Řídíme se heslem – logika, dril, humor“¹⁰¹.*

2.6.2.4 Substituční tabulky

Nepustilova metoda pracuje, stejně jako situační metoda ve Velké Británii a metoda SGAV ve Francii, se substitučními tabulkami. *„Hovoří se o učení se cizímu jazyku cestou utváření jistých návyků, gramatické struktury jsou prezentovány ve formě tzv. substitučních tabulek“* (Hrdlička, 2010, s. 40).

Jiří Brychta, lektor Nepustilovy jazykové školy, k tomuto dodává: *„Při vysvětlování gramatiky pomocí tabulek se využívá logické myšlení posluchačů. V tabulce si můžete logicky odvodit jeden řádek od jiného řádku tabulky“¹⁰².*

---

¹⁰⁰ROZHOVOR S AUTOREM: Interview moderátorky rádia Český rozhlas Brno s autorem metody PhDr. Vladimírem Nepustilem. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/rozhovor-s-autorem>

¹⁰¹ Informace získané z rozhovoru s pí. Nepustilovou.

¹⁰² Informace získané z rozhovoru s p. Brychtou.

ZPŮSOBY VYJÁDRĚNÍ BUDOUCNOSTI V ANGLIČTINĚ		
vazba BE GOING TO	pomocné sloveso WILL (I.bud.)	PŘÍTOMNÝ ČAS PRŮBĚHOVÝ s budoucím časovým údajem
<p>plánované rozhodnutí</p> <p>I'm going to do it. Mám v plánu to udělat. Hodlám /chystám se/ to udělat. Udělám to. (Už jsem se rozhodl dříve.)</p> <p>What are you going to do? Co máš v plánu dělat? Co hodláš /se chystáš/ dělat? (nespisovně: I'm going to do it. = I'm gonna do it.)</p>	<p>neplánované (spontánní) rozhodnutí</p> <p>I will do it. = I'll do it. Udělám to. (Mám vůli to udělat.)</p> <p>Will you do it? Uděláš to? (Jsi ochoten?)</p> <p>I will not do it. = I won't do it. Neudělám to. (Nemám vůli to udělat.)</p>	<p>100% dohoda plán s ujednanými detaily</p> <p>He's leaving Brno tomorrow. Zítra odjíždí z Brna.</p> <p>What time are you leaving for London? V kolik odjíždíš /odlétáš/ do Londýna?</p> <p>He's arriving in London at five. Přilétá /přiletí/ do Londýna v pět.</p>
<p>předpověď podložená objektivní jistota – vše k tomu směřuje, je jasné, že se to stane</p> <p>The sky is dark. I think it's going to rain. Obloha je tmavá. Myslím, že bude pršet.</p> <p>She's pregnant. She's going to have a baby. Je těhotná. Bude mít dítě.</p>	<p>předpověď nepodložená subjektivní pocit – asi tak bude</p> <p>I think it will (it'll) rain next week. Myslím, že bude příští týden pršet.</p> <p>I don't think it will (it'll) rain next week. Myslím, že nebude příští týden pršet. (předřazený zápor)</p>	<p>BUDOUCNOST V ČASOVÝCH A PODMÍNKOVÝCH VĚTÁCH</p> <p>vyjádření budoucnosti po časových a podmínkových spojkách</p> <p>When he has it, he'll give it to you. Až to bude mít, dá ti to.</p> <p>If he has it, he'll give it to you. Jestli (že) /když/ to bude mít, dá ti to.</p>

NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA BRNO

dvouměsíční a týdenní intenzivní kurzy

Kontakty: www.njs.cz • info@njs.cz • tel.: 603 526 019 • 733 644 400 • 549 249 157 • tel/fax 549 256 102

Made by J. Brychta © Nepustilova jazyková škola Brno

Tabulka 1: Gramatický přehled NJŠ¹⁰³

ČINNÝ ROD – FORMA PROSTÁ	přít. – přítomný čas He often writes it. – Často to píše. Does he often write it? – Píše to často?	← →	přít. – přítomný čas It is often written . Často se to píše. / Často je to psáno.	TRPNÝ ROD – FORMA PROSTÁ
	aM – aktuální minulost (předpřítomný čas) He has written three pages since yesterday. Od včerejška napsal už tři stránky. He has written it, so he can send it. Už to napsal, takže to může poslat. He has had them for two years. Má je (už) dva roky.	← →	aM – aktuální minulost (předpřítomný čas) Three pages have been written since yesterday. Od včerejška se napsaly už /byly napsány/ tři stránky. It has been written , so it can be sent. Už to bylo napsáno / už se to napsalo, takže se to může poslat.	
	m – jednoduchá minulost (minulý čas) He wrote two pages yesterday. Včera napsal dvě stránky. When did he write it? Kdy to napsal?	← →	m – jednoduchá minulost (minulý čas) Two pages were written yesterday. Včera se napsaly /byly napsány/ dvě stránky.	
	WRITE – WROTE – WRITTEN – WRITING			
ČINNÝ ROD – FORMA PRŮBĚHOVÁ	přít. – přítomný čas He is writing it. Právě to píše.	← →	přít. – přítomný čas It is being written . Právě se to píše. / Právě je to psáno.	TRPNÝ ROD – FORMA PRŮBĚHOVÁ
	aM – aktuální minulost (předpřítomný čas) He has been writing for an hour. Píše (už) hodinu. My hand hurts because I have been writing . Bolí mě ruka, protože jsem psal.			
	m – jednoduchá minulost (minulý čas) He was writing it when I came. Psal to (právě), když jsem přišel.	← →	m – jednoduchá minulost (minulý čas) It was being written when I came. Právě se to psalo /to bylo psáno/, když jsem přišel.	

Tabulka 2: Gramatický přehled NJŠ

¹⁰³ GRAMATIKA: Angličtina – gramatické přehledy. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/gramatika-anglictina>

2.6.3 Prezentace gramatiky a učební materiály

Učební materiály jsou vypracovány v podobě *skript*, bez obrázků a fotografií. Pro úroveň *úplný začátečník*¹⁰⁴ bylo užito skript *Angličtina I/1 gramatika a Angličtina I/2 cvičení*¹⁰⁵. Tyto učebnice jsou určeny pro úrovně: začátečník, chronický začátečník a středně pokročilí. Cvičebnice neobsahuje klasická cvičení, pouze cvičné věty s překladem na protilehlé straně. Ve vyšších úrovních se využívají učebnice *Angličtina díl II – vedlejší věty* a speciální kniha *Dodatky angličtiny* se souhrnem veškeré slovní zásoby. Dále jsou k dispozici *Výukové a hrací karty*, celkem 108 výukových karet, které mapují látku obsaženou v kurzu pro chronické začátečníky. V nabídce jsou dále *CD a DVD kurz angličtiny pro začátečníky a mírně pokročilé*. Obdobné modifikace jsou i na německý a francouzský jazyk: *Němčina díl I – Gramatika (pro ty, co se nedostali za přítomný čas)*, *Němčina díl I – Cvičení*, *CD Cvičení*, *Němčina díl II – Vedlejší věty*, *Basic Deutsch – 2000 nejužívanějších slov v typických nebo zajímavých vazbách*, *Němčina Silná slovesa a Vedlejší věty*, *DVD kurz němčiny pro začátečníky a mírně pokročilé*. DVD byla převedena z původního videokurzu vydaného roku 1992, *Učebnice francouzštiny pro úplné začátečníky – skriptum a Francouzština pro pokročilé*¹⁰⁶. Velmi bohatá je studijní sekce, která je pro všechny (účastníky i zájemce) zdarma. Jsou zde k dispozici gramatické přehledy doplněné o velké množství příkladů vytvořených lektory jazykové školy.

Jelikož nám nebyl udělen souhlas k publikování některých ukázek učebnice, se kterou jsme pracovali v průběhu kurzu, prezentujeme zde alespoň seznam témat, kterými se skripta pro úplné začátečníky chronologicky zabývají. Ve skriptech je všepřehledně a srozumitelně vysvětleno v češtině.

- *výslovnost a hláskování* – výslovnost hlásek odlišných od češtiny spolu; s příklady v angličtině s výslovností;

¹⁰⁴Úroveň, ve které probíhala hospitace.

¹⁰⁵Ukázky z těchto skript jsme nedostali svolení v práci užít. Je možné je zakoupit v internetovém obchodě na stránkách školy. ANGLIČTINA SADA PRO ÚPLNÉ ZAČÁTEČNÍKY AŽ MÍRNĚ POKROČILÉ. NEPUŠTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/gramatika-anglictina>

¹⁰⁶FRANCOUZŠTINA - SKRIPTA PRO ÚPLNÉ ZAČÁTEČNÍKY AŽ MÍRNĚ POKROČILÉ. NEPUŠTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/e-shop/francouzstina-skripta-pro-uplne-zacatecniky-a>

- *hláskování* – anglická abeceda;
- *tvoření slov*;
- *podstatná jména, neurčitý člen, určitý člen, ukazovací zájmena, přivlastňovací zájmena, osobní zájmena*;
- *slovesa BE, DO, HAVE v přítomném a minulém čase*;
- *základní a násobné číslovky, časové a kalendářní údaje, přítomný čas významových sloves, jednoduchá minulost významových sloves*;
- *nepravidelná slovesa (tetrády)*, např.:

I	m	M(T)	-ING
infinitiv	jednoduchá minulost	konst.minulost trpná	konst. průběhová
be	was/were	been	being
být	byl, byli	konst. minulé	jsoucí

Tabulka 3: Tetrády sloves (vlastní zpracování)¹⁰⁷

Každá kapitola obsahuje doporučení (v češtině i v angličtině/ zrcadlový text), jak s ní adekvátně nakládat. S tetrádami je doporučováno pracovat soustavně a opakovaně, celý seznam nepravidelných sloves si procházet každý den několikrát za sebou, nejlépe s kazetou pro trénink správné výslovnosti.

Dále je ve skriptech probírán:

- *budoucí čas sloves, existenční vazba there* (v přítomném čase, v kladné otázce, záporné oznamovací větě, v záporné otázce);
- *vazba would like*;
- *způsobová slovesa ve všech časech*.

Základem této metody je osvojení si celého gramatického systému jazyka hned v úvodních hodinách (modifikováno pro příslušnou jazykovou úroveň – na rozdíl od metody sugestopedie). To se děje pomocí tabulek, do kterých jsou přehledně uspořádány gramatické jevy. Následuje upevnění gramatických znalostí

¹⁰⁷Na základě: *Angličtina I/1 gramatika* (ISBN 80-86705-00-5).

pomocí drilových cvičení. Metoda pracuje s neustálým obměňováním procvičovaných gramatických jevů – přítomný, minulý, budoucí čas, otázka, zápor, kladná věta atd. Pravidelným cvičením (drilem) se tyto prvky ukládají do podvědomí. V další fázi se studenti dostávají k textům (modifikovaným pro danou úroveň). V rámci naší hospitace jsme se jedné straně autentického textu věnovali cca 30 minut na úplném konci kurzu, přičemž jsme slovo od slova překládali – ukázka textu v Přílohách.

2.6.4 Současná výuka Nepustilovou metodou v ČR

Nepustilovou metodou se v současnosti učí pouze ve stejnojmenné jazykové škole v Brně. Od roku 2016 jsou nově zřízeny i pobočky v Třebíči a v Ostravě. Rovněž se uvažuje o založení pobočky Nepustilovy JŠ v Praze. Škola nabízí čtyřměsíční dopolední a odpolední kurzy angličtiny, dvouměsíční dopolední a odpolední kurzy angličtiny, němčiny a francouzštiny, týdenní intenzivní kurzy angličtiny, němčiny a francouzštiny, kombinované kurzy angličtiny a němčiny, kde se na rozdíl od předcházejících kurzů kombinuje gramatika s konverzací. V kurzech všech obtížností učí pouze čeští lektori. Cena týdenního kurzu se pohybuje kolem 4 500 Kč. Škola disponuje vlastními učebnicemi a CD. Metoda vznikla původně pro výuku němčiny, první skripta byla sepsána v roce 1983. Později se vypracovala skripta na angličtinu. Jako poslední vznikla francouzská skripta.

2.7 Metoda Act and Speak

Metodu Act and Speak založila lektorka anglického jazyka *Barbora Müller Dočkalová* v roce 2005. Založila jazykovou školu *Jevišťe*, kde touto metodou odučila i jeden kurz češtiny pro cizince (v roce 2007). Dočkalová poznamenává, že metoda těžší nejen „z prostředků improvizace, playback theatre, process drama, ale i z prostředků metody jevištního tvaru, využívá mnoho různých dramatických postupů“¹⁰⁸. L. Korbel (2014, s. 79) definuje dramatickou výchovu v kontextu výuky cizích jazyků následovně: „Dramatická výchova jako komplexní systém

---

¹⁰⁸Informace získané z rozhovoru s Mgr. Dočkalovou.

výukových činností má ve výuce jazyků široké možnosti uplatnění, jedním z jejích důležitých cílů, kromě sociálního rozvoje a spolupráce, je i rozvíjení komunikativních dovedností žáků. “

M. Kestřánková popisuje jednotlivé fáze výuky pomocí metody takto:

- *seznamovací fáze* – složená z různorodých aktivit, vytváří se nenásilnou formou pracovní skupina, dochází k cyklickému rozvoji technik – mimika, oční kontakt, pohyb v prostoru;
- *rozvoj plynulosti projevu* – nalezení tématu hry, které by zajímalo všechny, osvojení improvizčních technik;
- *rozvoj jazykové přesnosti* – závěrečná prezentace celosemestrální práce, nácvik jazykové přesnosti.

„Při realizaci všech dramatických kroků musejí dílčí aktivity vést primárně k soustavnému prohlubování jazykových dovedností, jelikož je základním cílem výuky všestranný rozvoj komunikační kompetence“ (Kestřánková, 2010, s. 89 - 93). Metoda výuky dramatem také významně přispívá k rozvoji kolektivní práce v týmu na určitém projektu, jehož výstupem je dramatická hra, přispívá k rozvoji emoční inteligence a sociálního citění. Studenti se učí jazyk používat v reálných situacích, experimentují s jazykem. I v rámci předem připraveného scénáře improvizují a vcítují se do aktuálně prožívané situace. A. Maley a A. Duff (1978) konstatují: *„Students need the occasional chance to take risks in the language, to try out new ways of combining words, and of course, to find out where the gaps are in their knowledge. The drama activities give students opportunity to strike a balance between fluency and accuracy“* (Maley, Duff, s. 14). Jak metoda Act and Speak, tak metoda sugestopedie využívají celostního učení, které je spojováno s řadou meditačních a relaxačních cvičení, hraní rolí, získávání znalostí o sobě samém, je doprovázeno hudbou, kresbou a pohybem. *„V celostně pojaté cizojazyčné výuce by měli mít žáci možnost objevit své možnosti, přičemž přitom vedle kognitivně intelektuální stránky hraje důležitou roli zejména emocionální stránka“* (Janíková, 2011, s. 55).

2.7.1 Historie a vývoj

„Inscenační metody používali už staří Řekové při školení právníků a rétorů, v oblibě byly u jezuitů a jejich stoupencem byl také J. A. Komenský. V moderní době k jejich rozšíření přispěl J. L. Moreno, ovšem později v jeho pojetí vedly k psychodramatu (sociodramatu) při skupinové psychoterapii. Inscenační metody (hraní rolí) mají blízko k vystupování herců v divadle, ale liší se od nich zásadně tím, že výukové inscenace se neúčastní profesionální herec, ale kterýkoli účastník skupiny, který ztělesňuje svěřenou roli spontánně s možností improvizace“ (Maňák, 2003, s. 123). Nelze opomenout J. A. Komenského a jeho pojetí divadla ve výuce. M. Kestřánková, která se zabývá problematikou *metody jevištního tvaru*¹⁰⁹, zdůrazňuje, že *„Komenský pracuje pouze s hrou kolektivní, při níž se žák učí kooperaci ve známém prostředí a při níž neustále praktikuje k vzájemné komunikaci řeč“* (Kestřánková, 2014, s. 24).

2.7.2 Základní principy metody

2.7.2.1 Dramatická hra a hra v roli

Dramatickou hru chápe Machková (2015) jako *„námětovou hru založenou na mezilidském kontaktu a komunikaci“* (Machková, s. 17). Účastníci si v druhé fázi přípravy vybírají své role. Podobný princip funguje i v sugestopedii, kdy dochází ke *změně identity* s tím rozdílem, že v metodě Act and Speak je výběr role dočasnou záležitostí. Jak konstatuje M. Vonková (2007) *„staronová metoda Act and Speak prosazuje spojení divadla s výukou cizích jazyků, podobně jako známá metoda sugestopedie, akcentující podprahovou výuku propojenou s mnoha intenzivními smyslovými zážitky, dokládají nejen výrazné komunikační pokroky, jakých studenti – herci, dosahují prostřednictvím „změněné identity“ přesto nebo právě proto, že se přímo nesoustředí na jazyk“* (Vonková, s. 3).

---

¹⁰⁹Metoda jevištního tvaru (MJT), Kestřánková (2014) připomíná, že v MJT se pracuje obdobě jako v přirozené metodě, různými způsoby se usiluje o minimalizaci stresu, především jej snižujeme posilováním řečové suverenity mluvčích (s. 101). Na rozdíl od sugestopedie se role střídají, nikdo nepředstavuje po celou dobu kurzu tutéž postavu. Scénář je výsledkem práce studentů a učitele. Finální scénář musí odrážet živý jazyk (Kestřánková, s. 105).

2.7.2.2 Improvizace vs. strukturovaná inscenace

Improvizace „odráží vnitřní stav klienta, jeho konflikty, volné asociace, umožňuje expresi aktuálního stavu a citění, rozvíjí spontaneitu“ (Valenta, 2011, s. 41). Improvizaci však nevyužíváme jen při dramaterapii, ale mnohdy i v každodenním životě. Finální hra se opírá o scénář, který má promyšlenou stavbu, je předem připravený, často vytvořený lektorkou a jejími studenty. Výhoda je v tom, že se při hře vystřídají všichni studenti, nevýhodou může být samotné rozdělení rolí – hlavních a vedlejších. „V cizojazyčné výuce se osvědčuje rozdělit třídu do dvojic a ve dvojicích procvičovat potřebnou situaci (např. provést cizího návštěvníka městem), která nevyžaduje žádnou přípravu a je v některých situacích univerzálně použitelná“ (Maňák, 2003, s. 125). Být připraven a schopen improvizovat se vyplatí i v případě, že herecký partner použije omylem/úmyslně jinou repliku, než použít měl, či chce svůj projev ozvláštnit přidáním další otázky. Taková schopnost se studentům vyplatí i ve skutečné komunikaci mimo jazykovou třídu. „Vnášení nových prvků do inscenace, aniž bychom partnera na inovaci předem připravili, klade nároky na partnerskou pozornost a pohotovost reakce. Partnera bychom neměli předem informovat o nových prvcích, abychom ho nepřipravili o možnost v dané situaci spontánně zareagovat“ (Martinec, 2012, s. 22). Schopností improvizace se můžeme naučit. Studentům se schopnost improvizace vyplatí v každodenních situacích, kdy budou cílový jazyk využívat, neboť žádný rodilý mluvčí nebude užívat stejné „repliky“ jako ve vytvořených scénářích, byť představující autentické situace (u zubaře, v restauraci, na poště, ve škole, na nádraží atd.). Vhodné k rozvoji této schopnosti jsou různá improvizací setkání, kterých mohou využít jak rodilí mluvčí, tak pokročilí studenti češtiny¹¹⁰.

2.7.3 Prezentace gramatiky a učební materiály

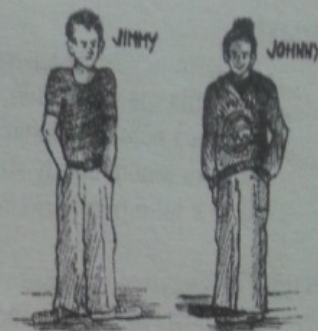
V tomto oddíle představujeme divadelní hru pro pokročilé studenty češtiny jako cizího jazyka od Mileny Vonkové (2007) *Cizinci v Praze aneb Putování*

---

¹¹⁰Česká Improliga – divadlo jako hokejový zápas [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://improliga.cz>

cizinců za češtinou a putování mladých lidí za láskou. Hra se skládá z 3 dějství a 8 obrazů, přičemž my si představíme (na vybraných ukázkách), jak dramatický scénář vypadá. Jak Vonková (2007) píše v předmluvě: „(...) předkládám studentům a vyučujícím určitou alternativu oživení vyučovacího procesu, rozšíření lexika (včetně výrazů hovorových a slangových), nementorského procvičování gramatických struktur a nenásilného prohlubování znalostí z oblasti českých realit, opřenou o poměrně podrobný aparát lexikálních poznámek a vysvětlivek...“ (Vonková, s. 4). Obsah hry je založen na jednoduchém příběhu vzájemně se ztrácejících, hledajících a znovu objevujících mladých lidí, milenců a přátel, příběh vypráví o jejich putování za českým jazykem. Děj je situovaný do různých zemí – začíná v New Yorku, náhle se ocitáme v jedné z tříd na studijním středisku v Praze, poté v Paříži na Montmartru, závěrem v jedné z pražských hospod. Autorka textu doporučuje „využít scénáře v kurzech pro pokročilé jako doplňkový materiál - studenti si mohou vyzkoušet mnoho rolí, typů, charakterů, mohou nastudovat stejné scénky ve skupinách, mohou nacvičovat jen vybrané dialogy ilustrující určitou situaci nebo prostředí – restaurace, nákupy, třída, divadlo“ (Vonková, tamtéž).

DĚJSTVÍ I.

Obraz 1.

(Vystoupí Jimmy a Johnny)

VEČER V NEW YORKU

Podvečerní New York, nábřeží řeky Hudsonu, v dálce se rýsují mrakodrapy, v lezavém, pochmurném počasí se všude kolem válejí mlhy. Z každé strany jeviště přichází jeden mladík – radostným, svižným krokem optimistický Johnny White, pomalu a loudavě se šine pesimistický, programově nešťastný Jimmy Black.

JOHNNY

Zdravím tě, Jimmy, jak se máš?

JIMMY

Ahoj Johnny, nic moc, nic moc, že se ptáš! Ale vidím tě moc rád.

JOHNNY

Já tebe taky, to je fakt, vždyť jsi můj dobrý kamarád a potřebuju s tebou mluvit.

JIMMY

Já s tebou taky, to je fakt, potřebuju pár dobrých rad, už toho mám všeho dost, tady v New Yorku, tady to nemá budoucnost!

JOHNNY

Tak tohle chápu, tomu rozumím, mluvíš mi z duše, příteli! New York už není to, co byl. Rád bych se s tebou poradil, co dělat, to bych věděl rád! Ať jsme zas chlapeci veselí!

Obrázek 11: Dějství I. (Vonková, 2007, s. 9)

vzhůru na Airport Kennedy,
letišť v Ruzyni už čeká,
pošleme domů pohledy
s tím městem plným staré slávy,
tak jedem, nic nás nezastaví!

JIMMY a JOHNNY (*zpívají a tančí*)

DO PRAHY

My jedeme do Prahy, do Prahy
máme plno odvahy, odvahy
my jsme stateční

Než se domů vrátíme, vrátíme
česky se naučíme, naučíme
budem báječní

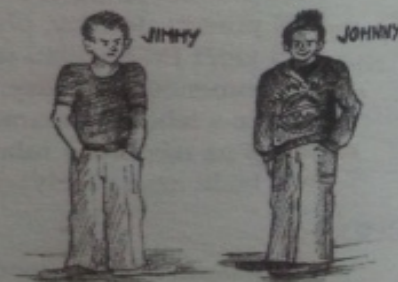
Praha prý má sto věží, sto věží
a Hradčany z nábřeží, z nábřeží
jsou jak krásný sen

Do daleka odjedem, odjedem
za tím pěkným výhledem, výhledem
Praha prý je ráj

Než se domů vrátíme, vrátíme,
starostí se zbavíme, zbavíme,
Škoda lásky hraj

Volně pokračují písní Škoda lásky...

(*Odejdou*)

Obrázek 12: Píseň (Vonková, 2007, s. 14)

Z výše uvedených hereckých dialogů je patrné, že se jedná o text lexikálně i frazeologicky velmi náročný, využívající komičnosti situací, parodie i satiry. Jako vhodný doplňkový materiál se nám jeví buď pro pokročilé bohemisty, nebo pro krajanské komunity v zahraničí, kde se prostřednictvím zábavného čtení, veršů a písní, studenti dozví o české kultuře, tradicích, obohatí své znalosti o české realie netradiční formou. Některé básně lze ale aplikovat i na nácvik

výslovnosti pro úroveň A2¹¹¹. Během studia textu se poukazuje na různé gramatické konstrukce, které se v separovaných cvičeních nad rámec dramatického textu učí a procvičují. Danou gramatickou konstrukci si pak studenti mohou „zažít“ přímo v dané předestřené komunikační situaci. Teorie není oddělena od praxe a k mluvení dochází z přirozené potřeby komunikovat, ne proto, že je student na řadě, je vyvolán. Během zkoušky hry dochází k zafixování obrátů v určitých situacích, které se posléze, ve skutečné konverzaci automaticky objevují. Při výuce se téměř nesetkáme s dlouhými monology, replikami s abstraktními tématy. Za velmi přínosné považujeme *lexikální vysvětlivky*¹¹², díky nimž si studenti rozvíjí slovní zásobu. Jak popisuje Dočkalová, „*gramatika je prezentována a prožívána v konkrétních scénách a situacích. Používáme speciální gramatické scénáře – kratičké hry objasňující užití určitého gramatického jevu, zasazeného do smysluplného dialogu. Tyto scénáře studenti při hodinách inscenují, přičemž si text plně osvojí a zažijí. Schopnost pohotově utvořit určitou konstrukci jde tak ruku v ruce s konkrétní zkušeností a jejím použitím a významem*“¹¹³.

2.7.4 Současná výuka metodou Act and Speak v ČR

Nutno konstatovat, že v současné době probíhá pouze výuka angličtiny touto metodou na ZŠ Marjánka na Praze 6, kde jí vyučuje její průkopnice Mgr. Dočkalová. Je však zřejmé, že metody dramatické výchovy jsou uplatnitelné v kterémkoli jazykovém kurzu jako doplněk výuky. Doporučujeme tedy, pokud se nejedná o čistě analyticky smýšlející studenty, aplikovat hraní rolí, společnou tvorbu textu (básní, písní, dialogů) a improvizální situace při běžných lekcích češtiny jako cizího jazyka.

---

¹¹¹Podobně jako v sugestopedii.

¹¹²Lexikální vysvětlivky (Vonková, 2007, s. 99 – 108). Např.: ukázala ti záda = opustila tě; vezmu nohy na ramena = uteču; fíflena = parádívá žena; už toho mám dost = už mě to nebaví; jsi chlap nebo baba = jsi opravdový muž, nebo se chováš zženštile (Vonková, s. 99).

¹¹³Metoda: Act & Speak. Jazyky.studium.práce [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.jazyky.com/metoda-act-speak/>

3 Praktická část

3.1 Představení praktického výzkumu a jeho cílů, výzkumných metod

Praktický výzkum je složen ze dvou částí. Stěžejní část se skládá z *vlastních hospitací* na školách využívající zkoumané alternativní metody. *Metodou pozorování*¹¹⁴ proběhla týdenní hospitace na sugestopedickém kurzu pro začátečníky, v jazykové škole Multilingua v Chocni u Pardubic v termínu od 5. – 12. 6. 2016 a týdenní hospitace v Nepustilově jazykové škole v kurzu pro úplné začátečníky v termínu od 17. 10. – 22. 10. 2016.

Jedním z cílů bylo zjistit, jak probíhá sugestopedie a výuka Nepustilovou metodou *v praxi* a podrobně popsat výuku. Domníváme se, že tyto informace a vlastní zkušenosti mohou být cenným zdrojem informací pro většinu lektorů cizích jazyků, kteří nemají o alternativních metodách velké povědomí. V závěrečné fázi kurzu jsme připravili pro studenty *anketu formou krátkého dotazníku*, abychom zjistili jak jejich povědomí o dané metodě, tak názor týkající se jejich spokojenosti/ nespokojenosti s kurzem. Jednou z našich hypotéz bylo, že více než polovina dotazovaných nebude mít o metodě bližší informace a přihlásila se do daného kurzu ze zvědavosti, příp. na doporučení od známého. Rovněž byl proveden *písemný rozhovor*¹¹⁵ (po skončení kurzů) s vedoucími osobami a lektory těchto škol. Otázky byly kladeny tak, aby zjišťovaly fakta, která nejsou v literatuře o těchto metodách dostupná (zjištěno na základě vlastního studia a četby materiálu zabývajícího se touto problematikou), např.: *V čem je výuka pomocí této metody efektivnější než tradiční metody výuky cizích jazyků/ komunikační přístup? Co funkčního si lze vzít z této metody a využít v tradiční výuce? Jak je v metodě prezentována gramatika?* Bylo však i nabídnuto několik předpokladů ohledně

---

¹¹⁴Vědecké vnímání a lidské pozorování je selektivní (Ferjenčík, 2010, s. 151).

¹¹⁵V případě Mgr. Kořeně i osobní rozhovor nahrávaný na diktafon (6. 6. 2016).

těchto metod s žádostí o argumentaci. Např. u metody sugestopedie padla otázka: *Můžete prosím zkusit argumentovat proti následujícím kritikám sugestopedie – agramatičnost, nedostatečná prověřenost metody v ČR, manipulace, sektářství?* Vzhledem k tomu, že na tyto otázky odpovídali samotní pokračovatelé a spoluzakladatelé těchto metod, předestíráme v rozhovorech pravdivé informace s vysokou mírou autentičnosti, vzhledem k tomu, že jejich podoba nebyla změněna. Tyto odpovědi mohou být opět cenným materiálem k dalšímu studiu a teoretickým i praktickým výzkumům v této oblasti.

V druhé části (doplňkové) prezentujeme *elektronický dotazník*¹¹⁶ s názvem *Alternativní metody ve výuce cizích jazyků*, jehož cílem bylo zjistit povědomí lektorů cizích jazyků o daných alternativních metodách. Dotazník byl určen jak lektorům cizích jazyků, tak studentům pedagogických oborů (studentům učitelství cizího jazyka). Dotazník byl v elektronické podobě k dispozici od 1. 10. – 20. 11. 2016. Oslovili jsme prostřednictvím e-mailové komunikace a sociálních sítí Facebook a LinkedIn¹¹⁷ více než 200 lektorů a školitelů, rovněž jsme kontaktovali alternativní jazykové školy v ČR s prosbou o pomoc. Vrátilo se nám 76 dotazníků. Dotazník bylo možno otevřít na tomto odkazu:

<http://www.survio.com/survey/d/B8N7P3P9E8D8G6A1A?preview=1>

Vzhledem k tomu, že informace získané z průběhu hospitací a z rozhovorů přímo navazují na některé otázky a nejasnosti lektorů z dotazníkového šetření, uvádíme nejprve část s dotazníkovým šetřením, hypotézami a analýzou odpovědí a teprve posléze se věnujeme samotným hospitacím.

3.1.1 Struktura dotazníku

Celkem čítal dotazník 22 otázek:

- *Jaký jazyk/ jaké jazyky učíte?*
- *Jak dlouho už učíte?*
- *Do jaké věkové kategorie spadáte?*

---

¹¹⁶Jsme si vědomi toho, že dotazník mohl vyplnit kdokoli jiný, tedy ne lektor cizího jazyka, čímž mohlo dojít ke zkreslení dat, proto jsme se snažili zasílat dotazník jen přímým kontaktováním osob. Kontaktovali jsme i např. AUČCJ.

¹¹⁷Kontaktovali jsme pouze osoby, o nichž víme, že učí cizí jazyk.

- *Jaké metody ve výuce používáte?*¹¹⁸
- *Zajímáte se o alternativní metody výuky cizích jazyků?*
- *Sledujete nové trendy ve výuce, zejména alternativní?*
- *Zapojujete do vlastní výuky nějaké prvky alternativních metod? Pokud ano, jaké?*
- *Jaké jsou výhody využívání alternativních metod?*
- *Jaké jsou nevýhody využívání alternativních metod?*

Tyto otázky se snaží postihnout co nejvíce individuálních hledisek a názorů lektorů.

- *Byl/a jste někdy účastníkem/ účastnicí sugestopedického kurzu/ kurzu vedeného Nepustilovou metodou/ metodou Act and Speak?*
- *Pokud ano, ohodnoťte Vaše dojmy.*
- *Chtěl/a byste se někdy zúčastnit kurzu sugestopedické výuky cizího jazyka?*
- *Chtěl/a byste se někdy zúčastnit kurzu vedeného Nepustilovou metodou?*
- *Učil/a jste někdy cizí jazyk sugestopedicky/ Nepustilovou metodou/ metodou Act and Speak?*
- *Pokud ano, ohodnoťte, jaké byly Vaše dojmy.*
- *Napište alespoň 3 věci, které Vás napadnou, když se řekne „sugestopedická výuka cizího jazyka“?*
- *Napište alespoň 3 věci, které Vás napadnou, když se řekne „výuka Nepustilovou metodou“?*
- *Napište alespoň 3 věci, které Vás napadnou, když se řekne „výuka metodou Act and Speak“?*

Otázky cílí na asociace a předsudky. Předsudky, které se v rámci názorů na tyto otázky objevily, se snažíme vyvrátit v teoretické části práce, rovněž v části popisující vlastní zkušenosti z hospitací.

- *Myslíte si, že je výuka sugestopedicky vhodná i pro výuku češtiny pro cizince? Proč ano, proč ne?*
- *Myslíte si, že je výuka Nepustilovou metodou vhodná i pro výuku češtiny pro cizince? Proč ano, proč ne?*
- *Myslíte si, že je výuka metodou Act and Speak vhodná i pro výuku češtiny pro cizince? Proč ano, proč ne?*

Zde představujeme názory pedagogů na výuku češtiny pro cizince s aplikací těchto metod.

- *Mají výše zmíněné alternativní metody budoucnost?*

V následující kapitole si stanovujeme 7 hypotéz, které pak, na základě vyhodnocení dotazníku buď potvrdíme, nebo vyvrátíme.

---

¹¹⁸Myšleno jakékoli metody výuky.

3.2 Stanovení hypotéz

H1: Více než polovina dotazovaných studentů nemá o metodě bližší povědomí a přihlásila se do kurzu ze zvědavosti, příp. na doporučení.

H2: Většina respondentů je mladší než 40 let.

Zde jsme si stanovili hypotézu, že starší generace se o alternativní metody nezajímá a využívá především tradiční metody, a tudíž je dotazník zabývající se tímto tématem, odradí a nevyplní jej.

H3: Více než polovina respondentů se o alternativní metody zajímá.

Domníváme se, že o alternativní metody obecně zájem je, ale většina neví, jak s nimi kvalifikovaně zacházet.

H4: Více než polovina respondentů zapojuje do vlastní výuky nějaké prvky alternativních metod.

Tato hypotéza vychází z předchozího předpokladu. Většina respondentů alternativní metody nezná natolik dobře, aby je plně využívala, ale více než polovina bude využívat alespoň prvky těchto metod ve své vlastní výuce.

H5: Více než polovina respondentů se nikdy nestala účastníkem kurzu vedeného jednou ze zkoumaných alternativních metod, ale více než polovina by se takového kurzu zúčastnit chtěla.

H6: Více než polovina respondentů nikdy neučila jazyk zmiňovanými metodami.

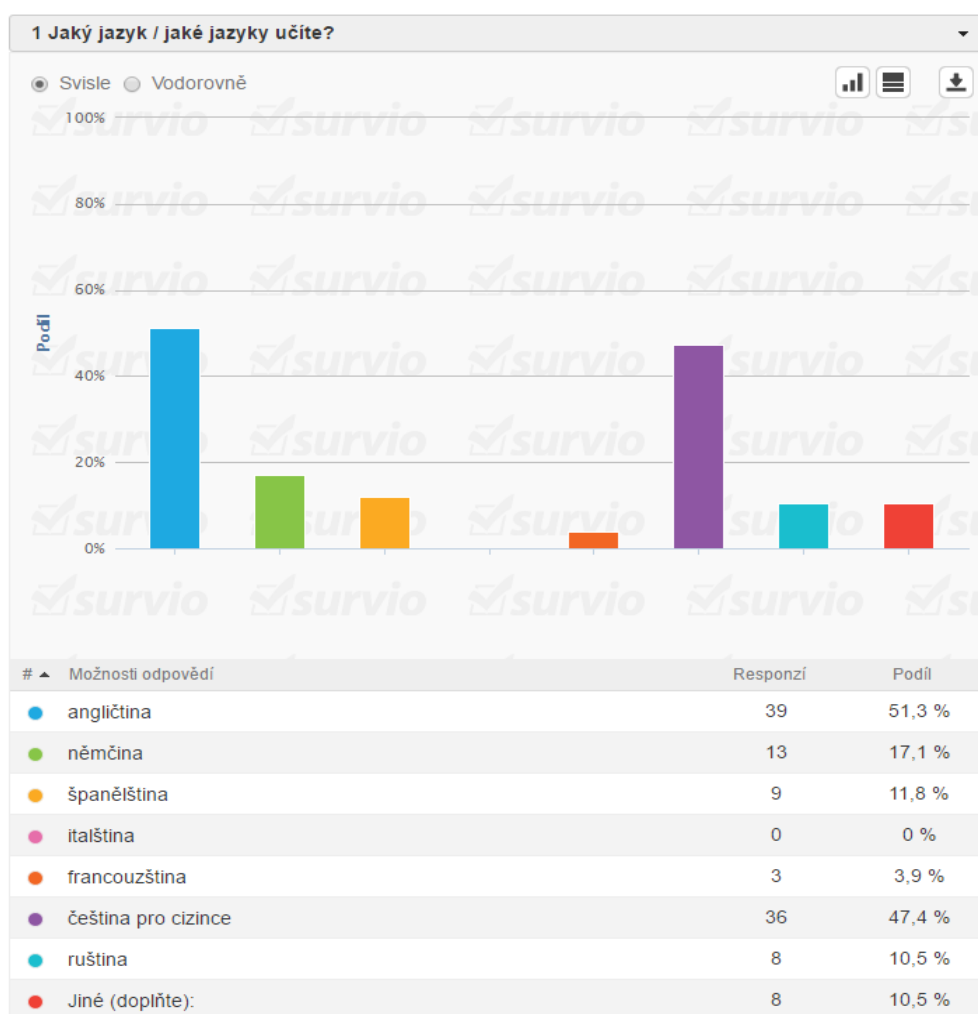
Naše tvrzení pramení z předpokladu, že vzhledem k malému, mnohdy i pochybnému povědomí o jazykových kurzech, které jsou velmi nákladné, se většina respondentů nikdy takového kurzu nezúčastnila, jelikož existuje málo informací o případných metodických kurzech pro učitele (zjištěno na základě studia literatury), tak se menšina mohla zúčastnit některého z metodických kurzů tak, aby byla oprávněna k učení zmiňovanými metodami.

H7: Více než polovina respondentů si nebude jista ohledně budoucnosti alternativních metod.

Předpokládáme, že si většina respondentů nebude jista. Jelikož jsou o těchto metodách učitelé málo informovaní a zájem o ně příliš nestoupá, nebudou ani jejich budoucnosti dávat velké naděje.

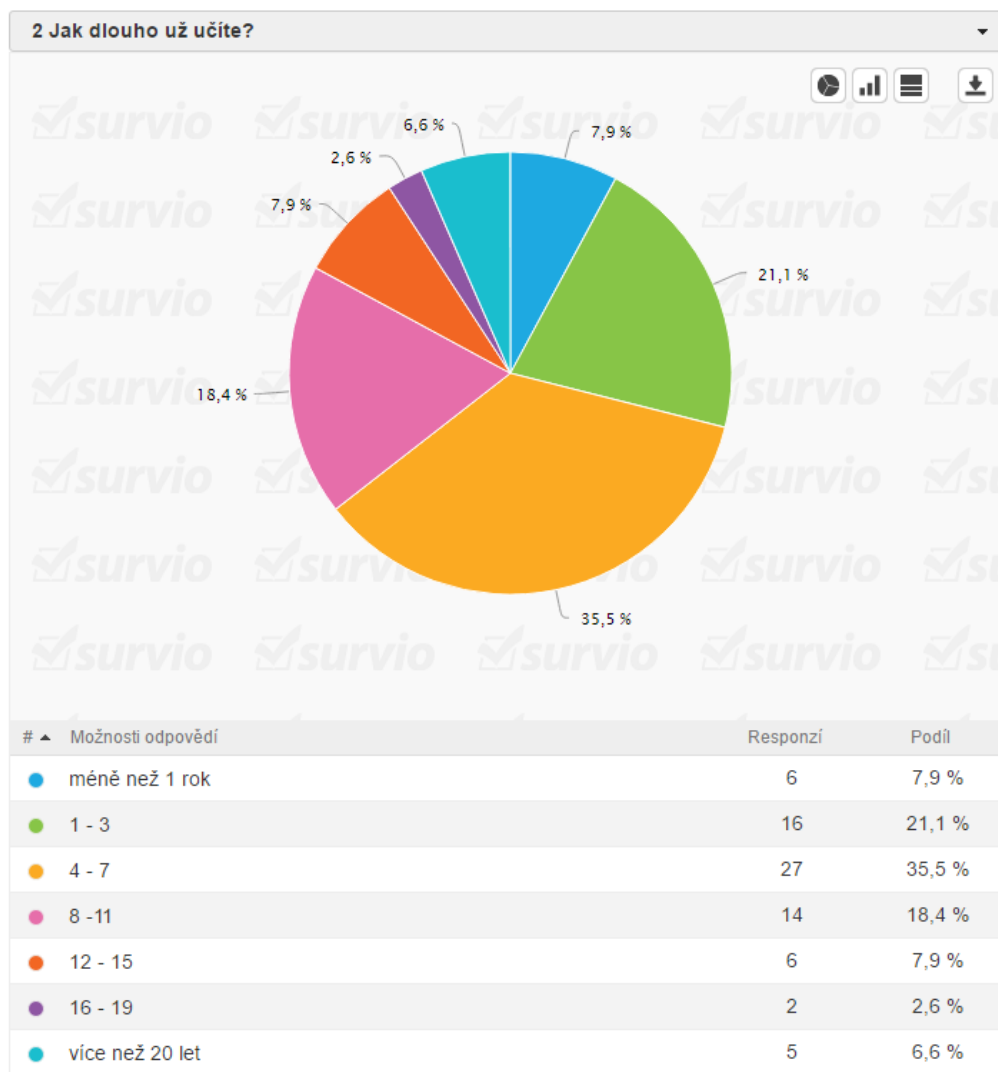
3.3 Výsledky dotazníku

Tato kapitola je věnována výsledkům a analýze dotazníku. Na základě grafů a tabulek se snažíme o potvrzení/ vyvrácení stanovených hypotéz.

Graf 1: Vyučovací jazyk

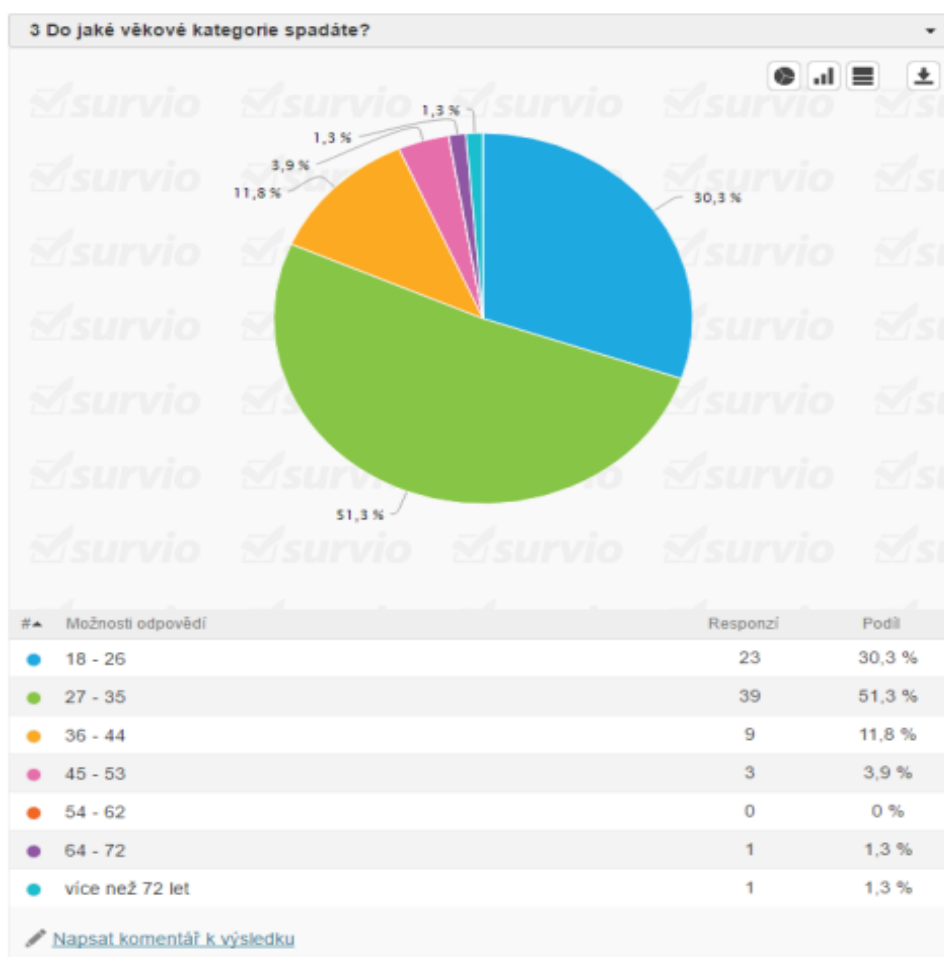
Je patrné, že většina respondentů byli lektoři angličtiny (51%) a lektoři¹¹⁹ češtiny pro cizince (47 %). Do kolonky „Jiné“ doplnilo 10,5 % jazyky méně frekventované jako *slovenština pro cizince, polština, portugalština, řečtina, švédština a hindština*.

Graf 2: Délka praxe

Nejvíce respondentů učí 4 - 7 let, 21% učí 1 - 3 roky. Lze tedy předpokládat, že většina respondentů byli mladí, začínající lektoři, jejichž povědomí o metodách mohlo být minimální.

¹¹⁹Plurálovou formu užíváme pro ženy i muže. Bylo by rovněž vhodné zkoumat, zda odpovídali více muži, či ženy.

Graf 3: Věk

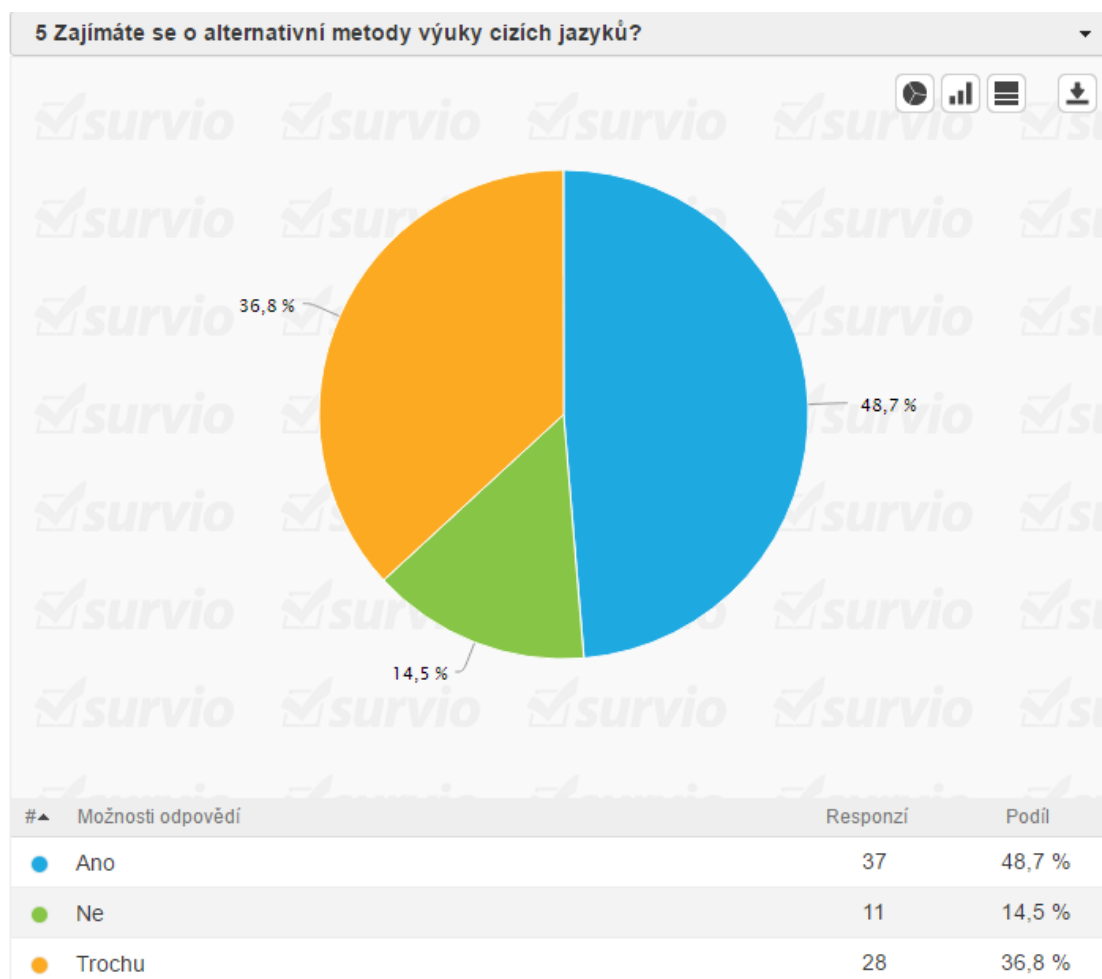
H2: Většina respondentů je mladší než 40 let: Hypotézu můžeme, na základě uvedených výsledků v Grafu 3, potvrdit. Většina respondentů (51%) je v rozmezí od 27 – 35 let. Na druhém místě, s 30 %, jsou pravděpodobně studenti pedagogických oborů¹²⁰.

Jaké metody ve výuce používáte?

Čistá metoda sugestopedie se v celkem 71 odpovědích objevila pouze 5x. Nepustilova metoda 0x. Metoda Act and Speak 1x. Sugestopedii využívají respondenti hlavně v kurzech pro začátečníky, v kurzech pro pokročilé převažuje komunikační přístup. Nejvíce respondenti využívají kombinaci všech metod, od gramaticko - překladové po komunikační s prvky alternativních metod jako je

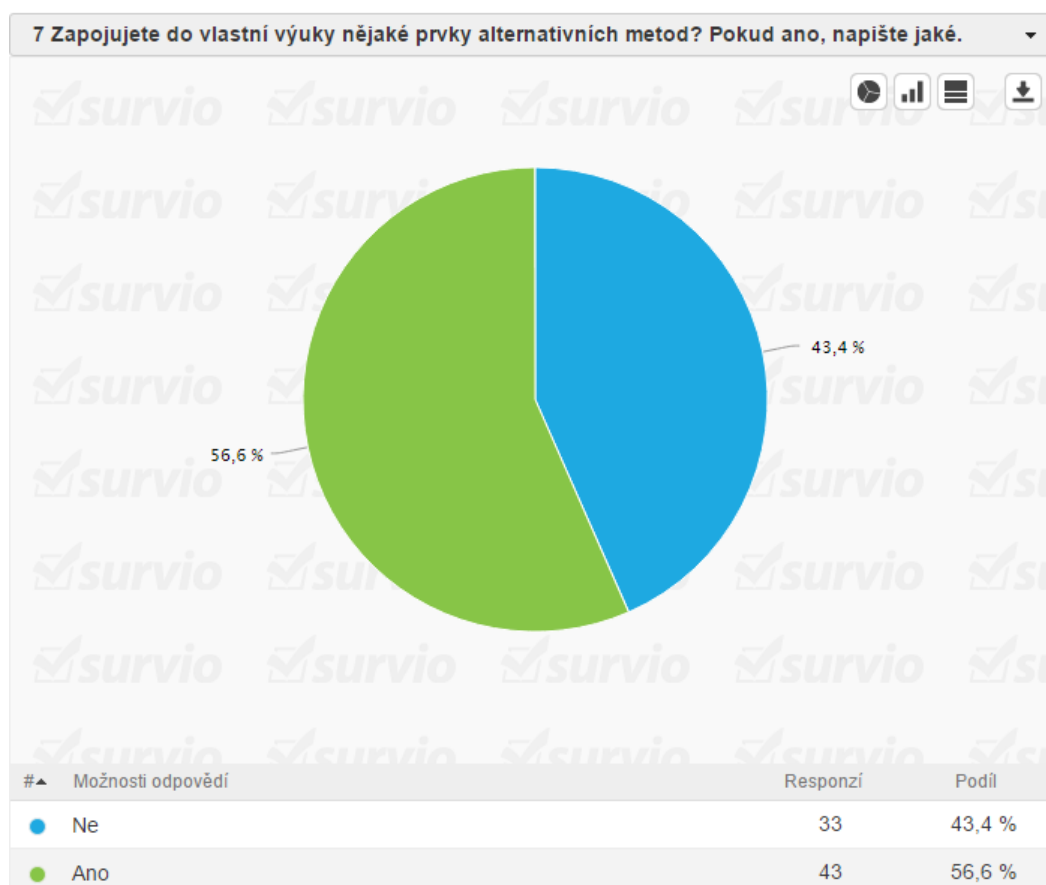
¹²⁰Dotazník byl sdílen ve skupině Učitelství na sociální síti Facebook.

například práce s písňovým textem, videi, pohybovými aktivitami, nejčastěji využívají interaktivní a skupinové aktivity, hraní rolí a improvizální cvičení.

Graf 4: Zájem o alternativní metody

H3: Více než polovina respondentů se o alternativní metody zajímá: Většina respondentů (téměř 49 %) se o alternativní metody zajímá, nicméně to nepřesahuje polovinu, kterou jsme předpokládali. Tuto hypotézu tedy musíme vyvrátit.

Graf 5: Alternativní metody

H4: Více než polovina respondentů zapojuje do vlastní výuky nějaké prvky alternativních metod: Je zřejmé, že více než 56 % respondentů zapojuje do vlastní výuky prvky alternativních metod. Zde je nutno podotknout, že někteří respondenti odpovídali i v duchu waldorfské a montessori pedagogiky, což nebylo naším primárním zájmem. Zdůrazňovali jsme v úvodu, o které alternativní metody výuky cizích jazyků se jedná. Tuto hypotézu můžeme potvrdit.

V odpovědích „Ano“ bylo nejčastěji uváděno následující:

- TPR – 4x
- Prvky metody Act and Speak, didaktická hra, inscenace, scénky – 5x
- Prvky sugestopedie – 4x

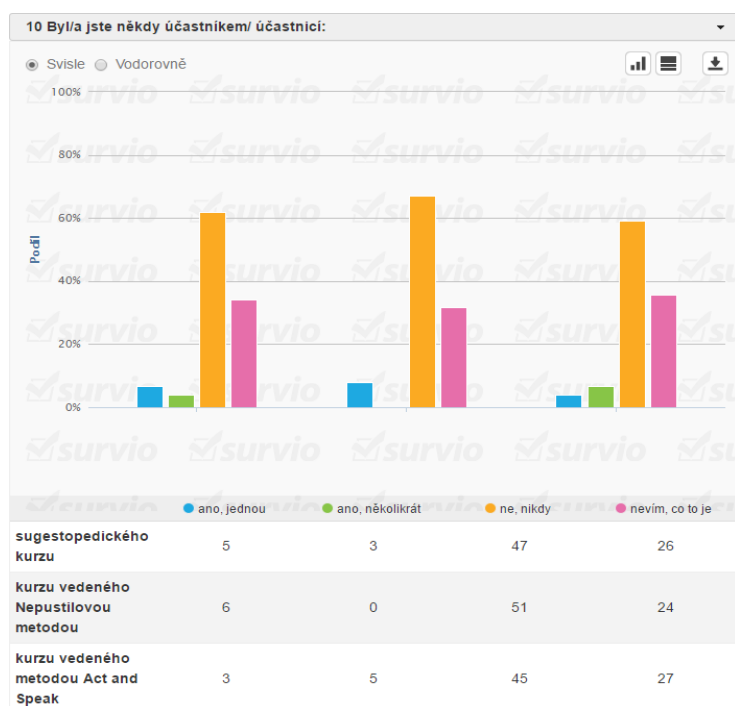
Jaké jsou podle Vás výhody/ nevýhody užívání alternativních metod ve výuce?

Zde přehledně prezentujeme tabulku nejčastěji uváděných výhod a nevýhod alternativních metod (obecně).

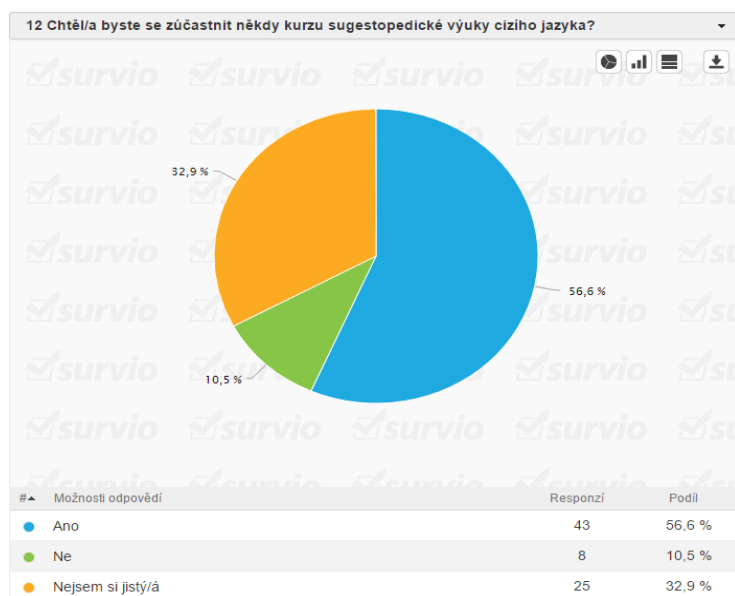
3.3.1 Výhody a nevýhody využití alternativních metod ve výuce

VÝHODY:	NEVÝHODY:
Zábava, rozvoj kreativity, celostní přístup k jazyku, motivující a lákavější pro studenty.	Časově náročné, nejsou vhodné pro každého (záleží na potřebách studenta, cílech kurzu atd.).
Přirozenost, větší chuť komunikovat odstranění bariér a psychických bloků.	Postrádají výuku gramatiky, nesystematické, nedalo by se zvládnout potřebné množství učiva.
Zapojení více smyslů, myšlení v kontextu, střídání aktivit, propojení s praxí, skutečné použití jazyka v reálných situacích.	Některé z nich dlouhodobě nefungují – přesto jsou stále prezentovány jako efektivní a plnohodnotné.
Oživení a zpestření klasické výuky.	Novost pro veřejnost a z toho pramenící nejistota, obava, strach.
Efektivnější, studenti se naučí jazyk rychleji.	Nejsou příliš ozkoušené, nízká prověřenost metod.
Učení pomocí prožitku, pro učitele i studenty zábavnější.	Náročné na přípravu pro lektora.
Snížení afektivního filtru.	Studenti na ně nejsou zvyklí.

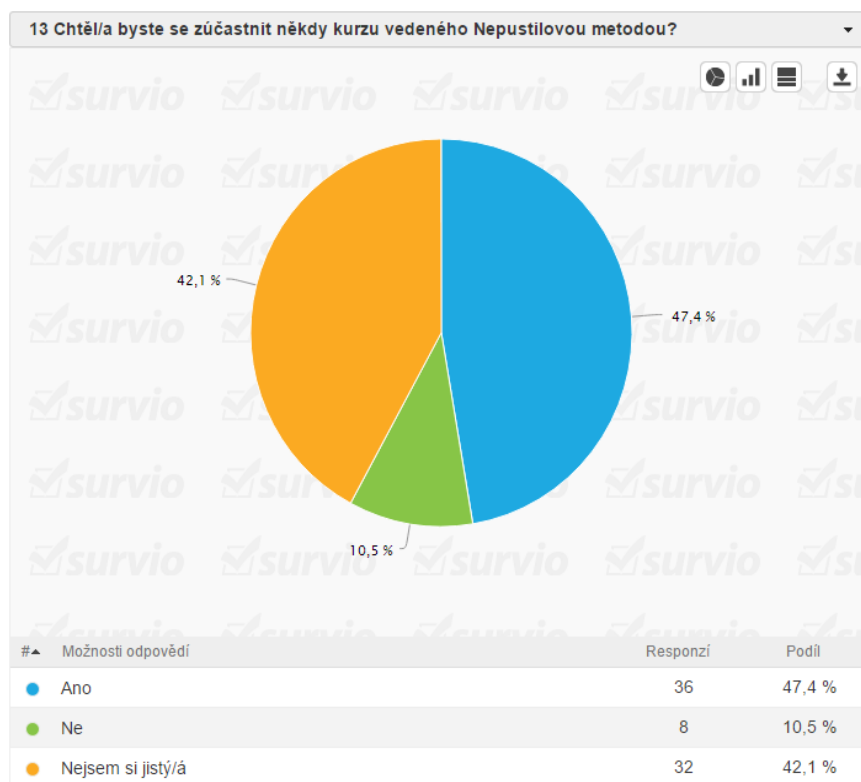
Tabulka 4: Výhody/ nevýhody alternativních metod (vlastní zpracování)

Graf 6: Účast

Graf 7: Zájem

Graf 8: Zájem

H5: Více než polovina respondentů se nikdy nestala účastníkem kurzu vedeného jednou ze zkoumaných alternativních metod, ale více než polovina by se takového kurzu zúčastnit chtěla: První část hypotézy můžeme potvrdit vzhledem k tomu, že pouze 5 % se někdy zúčastnilo sugestopedického kurzu, 6 % kurzu vedeného Nepustilovou metodou a 3 % metodou Act and Speak. Sugestopedického kurzu by se ráda zúčastnila více než polovina respondentů, nicméně u Nepustilovy metody se jedná o pouhých 47 %. Proto musíme navrhovanou hypotézu vyvrátit.

Graf 9: Výuka alternativně

H6: Více než polovina nikdy neučila jazyk zmiňovanými metodami: Tato hypotéza je vzhledem k získaným výsledkům potvrzena.

Napište alespoň 3 věci, které Vás napadnou, když se řekne sugestopedická výuka cizího jazyka/ výuka Nepustilovou metodou/ metodou Act and Speak.

3.3.2 Asociace lektorů ohledně vybraných metod

Níže uvádíme výčet nejčastějších, mnohdy i mylných asociací:

SUGESTOPEDIE:	NEPUSTILOVA METODA:	ACT AND SPEAK:
relaxační, přirozené učení	poslouchání a opakování	divadlo, hraní rolí, improvizace
žádné domácí úkoly	dril, gramaticko-překladová cvičení	simulované situace ze života
učení v kontextu, v praxi		
hudba, práce s podvědomím		

<p>převzetí fiktivní role – „změna identity“</p> <p>zapojení pravé hemisféry a všech smyslů do výuky</p> <p>bezpečná atmosféra, důvěra, hravost</p> <p>nestresující příjemné prostředí</p>	<p>důraz na logiku</p> <p>trénink rychlosti reakcí</p> <p>frontální opakování</p> <p>málo personalizovaný kontext</p> <p>gramatické tabulky</p> <p>individuální učení</p> <p>nepodporující mluvení</p>	<p>akční a dynamická metoda</p> <p>vhodné pro děti</p>
<p>Mylné:</p> <p>sugesce</p> <p>hypnóza</p> <p>vržení studenta do jazyka, nepoužívání mateřského jazyka</p>	<p>Mylné:</p> <p>učení v kontextu</p> <p>vyvozování pravidel z užívání jazyka</p> <p>kreativní metoda</p>	<p>Mylné:</p> <p>TPR</p> <p>příkazy</p>

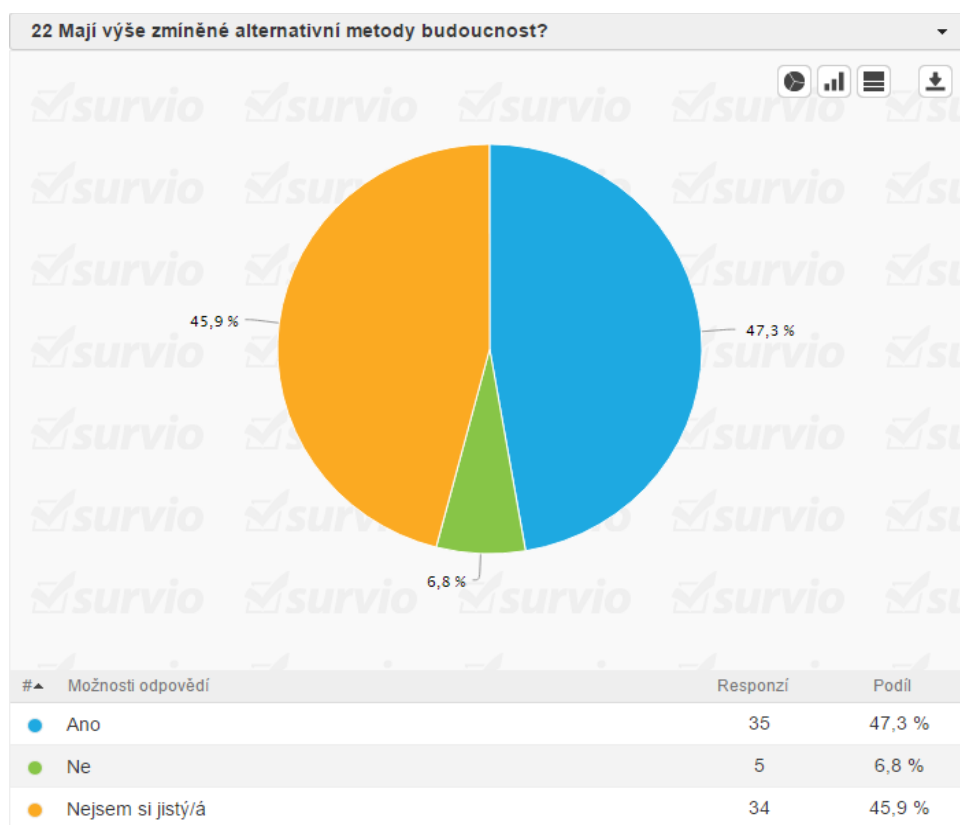
Tabulka 5: Asociace lektorů (vlastní zpracování)

Myslíte, že je výuka sugestopediky/ Nepustilovou metodou/ metodou Act and Speak vhodná i pro výuku češtiny pro cizince? Proč ano, proč ne?

3.3.3 Názory lektorů na využití vybraných alternativních metod při výuce češtiny pro cizince

SUGESTOPEDIE	NEPUSTILOVA METODA	METODA ACT AND SPEAK
<p>ANO: 22</p> <p>Vhodná pro všechny jazyky, ale ne všichni studenti některým principům metody budou příznivě nakloněni.</p> <p>Jako doplněk k dalším metodám.</p>	<p>ANO:9</p> <p>Dril je ve výuce každého jazyka důležitý.</p> <p>Ideální pro slovanské jazyky – naučí studenty vnímat kořeny slov a slova odvozená.</p> <p>Jako doplněk k dalším metodám.</p>	<p>ANO: 23</p> <p>Jako doplněk k jiným metodám.</p> <p>Ano, pro výuku dětí.</p> <p>Studenti se naučí správnou výslovnost v kontextu a bez pouček.</p> <p>Ano, je jednou z jazykových metod.</p> <p>Reálné scénky ze života, reálné situace.</p>
<p>NE: 4</p> <p>Metoda překračuje meze toho, kam by měla jakákoliv metoda učení zajít.</p> <p>Nepřipravuje na reálné situace.</p> <p>Obsáhlost české gramatiky (skloňování, slovosled).</p> <p>NEZNÁM: 24</p>	<p>NE:8</p> <p>Čeština má příliš složitý gramatický systém na to, aby jej student rychle zvládl.</p> <p>Gramatický dril a opakování je funkční spíše pro starší generaci.</p> <p>NEZNÁM:36</p>	<p>NE:2</p> <p>V klasických hodinách na to není prostor.</p> <p>Ne pro výuku dospělých.</p> <p>NEZNÁM:28</p>

Tabulka 6: Názory lektorů (vlastní zpracování)

Graf 10: Budoucnost metod

H7: Více než polovina respondentů si nebude jista ohledně budoucnosti alternativních metod: O 2 % více respondentů se domnívá, že alternativní metody budoucnost mají, ale jedná se o tak nepatrný rozdíl, že tuto hypotézu nemůžeme potvrdit, ani vyvrátit.

3.4 Hospitace na jednotlivých školách

Tato kapitola je věnována 2 hospitacím na 2 jazykových školách – na sugestopedické JŠ Multilingua a v Nepustilově JŠ v Brně. Vzhledem k tomu, že JŠ Jevišťe, kde se provozovala výuka metodou Act and Speak již neexistuje, hospitace na této škole neproběhla. Následující podkapitoly představují základní informace o škole a podrobný průběh hospitace, kde se zaměřujeme především na aspekty jako: *strukturování lekce, prostředí, role lektora a studentů, uplatnění*

řečových dovedností, způsob opravy chyb, dále analyzujeme vybrané části učebnice (zde pouze sugestopedické, neboť v Nepustilově JŠ nám nebyl dán souhlas), dále prezentujeme *rozhovory s kompetentními osobami vyučující a šířící tyto metody*. V závěru každé podkapitoly představujeme vlastní návrhy aktivit využitelných ve výuce češtiny pro cizince pramenící z popisovaných metod. Nutno podotknout, že samotný průběh hospitace popisujeme velmi podrobně, zejména 1. den. Domníváme se totiž, že čím podrobnější informace o výuce tohoto druhu poskytneme, tím více podnětných informací pro čtenáře tohoto textu a lektory cizích jazyků, kteří v dotazníkovém šetření vybírali nejvíce položky „nevím“ a „nejsem si jistý/á“.

3.5 Sugestopedická jazyková škola Multilingua

3.5.1 Základní informace o škole

Jazyková škola Multilingua sídlí v Hradci nad Moravicí. Sugestopedické kurzy pořádá v Ostravě a v Chocni u Pardubic již 15 let. Její zakladatelkou a hlavní lektorkou je Mgr. Petra Kořená, s přezdívkou Cindy (fiktivní identita v rámci sugestopedie)¹²¹. Kurzy mají komorní charakter o max. 8 účastnících. V nabídce je týdenní kurz angličtiny Lozanovovou metodou sugestopedie (začátečníci – středně pokročilí) v délce 64 vyučovacích hodin, dále konverzační víkendové a konverzační týdenní kurzy, které se učí komunikativní metodou. Kurzovné týdenního kurzu činí 7 800 Kč včetně kvalitních učebních materiálů, nahrávky a pitného režimu. Ubytování, které si každý účastník hradí sám, je cca 4 700 Kč v jednolůžkovém pokoji v hotelu Peliny v Chocni. Aktuální termíny sugestopedických sedmidenních kurzů jsou plánované na leden 2017 pro stupeň A1b, březen a červen 2017 pro stupeň A1a. Víkendové konverzační kurzy se

---

¹²¹ Lektorka je absolventkou anglistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Absolvovala dvouletou jazykovou praxi v Anglii a v USA, kurzy sugestopedie ve Velké Británii u Michaela Lawlora, zakladatele celosvětové organizace SEAL (Společnost pro efektivní a afektivní učení). Absolvovala rovněž dvoustupňové školení u G. Lozanova zakončené certifikací pro výuku dospělých autentickou Lozanovovou metodou ve Viktorsbergu (Rakousko), rozšířila si kvalifikaci i na výuku dětí Lozanovovou metodou, a to na školení ve Vídni. Lektorka patří k jedné ze zakládajících členek asociace LITA (Lozanov International Trainers Association). Více na www.multilingua.cz

konají v lednu, březnu, dubnu, květnu a v červnu 2017 vždy od pátku do neděle za 3 800 Kč/ 1 kurz. Tyto kurzy vede Mgr. Ivana Findurová¹²².

Týdenní kurzy se dělí do 5 stupňů:

A1a – úplní a falešní začátečníci

Cíl: Zvládnete nečekané množství učební látky, naučíte se slyšet, rozumět, vyslovovat, získáte širokou slovní zásobu, základní gramatiku, sebevědomí a chuť pokračovat.

A1b – velmi mírně pokročilí

Cíl: Znalost sloves „be, have, can, may, must“, přítomný čas prostý, průběhový, budoucí, základy času minulého, slovní zásoba okolo 800 – 1000 slov.

A II – velmi mírně pokročilí

Cíl: Rozmluvení v situacích při návštěvě cizí země, cíleno na fráze. Prohloubení vědomostí, domluvení se v běžných situacích. Rozšíření slovní zásoby a znalostí gramatiky.

A III – mírně pokročilí

Cíl: Základy obchodního jazyka. Poradíte si nejen na dovolené v cizině, ale i při jednání s obchodním partnerem.

A IV - mírně až středně pokročilí

Cíl: Upevnění získaných znalostí a sebejistotu při jejich aktivním používání.

V týdenních kurzech se učí podle sugestopedické učebnice dr. Lozanova a kvalitních sugestopedických textů vypracovaných ve Velké Británii. Konverzační kurzy mají 3 stupně a navazují na kurz A III. Cílem je kompletní rozšíření slovní zásoby z týdenních kurzů. Dále jsou v nabídce samostatné kurzy obchodní a technické angličtiny¹²³.

---

¹²²STUPNĚ. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/stupne/>

¹²³Dostupné z: TERMÍNY KURZŮ A CENY. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/terminy-kurzu/>

3.5.2 Průběh hospitace

Hospitace probíhala v Chocni, v hotelu Peliny. Střešní apartmán se na jeden červnový týden roku 2016 změnil v sugestopedickou učebnu s množstvím obrazového materiálu, fotografií, obrázků, plyšáků, maňásků, plakátů a příjemné vůně a hudby.

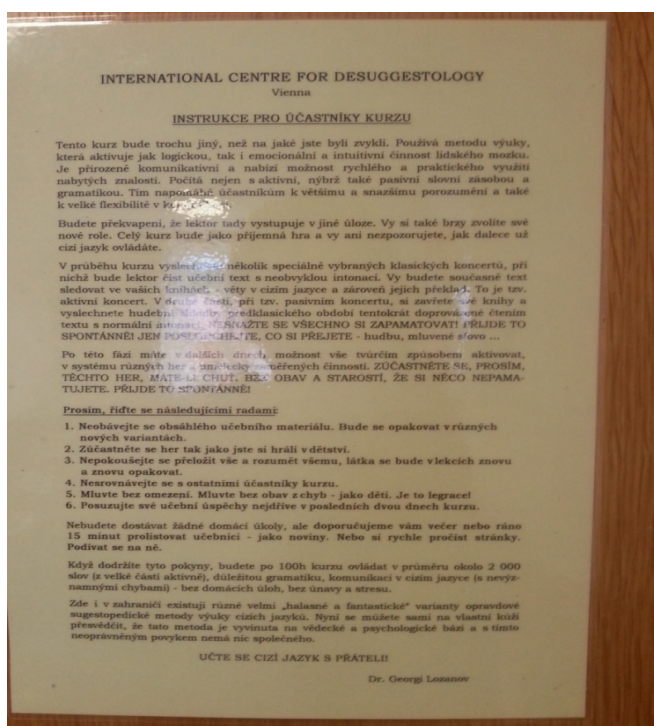
Obrázek 13: Sugestopedická učebna (foto autorka)

Obrázek 14: Průběh lekce (foto autorka)

Účastníci kurzu byli lidé středního věku, dohromady 4. Dva pánové z nejmenované firmy a postarší manželský pár. Všichni se takového kurzu účastnili poprvé. Kurz začal v pondělí 5. 6. 2016 v 14,00 a skončil další sobotu v době kolem oběda. Na začátku jsme se vzájemně všichni v češtině představili, mluvili jsme o své motivaci ke studiu angličtiny. Lektorka zmínila, že „je

důležité, abychom byli nejen fyzicky, ale i duševně přítomni“. Dále představila ve stručnosti metodu sugestopedie a G. Lozanova s jeho výzkumy lidské mysli. „*Lidská mysl je schopna větších počinů, než od ní očekáváme*“ (Kořená). Zmínila rovněž významný experiment pokusů s pamětí u francouzských studentů. Zdůrazňovala, že je důležité se učit nikoli izolovaná slovíčka, ale celé fráze a spojení, učit se z příběhů a pomocí příběhů. Pak je i učení samotné mnohem efektivnější. Seznámila nás také se základními instrukcemi ke kurzu, které vypracoval už G. Lozanov. Domácí úkoly například metoda nepodporuje, je pouze doporučováno, aby se studenti koncentrovali těsně před spaním, několik minut na text, který byl v hodině probírán. Zmínila, že se učíme „*jako děti, jazyk se nejlépe učí tzv. risktakers – něco vyzkoušíme, a když uděláme chybu, nic se neděje.*“ Tyto instrukce byly vyvěšeny na dveře tak, aby se na ně mohl kdokoli v průběhu kurzu kdykoli podívat a prostudovat.

Obrázek 15: Instrukce k sugestopedickému kurzu¹²⁴

¹²⁴ Lozanov: „*Neobávejte se rozsáhlého učebního materiálu – bude se opakovat v různých nových variantách; zúčastněte se her tak, jako jste si hráli v dětství; nepokoušejte se přeložit vše a rozumět všemu, látka se bude v lekcích znovu a znovu opakovat; neporovnávejte se s ostatními účastníky kurzu; mluвьте bez omezení, bez obav z chyb – jako děti; posuzujte své učební úspěchy nejdříve v posledních dvou dnech kurzu.*“

Po 40 minutách následoval rozřazovací test. Každému studentovi byla dána jedna kartička s anglickým slovesem, které měl dát do tvarů přítomného, minulého, budoucího času a dalších časů, které zná spolu s anglickým textem, který se měl pokusit přeložit (stačilo jen pár slovíček nebo věta) – ukázka textu viz Přílohy. Všichni pracovali asi 20 minut, v učebně hrála irská lidová hudba. Lektorka si k sobě na chodbu postupně studenty volala a následovalo ústní ověření jejich znalostí. V krátkém rozhovoru se lektorka ptala jen anglicky, studenti se snažili anglicky odpovídat, někdy řekli větu v češtině a lektorka ji přeložila, studenti zopakovali. Jednalo se o základní představovací otázky typu: *What is your name? Where do you live? What do you like?* Cílem bylo zjistit, zda jsou studenti schopni nějakým způsobem reagovat v angličtině. Typy otázek byly pro všechny stejné.

Uvádíme ukázkou dialogu:

L: Can you tell me smt. about your work? S1: Jakou mám práci? L: Ano. S: I am ... mistr ... leader of colours. In a big factory. L: In a big company? S: Ani nevím. L: Who knows. Very complicated.

V další fázi žádá lektorka studenta o překlad vět v češtině do angličtiny.

L: Zkuste přeložit „velmi se omlouvám“ S: ... Sorry.

Někdy student sice rozuměl, ale nedokázal se samostatně vyjádřit, např. zde:

L: Can you tell me smt. about your work? S2: Nevím, na to nemám slovní zásobu¹²⁵.

Dále byla testována výslovnost. Lektorka měla k dispozici tabulku s podobně znějícími slovy, žádala studenta o četbu prvního sloupečku s důrazem na správnou výslovnost.

L: Zkuste odhadnout, jak by se četl první sloupec.

Student četl anglicky, pokud si nebyl jistý, vyjádřil se v češtině. Rozhovory byly uskutečněny ve velmi příjemné a neformální atmosféře.

---

¹²⁵Vlastní pozorování.

Považujeme tento druh testování vstupních znalostí za mnohem funkčnější než pouhé vyplňování gramatického testu. Studenti zde měli na výběr, jakou část článku přeloží, měli svobodu volby¹²⁶. Při pauze, která následovala, se někteří studenti snažili přeložit zbytek textu. V učebně hrála barokní hudba. V 15,15, po pauze, přišla náhle do třídy lektorka převlečená za opravdovou dámu, s obrovským barevným kloboukem, s šálou a s cestovním kufrem, s hereckým talentem začíná hrát svou celotýdenní roli.

L: I travel a lot. Sometimes/ někdy I travel/cestuji by car/autem.

Ukazovala na fotky anglických měst a přírody, na věci, které měla s sebou, pojmenovávala je anglicky s překladem do češtiny, gestikulovala. Byl využíván obrazový materiál, ukazování na předměty, mimika.

L: Do you have a motorbike?

Studenti hromadně odpovídali „no“. Procvičovalo se jednotné a množné číslo podstatných jmen velmi zábavnou formou.

L: One bus – two buseS

Písmeno „S“ kreslila ve vzduchu, znovu opakovala: *One bus – two buseS*.

Poté studenti pojmenovávali věci na stole, které lektorka vyndala postupně z cestovního kufru (dopravní prostředky – car, bus, plane atd.)

L: This is a green car.

Ukazovala barvy pomocí barevných fixek. Některá slovíčka překládala do češtiny, když studenti nevěděli, řekla je v angličtině, oni zopakovali.

L: I travel a lot. I always travel with friends.

Zdůrazňovala intonací slova „always“ a „friends“. Představila v angličtině, s překladem důležitých slovíček do češtiny, své přátele – plyšová zvířátka. Ta rozdávala postupně studentům. Výrazně více mluvila v těchto aktivitách lektorka, studenti se vyjadřovali více neverbálně, maximálně odpovíděli „yes/no“. Lektorka v angličtině zdůrazňovala, že vždy my (přátelé)

---

¹²⁶Svoboda – princip sugestopedie. Viz Základní principy sugestopedie.

vždy cestujeme společně. Poté jsme si všichni dohromady zazpívali píseň „I am a happy man“.

Obrázek 16: Píseň "to be"(foto autorka)

Po dozpívání překládala lektorka každou anglickou větu do češtiny.

L: Are you interested IN music? What music?

Ukazovala obrázky, studenti odpovídali podle svých zájmů, většinou jednoslovně: „*rock, pop, folk*“ atd. Konečně se představila jako „Cindy Spielberg“, filmová režisérka hledající do svého filmu herce a herečky (myšleno studenty). Na toto přizvání do hry navázala změna identity účastníků. Představili jsme si, že budeme hrát ve filmu, příp. v divadle a přijímáme své nové role mnohem snáze, když jsme spontánně zapojeni do příběhu, který hlavní postava (lektorka) vytvořila a velmi věruhodně pro toto konání navodila i atmosféru. Každý si z plakátku vybral novou identitu (typická anglická jména a příjmení), z kartiček jsme si posléze vybrali i nové povolání. Změna identity patří do sugestopedie. Nicméně jeden z účastníků se svěřil, že tato změna mu byla vyloženě nepříjemná, raději by hovořil sám o sobě a uvítal by, kdyby znal i pravá jména ostatních. Poté jsme opět zpívali píseň „I am a happy man“, sborově. Zajímavé zde bylo, že lektorka hojně překládala, mluvila, studenti byli víceméně

pasivní, ale plnili všechny úkoly a zapojovali se do všech nabídnutých aktivit. Výuka výslovnosti probíhala na základě poslechu mluveného slova lektorky a zpívaných písní. Lektorka nepoužívala tabuli a studenti si nepsali žádné poznámky¹²⁷. Tabule byla využívána jen pro sporadické poznámky a k prezentaci autentického obrazového materiálu. V 16,00 byla přestávka na 30 minut. V učebně hrála anglická hudba. V 16,30 jsme zamířili všichni „do Londýna“.

L: We are going to London!

Předtím, než jsme nasedli do imaginárního letadla, zazpívali jsme si hromadně píseň „I have a little secret“.

Obrázek 17: Píseň "to have" (foto autorka)

Poté nám byla rozdána sugestopedická učebnice s názvem „The Return“, která funguje jako anglický scénář, je plná dialogů a gramatických „ostrůvků“ s odkazem na výklad gramatiky v její druhé části. Text mapoval to, o čem jsme si povídali v první části hodiny. Text byl gramaticko - překladový, byly zvýrazněné

¹²⁷Veškerá gramatika přehledně prezentována v gramatické části učebnice.

důležité fráze a slova, se kterými se dále pracovalo. Ve scénáři (hře) byly představeny postavy, hlavní charaktery. Lektorka doplňovala anglické informace o nich doprovodným materiálem – využívala především obrázky klasického umění. Nastala fáze *aktivního koncertu*. Lektorka velmi pomalu s výraznou intonací a dikcí četla anglický text, každé slovo herecky předváděla a „prožívala“ cca 5s, dělala až nepřirozeně dlouhé pauzy mezi jednotlivými slovy, byl to herecký přednes. Slova prostupovala hudbou. Mimika byla rovněž velmi důležitá. Sledovala všechny studenty, ale přesto se plně věnovala textu. Při hlasité četbě hrála barokní hudba. Text překračoval tři A4, postupně se dostávala k časovaným slovesům „to be“ a „to have“. Lektorka přečetla 1 větu v angličtině, studenti po ní zopakovali. Přitom si všímali paralel v češtině. Podtrhávali si sami to, co považovali za důležité (slovíčka, fráze). Za doprovodu tiché hudby se tak přečetl celý text (kapitola *Mí přátelé* čítá asi 5 A4). Aktivní koncert trval obvykle přibližně 30 minut. Obsahově se text propojoval s úvodním představením lektorky – Miss. Needham představuje své přátele. Ve fázi *pasivního koncertu* četla lektorka celý přečtený text znovu, sama, normálním hlasem, studenti mohli sedět, ležet, spát, odpočívat. Dochází k podvědomému vnímání a fixování slovní zásoby. „*Hudbu nechte sklouzávat ke slovům a naopak*“, nabádala lektorka. Na některých studentech, po 4. straně textu bylo znát, že jsou už příliš unavení a znudění neustálým opakováním toho samého. Po koncertních fázích trvajících hodinu a půl, učební den skončil.

3.5.2.1 Záznamy z dalšího pozorování

Další dny probíhaly obdobně, proto zde zmiňujeme jen zajímavosti, kterých jsme si v průběhu našeho pozorování všimli:

- studenti neřekli první 2 dny ani 1 větu samostatně;
- výrazně převládala mluva učitele nad mluvou studentů;
- žádná klasická doplňovací, spojovací, jakákoli cvičení;
- interakce mezi studenty minimální, převažuje individuální práce a interakce U-S, U-S,S,S, frontální výuka;
- na jednotlivých aktivitách/ hrách/ písničkách se odráží obsah textu učebnice (slovní zásoba, gramatika);
- všechny aktivity mají gramaticko-překladový charakter;

- účastníci zmínili, že se do kurzu přihlásili, aby se byli schopni především domluvit na dovolené, v cizině – za celý týden téměř souvisle nepromluvili;
- řečová dovednost „psaní“ je zanedbávána, studenti jsou odkázáni na mobilní aplikaci pro procvičování psaného projevu;
- už druhý den byli studenti seznámeni s přítomným, minulým i budoucím časem vybraných sloves;
- střídání různorodých aktivit, pohybu, zpěvu, tance, vše má individuální charakter;
- mluva v mateřském jazyce;
- důraz na správnou výslovnost a výslovnostní rozdíly (cvičení výslovnosti prostupovalo celým kurzem) – výslovnostní drily;
- striktní dodržování modelů a příkladových vět. K tomuto uvedeme příklad, kterého jsme si všimli v rámci aktivity, kde jsme měli představovat nás samotné a naši profesi. Očekávaná odpověď měla být „*I am ...(a doctor, a teacher etc.)*“, ale jedna studentka navrhla alternativní řešení „*My profession is...*“, které bylo okamžitě zamítnuto s vysvětlením, že „toto nebudeme používat“, ač jde o vyjádření zcela správné;
- založeno na opakování (stejných her a písni, textu) a na překladu;
- studenti oslovování svou novou identitou, i o přestávkách;
- studium frází a celých vět, ne izolovaných slovíček;
- na konci kurzu se nepsal výstupní test, ale pokud se studenti přihlásí do kurzu A1b (pokračovací kurz), tak po jeho absolvování se koná výstupní pohovor;
- nekonzistentní okruhy slovní zásoby – v rámci příběhu v učebnici, aneb jak jde děj, nikoli podle tematických okruhů spojených s příslušnou gramatikou¹²⁸;
- náročný input – složitý text, neautentický, četba staroanglických básní (např. výraz „*jest*“ – starší výraz pro „*joke*“ začátečníci příliš neocení);
- slovní hodnocení, pochvala v mateřském jazyce;
- zadávání instrukcí v češtině;
- lpění na doslovném překladu;
- nekonzistentní práce s tabulí – nová slova lektorka na tabuli nepsala, např. nová fráze „*What are your children good at?*“ Studenti tak neodhadli důležitost prepozice a pod vlivem interference ji zaměňovali za „*good in*“.

3.5.3 Struktura lekce

Kurz začal v pondělí v 14,00 a trval do 18,00. Od úterý do pátku byl kurz od 8,30 – 18,00. V sobotu byla výuka zkrácena jen do 12,30.

Přesný časový plán byl následující:

8,30 – 11,00 = 1. blok

11,00 – 11,30 = přestávka

¹²⁸ Např. v učebnicích čj pro cizince se probírá daná slovní zásoba dohromady s určitým gramatickým jevem (akuzativ a konverzační téma: v restauraci).

11,30 – 12,30 = 2. blok

12,30 – 14,00 = pauza na oběd

14,00 – 16,00 = 3. blok

16,00 – 16,30 = přestávka

16,30 – 18,00 = 4. blok

Sugestopedie využívá různorodé hry a aktivity, ale pokud bychom se chtěli zaměřit na systematické hledání komponentů tak, jak je prezentuje Valková (2014), hledali bychom marně. Aktivity, které metoda využívá, nemůžeme označovat jako zahřívací aktivity, jelikož po nich nenásleduje práce s autentickým, upraveným textem, ani za interakční aktivity, neboť interakce S-S je omezena na minimum. Rovněž nelze hovořit o skupinové práci a o úkolovém učení. S komunikačním přístupem se metoda sugestopedie shoduje nejvíce v přístupu lektora ke studentovi. Ten funguje jako facilitátor a přítel.

V podkapitole *Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince* předestřeme některé z těchto aktivit a her spolu s jejich modifikací na výuku češtiny pro cizince.

3.5.4 Role prostředí, interakce ve třídě

Prostředí hraje v sugestopedické lekci významnou roli. Studenti musí být obklopeni pozitivní a přátelskou atmosférou, kterou zajišťuje jak lektor, tak vizuální i auditivní materiál. Sedí se na zemi, v křeslech, na polštářích, často v kruhu nebo u společného stolu. Neplatí zde pevný zasedací pořádek, místa si studenti mění, aby měli „*different view on the world*“ (Kořená). V příjemném prostředí a mezi přáteli se studenti uvolní, odprostí se od psychických bloků a začnou učivo lépe a efektivněji vstřebávat. Převažující interakce, v rámci naší hospitace, byla interakce U-S, příp. U-S,S,S. Využívalo se hodně individuální práce a frontální výuky, studenti neměli možnost volně konverzovat ve dvojicích, či skupinách, což hodnotíme jako významné negativum. V průběhu konání kurzu byla rovněž využívána mateřština, a to ve velké míře. Jednou z výhod využití mateřského jazyka je efektivní vysvětlení gramatiky. Výklad gramatiky probíhal

deduktivně. Ač se jednalo o začátečnický kurz, domníváme se, že by bylo vhodnější zapojit do výuky více cílový jazyk. Můžeme si jmenovat četné výhody využití cílového jazyka ve výuce: větší motivace studentů, učení je více smysluplné, učí se komplexní jazykovou strukturu, studenti se nebojí chybovat a experimentovat s jazykem, ale především jsou schopni mnohem sebejistěji užít jazyk i mimo třídu.

3.5.5 Řečové dovednosti

Všechny 4 řečové dovednosti zastoupeny nebyly. Užívalo se čtení (textu), poslechu (lektora), psaní (nebylo zastoupeno), mluvení (v minimální míře).

3.5.6 Oprava chyb

Sugestopedie nabádá k experimentování, k odstranění strachu z chybování. Chyby je nutno brát jako přirozené součásti výukového procesu. „*Učíme se jazyk jako malé děti. Když uděláme chybu, nic se neděje. Musíme se naučit experimentovat.*“ (Kořená) Chyba, tj. experiment.

Lektorka využívala metodu implicitní opravy, nejčastěji metodu opakováním, např.:

S: I ... mistr... of colours.

S: In a big factory.

L: In a big company?

Pokud studenti mluvili a snažili se produkovat souvislé věty, lektorka chyby neopravovala ihned, ale až poté, co domluvili všichni studenti. Problematické jevy vysvětlila na tabuli. Za nevhodné považujeme zapsání chybných vět na tabuli s žádostí o opravu. U začátečníků je tato aktivita nevhodná, jelikož si mohou zafixovat nesprávnou variantu. Nutno podotknout, že systém oprav byl ale poněkud nekonzistentní. V závěru kurzu došlo k zajímavé aktivitě, kdy studenti dostali obrázky různých míst a měli je popsat využitím vazby „*There is, there are...*“. Studenti v mluveném projevu hodně chybovali, lektorka je opravovala ihned, zopakováním správné verze. Jedním z požadavků sugestopedie je dle Lozanova (2009): „*Errors are never analysed on*

the spot and teachers never suggest that learners should try harder“(Lozanov, s. 57).

3.5.7 Rozhovor s Mgr. Petrou Kořenou

1. část rozhovoru s Mgr. Kořenou (osobní rozhovor, 2. den výuky, nahráváno na diktafon, 6. 6. 2016, Choceň, hotel Peliny)¹²⁹

- otázky spíše obecné, částečně metodologické

Jak jste se k metodě sugestopedie dostala, co Vás k ní přivedlo? S kamarádkou jsme na vysoké škole a hned po ní začaly spolupracovat s agenturou, která vyučovala jinak než tradičně... Ten přístup byl zajímavý, ale zjistila jsem, že je vlastně tak trochu „na vodě“. Odkazovalo se k nějakému Lozanovovi, ale nebyla pořádná literatura a informace, které by zdůvodňovaly, proč je to tak, jak to je. Pátrala jsem a na různých konferencích a následně na kurzech jsem se dozvíдалa více a více, až se mi konečně po letech pátrání, podařilo dostat přímo k dr. Lozanovovi.

Můžete popsat, jaké to bylo, když jste se s dr. Lozanovem setkala? Jak probíhalo školení pod jeho vedením? Jeho školení bylo tak drahé, že jsem si ho vůbec nemohla dovolit. (smích) Ale napsala jsem mu dopis s tím, že o to školení moc stojím, že si to odpracuju jakýmkoli způsobem a zaplatím, co můžu. Lozanov mě pozval na osobní setkání. Byl velmi opatrný, ale i milý a vstřícný zároveň, takže poté, co si mě trochu oťukal, poté, co jsem tam jezdila na více víkendů, povídali jsme si, tak později mě pozval na první čtrnáctidenní školení. Probíhalo ve Viktorsbergu¹³⁰ v Rakousku u švýcarských hranic. Později jsem mu jezdila vypomáhat jako sekretářka, čímž jsem si odpracovávala to, co jsem nezaplatila.

Jak probíhalo školení pod jeho vedením? Základem byl náslech, který se uskutečňoval na výuce angličtiny. Dříve se v Bulharsku učilyna experimentálních základních školách všechny předměty tímto způsobem. Sugestopedicky se lze tedy učit jakýkoli předmět, včetně výuky cizích jazyků. Výsledky byly skvělé, bulharská vláda tuto metodu chtěla zavést na všechny základní školy, jenže protože to bylo ještě za éry komunismu, Lozanov věděl, že by to neuhlídal. Že místo krásného umění, Bacha a obrazů Raffaela a podobně, by tam chtěli pionýrské marše a socialistické umění, věděl, že v tom velkém měřítku by to neustál, takže z tohoto plánu vycouval. Když se změnil režim, Lozanov se odstěhoval do Rakouska a tam učil cizí jazyky a školil lektory.

Jaký byl dr. Lozanov člověk? Byli jsme přátelé, byl to úžasný člověk. Na svůj vysoký věk měl velmi moderní myšlení, měl filosofické hluboké myšlení. Nejvíce mě zaujalo heslo, kterého se držel, a to „*Především neuškod*“. Velmi dbal na to, aby metoda nebyla zatížena žádným *-ismem*, aby to bylo na přátelské bázi.

Jaký je základní princip uplatňovaný v sugestopedii?¹³¹

¹²⁹Rozhovor byl pro účely DP autorkou této práce přepsán.

¹³⁰Ke sklonku života zde Lozanov žil a školil lektory.

¹³¹Tomuto se věnujeme již v teoretické části: „*Základním principem je láska – vstřícný přístup, respekt k tomu druhému, respekt k jeho svobodě. Metoda je postavená na bohatství podnětů a možností zapojit se do*

V čem je sugestopedie efektivní? Podle mého názoru dává daleko více možností „ponořit se“ do jazyka, naposlouchat jej, kombinací periferních a vědomých stimulů zvýšit množství zapamatovaného učiva. Do procesu učení jsou studenti emotivně zaangažováni. Mají možnost si bez obav z chyb a z toho, že budou hodnoceni, v bezpečném prostředí, věci mnohokrát vyzkoušet, osahat. Ve stavu klidného soustředění, v prostředí bohatém na podněty, bez velkého úsilí a samostudia do jazyka postupně pronikají. Pokroky v učení jsou rychlejší, což zvyšuje motivaci k dalšímu studiu¹³².

Mluvila jste o tom, že aktivity studentům sugestopedie jen navrhuje, ale například změna identity (přijetí fiktivního jména, povolání atd.) – ještě pořád se bavíme o návrhu? Může student tuto aktivitu svobodně odmítnout, pokud mu není příjemná?

Je pravda, že tu změnu identity účastníkům předem nijak nevysvětlujeme, ale je to vlastně pro jejich dobro. Na začátku vždycky říkám, ať si dovolí experimenty a „chyby“. I když tu „chybu“ (myšleno experiment) udělá manažer té a té firmy pod svým skutečným jménem, tak se takové experimentování dělá hůře, než když je to „Sue Salmon, kadeřnice z Londýna“. Je to vlastně způsob, jak obejít to, že se hlídám, že mám toho celníka v hlavě, který mě brzdí před tím, abych nebyl vždy dokonalý, neboť my jsme dospělí a máme pocit, že musíme být vždy dokonalí. Změna identity se nevnučuje, studenti jsou pouze přizváni k účasti – zda chtějí jet do Londýna, pokud ano, berou si s sebou i novou identitu. Je to součást výuky a ještě se mi nestalo, že by někdo odmítl¹³³. Může některým pomoci odpoutat se od „nálepek“, které si s sebou nesou třeba ze školních let (např.: „*Ty jsi technický typ, tobě jazyky nikdy nepůjdou, ani se o to nepokoušej!*“). Na období kurzu se jakoby stanou někým jiným, koho se tyto nálepky netýkají a učení jde najednou snadněji. Samozřejmě mohou být mnozí, kterým přijde změna identity zbytečná (ovšem také pro ně může být přínosná, i když si toho třeba

---

aktivit, z kterých si jednotlivec vybírá a z toho bohatství si přebere to, co on sám považuje za důležité, co on sám chce a potřebuje v danou chvíli. Odsud tedy název „sugestopedie“. Není to od nějaké sugesce, že já Vás teď uspím a vsugeruji Vám, že se budete učit lépe, ale naopak, je to od slova „suggestion“ neboli návrh.“

¹³² Pokračování: „*Jedná se o harmonizaci velkého množství stimulů. Je to například periferní vnímání, plakátky na zdech, intonace lektora, jeho přístup, postoj ku učícím se, obrazy, krásné umění v učebnicích. Veškeré bohatství je v prostředí okolo, v textech, písních. Písničky jsou udělané tak, aby obsahovaly základní gramatické věci, které se učíme. Jsou veselé, pozitivní a neustále se opakují, takže už se něco zafixuje tímto způsobem. Něco jiného zase budeme probírat jako ve škole, napíšeme si na tabuli poznámky atd. Ale vlastně těch pilířů, na kterých sugestopedie stojí je tolik, že když jeden zboříte, nic se nestane. Hudba třeba není nutnou součástí, jde to i bez hudby. Efektivní proces výuky je podpořen z mnoha stran a ty stimuly jsou opravdu bohaté.*“

¹³³ Pokračování: „*Na nedávné sugestopedické konferenci v Bulharsku mi vyprávěli o jedné absolventce kurzu angličtiny, mladé dívce trpící spinální svalovou atrofií. Byla si, spolu s ostatními, samozřejmě velmi dobře vědoma své neúprosné diagnózy a na období kurzu se rozhodla být princeznou. S dalšími účastníky na toto téma žertovali, vymýšleli různé zábavné situace a konverzace v angličtině, hráli si – a přitom se učili. Na jejím pohřbu o 6 měsíců později maminka lektorce děkovala s tím, že jazykový kurz byl nejšťastnějším obdobím jejího života. Toto je samozřejmě extrémní případ, ale i takovéto jsou.*“

nejdou vědomí). V každém případě je toto bezpečnější z alternativ. Učení je totiž neefektivnější ve spojení s pozitivními emocemi - to je dnes vědecky prokázáný fakt¹³⁴.

Jak dlouho trvá příprava na hodinu? (1 lekce = 4 hodiny)¹³⁵

Myslíte, že by fungovala výuka češtiny metodou sugestopedie? Přeci jenom angličtina je oproti češtině velmi snadný jazyk. Určitě by to šlo, ale musel by se promyslet postup, jak by byla vyložena gramatika. Alespoň v počátcích by se musela gramatika hodně zjednodušit.

V jakých barvách vidíte budoucnost metody sugestopedie, potažmo sugestopedické kurzy? To opravdu nevím, ale bylo by potřeba, aby vývoj metody a zájem o ni neustrnul. Je pochopitelné, že ne všechny metoda nadchne, ne všem bude vyhovovat. Je to pouze jeden z možných alternativních přístupů k výuce cizího jazyka a je třeba si jej zažít.

2. část rozhovoru (písemný rozhovor, po skončení kurzu, otázky zaslány e-mailem, srpen 2016)

- otázky metodologické

Setkáváte se s negativními předsudky ve vztahu k této metodě? Např. od jiných učitelů učících alternativně x tradičně? Spíše se setkávám s malým povědomím o tomto způsobu učení¹³⁶.

Jak se v sugestopedické lekci učí studenti gramatiku?¹³⁷

Je opravdu možné naučit se 100 nových cizích slovíček za den? Ano, studenti to zjistí vlastně až zpětně. Třeba třetí den začátečnického kurzu v rámci jedné aktivity studenti pročítají seznam podstatných jmen z prvního příběhu a zjistí, že velkou většinu dokážou správně přeložit. Takto z příběhů postupně budujeme okruhy slovní zásoby – barvy, číslovky, koničky, profese, rodinu, přírodu, zvířata, město, dům a nábytek, lidské tělo, číslovky, dny v týdnu, čas a hodiny, počasí, pocity, přídavná jména – protiklady, slovesa a další, hodně také ve frázích a ustálených spojeních.

---

¹³⁴ Převzato z písemného rozhovoru s P. Kořenou.

¹³⁵ „Předtím, než jsem kurzy spustila, připravovala jsem se na ně asi 3 měsíce. Nedělala jsem nic jiného, než stříhala kartičky, plakáty jsem dostala nafocené od dr. Lozanova (vlastní vyrábím až pro vyšší úroveň). Teď, když je program všech kurzů daný, není samotná příprava tolik náročná. Na tento týdenní kurz jsem se připravovala 3-4 dny. Některé aktivity vyžadovaly úpravy a aktualizace, ale vesměs nic velkého.“

¹³⁶ Potvrzeno i dotazníkovým šetřením.

¹³⁷ „Nejprve jsou danému gramatickému jevu vystaveni v textu, takže jej mohou nějakou dobu pozorovat, možná už je součástí nějaké didaktické písničky, kde jej mimoděk vstřebávají - až poté k tomuto jevu přivedeme pozornost – tzn. objeví se v gramatickém „ostrůvku“ v textu, jeho vysvětlení si najdeme v gramatické části učebnice, všimneme si plakátu na zdi, kde je rozebrán, procvičujeme jej v rámci her. Častokrát si studenti sami vydedukují pravidla dříve, než se danému gramatickému jevu začneme vědomě věnovat. Jelikož nejprve dostali šanci, aby v nich „uzrály“ otázky a chtěni zrovna toto se dozvědět, mnohdy se už doptali či vydedukovali, a tedy vědomé probírání daného gramatického bodu je jen shrnutím či doplněním toho, na co už si přišli sami. Tím, že se nespolehneme jen na vědomé a analytické procesy, odlišné gramatické jevy studenti přijímají snadněji než na běžných kurzech, kde se proti odlišnostem od mateřského jazyka zvedá větší odpor a vlna otázek.“

Je rozdíl mezi pojmy superlearning a sugestopedie? Co z toho je metoda "zrychleného učení"? Termín superlearning či accelerated learning (zrychlené učení) vznikl jako marketingově přijatelnější verze názvu sugestopedie v Severní Americe. Od sugestopedie se však podstatně liší. Jak k tomu došlo? Když dr. Lozanov ve Státním výzkumném institutu v Sofii na konci šedesátých a začátku sedmdesátých let minulého století pracoval na vývoji metody, dosahoval významných úspěchů. V roce 1978 mezinárodní expertní komise UNESCO po zkoumání na místě učinila závěr, že „sugestopedie je ve srovnání s tradičními metodami obecně nadprůměrnou učební metodou“ (publikováno v časopise: *“The Journal of the Society for Accelerative Learning and Teaching”*, svazek 3, číslo 3, 1978, str. 211), probíhal experiment na 16 základních školách, kde byly touto metodou s úspěchem vyučovány všechny předměty. Toto vše přitáhlo pozornost novinářů z celého světa. Každý viděl nějakou verzi experimentů a na základě své krátké návštěvy publikoval často povrchní a neúplné informace. V roce 1979 byla dr. Lozanovovi znemožněna cesta do USA, aby „nedal metodu imperialistickému Západu“. Byl mu zabaven pas a znemožněna komunikace s cizinou. A tak na základě novinářských, často velmi zjednodušených informací, šly ve světě různé variace superlearningu svou cestou a dr. Lozanov neměl možnost to nijak ovlivnit. Rozdílů je mnoho, např. v superlearningu je velmi rozšířená řízená relaxace jako nutný předpoklad k navození soustředěného stavu mysli (někteří využívají dokonce hypnózu, s čímž dr. Lozanov ostře nesouhlasil). Stav klidného soustředění, který provází určité fáze sugestopedické výuky, není nijak uměle navozován řízenou relaxací, ale vzniká spontánně provázaným působením mnoha prvků, např. vybraných děl klasické a barokní hudby, odlehčené a bezpečné atmosféry v učebně, díky tvořivým činnostem, smíchu, reprodukcím klasického umění v učebnici, díky osobnosti a působení lektora. Není potřeba pohodlných křesel (i když v jisté fázi výzkumu sugestopedie se používaly a nic proti nim). Sugestopedie rozhodně nepoužívá žádná speciální sluchátka, podprahové nahrávky, sady kazet či CD. Vše se děje v běžné komunikaci, student má v každé fázi výuky možnost projevit svou osobní vůli. Slovo „suggest“ v angličtině znamená „navrhnout, nabídnout“. V tomto významu „I suggest“ – „já navrhuji“, ale ty máš svobodu si vybrat a přijmout či ne. Tím, že roku 1966 zavedl pro svou metodu termín sugestopedie, si dr. Lozanov přivodil mnoho těžkostí. Nový termín, který neměl stálý tradiční obsah, musel neustále vysvětlovat. Navíc se s ním ve většině jazyků pojí asociace s něčím manipulativním. Proto přemýšlel o vhodnějším termínu. Jeho poslední kniha má v názvu termíny dva: Sugestopedie / Rezervopedie – s tím druhým se pojí asociace pootevření možnosti využití rezervních, skrytých schopností lidské mysli.

Vychází sugestopedie z komunikačního přístupu? To nedokážu zodpovědně říci. Myslím, že obě metody vznikaly téměř současně, počátkem sedmdesátých let, těžko říci, jak se vzájemně inspirovaly. Z mého pohledu společné prvky vidím – např. důraz na živý jazyk, tzn. velkou část textů tvoří rozhovory, vědomou pozornost přivádíme k užitečným frázím, jež se stávají součástí následných konverzací¹³⁸. Studenti si v sugestopedických textech sami vybírají, co je zajímavé a oslovuje a nejsou nuceni k tomu, aby zvládli vše, co jim bylo předloženo. Využíváme faktu, že jsou nejvíce motivováni k tomu, aby mluvili o sobě, vyjadřovali své názory – proto lektor často zavádí rozhovor na osobní (a ne nějaká abstraktní) témata.

Jak opravujete chyby? Správné zopakování je asi hlavní způsob, ovšem mělo by se dít „jako mimoděk“, v rámci konverzace, jako zvyk lektora hodně se opakovat. Ne se zvednutým prstem: Teď jsi udělal chybu, takto je to správně. Od začátku kurzu mluvíme o tom, že chyby neexistují, jsou to experimenty a bez experimentů není možné se jazyk aktivně naučit. Je třeba jít s kůží na trh. Takže experimenty jsou vítány a na kurzu jsme proto, abychom jich udělali co nejvíce, některé budou správně, jiné budou v tradičním chápání špatně, ale jen tím, že si vše vyzkouším, zjistím, zda toto je, nebo není správná cesta. Úkolem lektora je dávat zpětnou vazbu, někdy otevřeněji, jindy skrytěji (pokud nebyla chyba závažná, neopravuji, pokud se ale často opakuje a mohla by se zafixovat, později k danému jevu přivedu pozornost a řekneme si, jak je to správně.) Občas také napíši větu s chybou na tabuli a nechám studenty, ať navrhnou, jak by se dala věta vylepšit.

Co si, podle Vás, můžeme vzít dobrého ze sugestopedie a praktikovat v tradiční /běžné výuce? Minimálně větší množství názorného materiálu, např. plakátů přehledně znázorňujících nejdůležitější informace a gramatická paradigmat, které jsou přítomny v učebně po delší dobu, jsou vnímány hlavně periferně a velmi pomáhají. Podobné známe z 1. stupně ZŠ, pak se ale postupně vytrácejí. Názornost, škola hrou, to nejsou neznámé pojmy.

¹³⁸ V začátečním kurzu toto nepozorováno.

Historicky první variantou superlearningu byl "Silva Mind Control". Vychází z toho sugestopedie? "Silva Mind Control" není metoda výuky cizích jazyků. José Silva tuto metodu ovládání mysli nejprve vyvíjel pro sebe a svou rodinu, veřejnosti v okolí Lareda v Texasu byla nabídnuta v 2. polovině 60. let minulého století, do zahraničí pak od r. 1975 (nejprve do Mexika, následně pak dalších zemí). Sugestopedie se vyvíjela paralelně, vycházela z vlastních inspiračních zdrojů dr. Lozanova – jeho psychotherapeutické praxe, vědeckých zájmů a experimentů (např. se superpamětí, sugescí – asistoval u operace bez narkózy či hypnózy, pouze s použitím sugesce v bdělém stavu apod.).

Můžete prosím zkusit argumentovat proti následujícím kritikám sugestopedie: "upozadnění gramatiky, nedostatečná prověřenost těchto metod v ČR, manipulace a hypnóza, sektářství..." Gramatika má ve výuce své místo a věnujeme jí dostatečnou pozornost – ne však zbytečně více, než je potřeba. Nedostatečná prověřenost těchto metod v ČR – to je možné, jelikož v ČR nevím o jiném aplikování sugestopedie než v soukromých jazykových kurzech. Manipulace a hypnóza – ty jsou v přímém rozporu se základní filozofií sugestopedie. Pokud je někdo používá, nemůže se zároveň odvolávat na sugestopedii. Dr. Lozanov velmi varoval před užíváním jakýchkoli manipulativních technik, dokonce i řízenou relaxaci považoval za předstupeň hypnózy a nemá tedy v sugestopedii místo. Za všech okolností, ve všech stadiích výuky může účastník projevit svou svobodnou vůli, vše se děje v bdělém stavu, v běžné komunikaci. Sektářství –jak jsem již psala dříve, jedním ze základních kamenů sugestopedie je respekt ke svobodě osobnosti, nejsou používány žádné manipulativní techniky - to se se sektářstvím vylučuje.

Užíváte rozřazovací testy, testy jazykových vědomostí? Jak zjišťujete vstupní a výstupní znalosti jazyka? Jak si ověřujete, že látku pochopili? Ano, před přiřazením do kurzu účastníci vyplňují rozřazovací test. Před zahájením kurzu pro začátečníky pak také provádíme test vstupních znalostí (orální i písemný), na konci dvou týdnů výuky pak tentýž test – takže lektor i studenti vidí, jakého posunu ve znalostech dosáhli.

Jaké jsou typy her v sugestopedii? (Četla jsem, že soutěžní hry nepodporují kolektivní sounáležitost, proto nejsou nejvhodnější). Typy her jsou různorodé, soutěžní jsou mezi nimi také, ale vše se děje s nadsázkou, pro legraci, ne s ambicemi vyhrát za každou cenu. Vítěz většinou dostane za odměnu nějaký úkol – vytvořit větu, popsat obrázek apod. – čili za odměnu je angličtina. Mnohdy dostanou ostatní obdobný úkol také, aby jim to nebylo líto. Nejde tedy o to zvítězit, ale přenést se do hravé nálady, zasmát se, rozhýbat, zapnout jiné oblasti mozku.

3.5.8 Dotazníky studentů ze sugestopedického kurzu

Dotazník všichni účastníci vyplňovali po skončení kurzu. Po podepsání informovaného souhlasu¹³⁹ měli na vyplnění dotazníku 20 minut. Celkem sestával z 12 otázek. Dotazník vyplnili všichni 4 studenti – viz Příloha. Obecně hodnotí výuku jako efektivní, ale ne u všech naplnil kurz jejich očekávání. Po diskusi s některými jsme zjistili, že ani nevěděli, co od takového kurzu čekat, takže jejich případné zklamání mohlo být opodstatněné. Vesměs všichni byli v angličtině začátečníci, a jelikož se předtím žádné výuky neúčastnili, byli metodou nadšení (většina).

---

¹³⁹ Ukázka informovaného souhlasu v Příloze.

3.5.9 Výhody a nevýhody metody

V této podkapitole, na základě zjištěných informací, prezentujeme výhody a nevýhody metody z hlediska výuky cizích jazyků.

VÝHODY:	NEVÝHODY:
Periferní učení, práce s bohatým obrazovým materiálem, střídání různorodých aktivit zaměřených na pohyb, zpěv, tanec, recitaci, dramatické umění, improvizace, návrat do dětství – hravost, radost z učení, relaxace, příjemné domácí prostředí.	Žádné učebnice, obtížný zdrojový materiál (učebnice nefunguje jako učebnice, ale jako dramatický scénář), pro studenty neposkytuje žádné možnosti samostudia (např. doplňovací cvičení s klíčem, tematicky rozdělená slovní zásoba apod.), náročné na přípravu pro lektora.
Učíme se pro radost, z vlastní touhy se něco dozvědět.	Absence testů, nemožnost vědomosti otestovat.
Velké množství slovní zásoby, frází a gramatiky (za týden získáme přehled o všech časech).	Nekonzistentní výklad gramatiky.
Snižuje afektivní filtr.	Minimum kooperace, skupinové práce.
Bohatost inputu, prezentace zajímavého příběhu.	Složitost inputu, mateřský jazyk.
Rozvíjí především čtení a poslech.	Překladový text, nerozvíjí mluvení a psaní.
Hraní rolí, zážitek ze skutečné situace – posílení autonomie studenta.	Opakování aktivit, memorování, drill, pasivita.

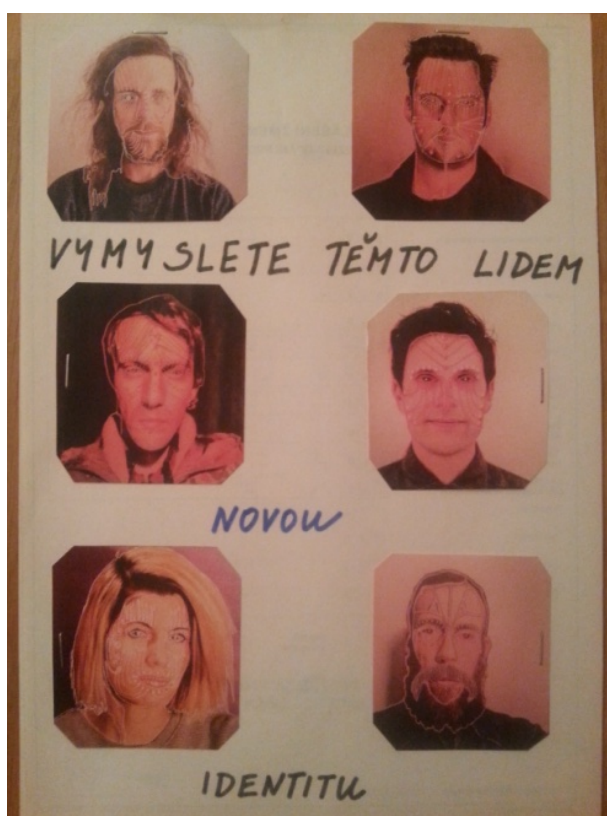
Tabulka 7: Výhody/ nevýhody sugestopedie (vlastní zpracování)

3.5.10 Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince

Jak již bylo zmíněno výše, čeština pro cizince se zatím sugestopedicky neučí. Jsme toho názoru, že sugestopedie může velmi dobře fungovat jako doplňková metoda k metodám dalším, mnohé její prvky jsou velmi funkční a realizovatelné v běžné výuce v jazykových třídách. Představujeme zde vlastní vizuální pomůcky (handouty/ plakáty), které využíváme ve vlastní výuce. Jsou vytvořeny na bázi sugestopedického obrazového materiálu. Jsou vhodné k rozvoji slovní zásoby, k různorodému konverzačnímu cvičení.

Aktivita 1: Mluvní úkol „role play“¹⁴⁰ – každý student dostane kartičku s příslušnou charakteristikou (například adjektivum líný, drzý, vztekklý, stydlivý atd.), studenti spolu konverzují a musí uhádnout podle toho, jakým způsobem mluví a co říkají, jakou má kdo vlastnost, jaký je. Vhodné od úrovně A1.

Aktivita 2: Studenti si vyberou každý „novou identitu“ z nabízených „identit“. Vymyslí své nové tváři nové jméno, národnost, bydliště, zájmy, profesi, pak diskutují. Poté vytvoří dvojice a představují svého partnera. Vhodné od úrovně A1.

Obrázek 18: Vlastní materiál autorky

K jakémukoli poslechu lze dodat kvalitní vizuál. Pokud je poslech o rodině, vystříhneme z časopisů obrázky lidí, jejich tváře, studenti je následně mohou popisovat, odhadovat jejich vlastnosti, povolání. Může to být funkční *pre-task*¹⁴¹ k poslechovému cvičení nebo *warm-up*¹⁴², např.: *Co dělají? Jak se cítí?*

¹⁴⁰ Aktivita „hraní rolí“. Využívá se i v metodě Act and Speak.

¹⁴¹ „Pre-task“ – přípravná aktivita. „Od hlavního úkolu (task) se přípravná aktivita odlišuje tím, že k jejímu provedení zatím není třeba číst či poslouchat vstupní materiál (input) hlavního úkolu“ (Valková, 2014, s. 42).

Jaká je atmosféra? Kdo to je? (Cílíme-li na slovní zásobu rodiny, pak by funkční pre-task bylo slovní zásoba spojená s obsahem lekce – spojování a doplňování, ale to už bychom se vzdalovali od sugestopedie.) Vhodné od úrovně A1.

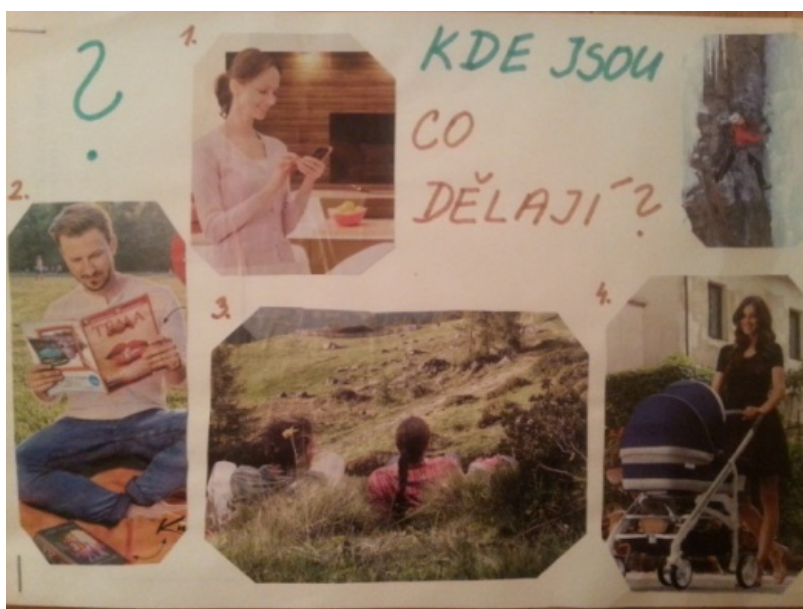
Obrázek 19: Vlastní materiál autorky

Aktivita 3: Materiál může být využit buď v rámci poslechového úkolu, jako doplněk čteného textu, popis obrázku, konverzace, hledání shod a rozdílů, budování slovní zásoby. Lze využít i k úkolu na psaní nebo k improvizované aktivitě pro vyšší úroveň. Vhodné od úrovně A1.

Vhodnou aktivitou podporující skupinovou spolupráci je i vyprávění příběhu podle obrázku. Studenti sedí v kroužku, před sebou zvolený obrázek, každý řekne 1 větu, další student na jeho větu naváže vlastní větou. Vzniká zajímavý příběh. Pro vyšší úroveň by byla zajímavá aplikace i zpětná, kdy by se pomyslné „klubíčko příběhu“ opět rozmotávalo. Aktivita by byla cílena primárně na vnímání a naslouchání. Vhodné od úrovně A2 – B1 v závislosti na obtížnosti inputu.

---

¹⁴² „Warm-up“ – zahřívací aktivita. „Typicky zahajuje výukovou situaci, často současně otevírá hlavní obsahové téma výukové jednotky“ (Valková, 2014, s. 41).

Obrázek 20: Vlastní materiál autorky

Významnou součástí sugestopedické výuky recitace básní. Jak konstatuje K. Sachrová (2014), „báseň lze zařadit do výuky studentů s výstupní úrovní A1 nebo A2, slouží primárně k nácviku výslovnosti, později k rozpoznání gramatických tvarů. Na úrovni A2 se může poukázat na prepozice s lokálem, v oblasti pravopisu můžeme odůvodňovat výběr *i/y* v minulých tvarech sloves“ (Sachrová, s. 183).

Aktivita 4: V sugestopedii, na rozdíl od kreativnější metody Act and Speak, se více než tvoří báseň, spíše recituje, opakuje. V rámci zapojení českých reálií do výuky, lze tedy vybrat jednoduché básně českých prozaiků, trénovat na nich nejen výslovnost, ale i poslech (vynechaná slova), psaní (sepsání alternativních konců), čtení a mluvení (diskuse o jejich literárním působení a zapojení do kontextu české literatury), u pokročilejších studentů. Navrhujeme například lehké a humorné básně Josefa Žáčka. Vhodné od úrovně A2 – B1 v závislosti na obtížnosti inputu.

Mnohé výhody zapojení básní do výuky jsou zřejmé. Mohou studenty motivovat, rozvíjet jejich kreativitu a fantazii. Podporují spolupráci a příjemné klima ve třídě. Pokud studenti báseň sami, ve skupině tvoří, nebojí se více experimentovat, uvolnit se, zbavit se psychických bloků a bariér. Strach z chyb rovněž není tak markantní. Stejně jako využití básní, je funkční složkou každé výuky, zpěv písní.

„Tímto způsobem se mohou studenti naučit česká slovíčka, gramatické struktury, i celé věty snadnou a zábavnou formou“ (Kim, 2014, s. 193).

3.6 Nepustilova jazyková škola v Brně

Nepustilova jazyková škola sídlí v Brně s hlavním sídlem v ulici Sokolská, pobočku má ale i v ulici Kounicova, kde se konal i kurz, kterého jsme se zúčastnili.

Obrázek 21: Nepustilova škola (foto autorka)

3.6.1 Základní informace o škole

Většinu informací jsme již poskytli v teoretické části práce. Nyní jen stručně k jazykovým úrovním v Nepustilově jazykové škole.

1. Úplný začátečník
2. Chronický začátečník
3. Mírně pokročilý
4. Středně pokročilý
5. Více pokročilý

Tyto kurzy jsou ryze gramatické. Do konverzačních kurzů se lze přihlásit až po absolvování kurzu Chronický začátečník¹⁴³.

---

¹⁴³ Informace získané z hospitace.

3.6.2 Průběh hospitace

Hospitace proběhla od 17. 10. – 22. 10. 2016. Účastnili jsme se týdenního intenzivního kurzu pro úplné začátečníky s časovou dotací 8,5 hodiny denně. Týdenní kurz stojí 4 800 Kč, v rámci hospitace jsme zaplatili polovinu ceny kurzu. Všichni účastníci byli poměrně mladí, ve věku mezi 25–35 lety, všichni se s angličtinou i s touto metodou setkávali poprvé. Mimo gramatický kurz jsme se byli podívat i do hodiny *konverzačního kurzu pro středně pokročilé*, abychom zjistili, zda gramaticko - překladový charakter přetrvává. Zjištění prezentujeme níže. Narozdíl od kurzu sugestopedie, jsme do výuky nebyli zapojeni. V průběhu 5 dnů se vystřídalo 5 různých lektorů. Na začátku kurzu nám bylo prvním lektorem oznámeno, že „*z učebnice se budou vytahovat důležité gramatické tvary, učebnici tedy nemusíme ani otvírat, je určena pro samostudium, všechno důležité bude prezentováno na tabuli*“. Prvních 60 minut nám lektor poskytl konzistentní výklad o anglické výslovnosti, na tabuli psal hlásky odlišné od češtiny, studenti si zapisovali informace z tabule do sešitu. Ke každé hlásce dodal cca 5 příkladů, které překládal do češtiny a následně je studenti opakovali. Lektor poté četl nahlas abecedu v angličtině (3x), studenti po něm opakovali. Všichni dohromady hláskovali 2x české jméno „Pavel Novotný“, nikoli své vlastní. Lektor nikoho nevyvolával, všechny aktivity probíhaly hromadnou ozvěnou¹⁴⁴. Psal na tabuli známé zkratky, které všichni dohromady hláskovali: „*TV, PC, VIP, FBI, HBO*“. Probírali jsme podstatná jména, zapisovali si výklad z tabule do sešitu. V češtině lektor poukazoval na rozdíly mezi češtinou a angličtinou. Srovnával. Ani jednou za 2 hodiny výkladu se nepodíval do učebnice. Základním principem v Nepustilově metodě je *drilování* – lektor řekne slovo/ frázi/ větu/ otázku v češtině, obrátí se na studenty, kteří chórem v angličtině odpovídají (např.: *ta zavazadla, tyhle zavazadla, tamta zavazadla, moje auto, moje auta, moje peníze, jeho peníze, její peníze, naše peníze, vaše peníze, můj byt, jeho byt, náš byt* atd.) O přestávce jsme se u lektora informovali, proč cvičebnice neobsahuje klasická cvičení (spojovačky, doplňovačky, úkoly na základě textu, článku, obrázku atd.)

---

¹⁴⁴Typický postup pro všechny gramatické kurzy vedené touto metodou. Studenti opakují to, co lektor říká/ čte.

Vysvětlení bylo následující: „*Spoustu lidí nemá rádo párovou práci a interaktivní cvičení*“¹⁴⁵. Domácí úkoly se nezačínají, k samostatným cvičením slouží studijní sekce. Po polední pauze drilujeme ne slova, ale celé kontextově nezakotvené věty, a to v následující struktuře:

- kladné věty – např.: *Já mám pravdu. Ty máš pravdu. On má pravdu. Ona má pravdu. My máme pravdu. Vy máte pravdu. Oni mají pravdu.*
- otázky – např.: *Mám pravdu? Máš pravdu?* (všechny osoby)
- záporné věty – např.: *Nemám pravdu. Nemáš pravdu.* (všechny osoby)

Následoval dril vět (15 minut) v různých obměnách. Např. *Mám se fajn. On se nemá fajn. Máme se fajn?* Lektor nadiktoval české věty, studenti si zapisovali do sešitu, pracovali samostatně, měli na překlad do angličtiny 5 minut, poté sborem odpovídali. Příklady vět v češtině: *Je to jídlo v lednici? Kde je ta taška? Jak se má tvá sestra? Ty děti mají hlad? Ti ptáci tady v zimě nejsou. Tamta paní není naše šéfová.* Po pauze je probírán přítomný čas sloves, trpný rod, slovosled. Slovní zásoba byla učena v rámci drilovaných vět. Např. slovní zásoba z okruhu jídlo/ pití: *Ona nemá ráda špenát. Máš rád špenát? Máte rádi svíčkovou? Mám ráda svíčkovou.* = studenti překládají do AJ. Pokud neznají nová slovíčka, lektor jim je přeloží a napíše na tabuli. Opět bylo zadáno „krátké písemné cvičení“ s překladem do AJ. Některé věty typu: *Máš rád pivo? Bydlí tvůj bratr v Brně? Jak to ona dělá?* Odpoledne byla probírána způsobová slovesa. Nová látka byla prezentována v posledních 5 minutách. Studenti byli vyčerpaní, unavení z celodenního sezení a stěžovali si na rychlé tempo.

3.6.2.1 Záznamy z dalšího pozorování

Další dny probíhaly obdobně, proto zde zmiňujeme jen zajímavosti, kterých jsme si v průběhu našeho pozorování všimli včetně nevhodných vzorových vět prezentovaných v učebnici¹⁴⁶:

¹⁴⁵ Dle našeho názoru, metoda cílí především na starší generaci a na pasivní české studenty, kteří neradi mluví, kooperují, spíše poslouchají, dělají si poznámky, individuálně se učí a opakují modelové, vzorové věty.

¹⁴⁶ Uvedené vzorové věty považujeme za nevhodné, vzhledem k tomu, že se jedná o učebnici (skripta) cizího jazyka pro začátečníky. V češtině pro cizince je známá příručka *Dirty Czech* (2011).

- v dalších dnech se opakuje látka z prvních dnů a „nabaluje“¹⁴⁷ se další;
- stejný princip demokracie jako v sugestopedii – drilu se nemusím vůbec účastnit, mohu jen pasivně vnímat;
- silný důraz na výslovnost – v každé lekci, každý den trénink;
- lektor má výrazný hlas, herecké sklony, mimiku, gesta, práce s hlasem – zvýšený hlas v případě angličtiny, ztlumený hlas v případě češtiny (práce s hlasem jako v sugestopedii);
- teprve poslední den se setkáváme se základními konverzačními frázemi: *Where are you from?* Neodpovídáme na ně však, jde pouze o schopnost přeložit větu.

Nevhodné vzorové věty/ netolerantní překlad, problémové jevy ve Cvičebnici (ISBN 80-86705-01-3)¹⁴⁸

Str. 43 – *On nikdy nechodí do nevěstince.*

Str. 49 – *ugly – uglier – the ugliest / škaredý (ne ošklivý)*

Str. 59 – *výčet dnů v týdnu, ovšem bez předložky „on“*

Str. 65 – *He lived with his mother-in-law. / Bydlel se svou tchýní „medvědicí“.*

Str. 87 – *How old are you? / Jak jsi stará? (ne Kolik ti je let)*

Str. 94 – *Vyspi se s ní.*

Str. 96 – *V Kotěhůlkách je kino.*

Str. 115 – *Neměl by spát se svojí sekretářkou. Neměla by spát se svým šéfem. Lidé by neměli spát v práci.*

Str. 131 – *I want a glass of beer. / Chci sklenici piviště.*

Str. 132 – *He likes her pussy better than her tits. / On má raději její „kočičku“ než její „dudy“.*

Str. 137 – *S kým ona spí?*

Str. 139 – *Jak často si čistíš své „kly“ (zuby)?*

Str. 139 – *How often do Brěťa and Brůťa speak English?*

Str. 142 – *Moje babička nikdy neposlouchá „těžký kov“ / heavy metal*

Str. 150 – *I love my husband. My husband loves me. Her husband loved her and her pussy.*

Str. 153 – *She stayed there all night. / Ona tam zůstala celou noc (to sem šilel!).*

Str. 160 – *He died in bed with whore. / Zemřel v posteli s děvčkou.*

Str. 160 – *She made a lot of money last year. / Ona vydělala loni spoustu peněz (no dyž nedanila).*

Str. 161 – *It took him a long time, because he took tram. / Trvalo mu to dlouho, protože lapl šmírgl (jet tramvají).*

Str. 163 – *Why did they give it to the fool? / Proč to dali tomu trubkovi?*

Str. 165 – *I drunk with Míra. / Já jsem pil s Mírou.*

Str. 165 – *The fool told (it to) his wife. / Ten trubka to řekl své ženě. (Odborníci v těchto případech radí: zatloukat, zatloukat a zase..., má-li vás ještě ráda, uvěří vám)*

Str. 198 – *fool/ trubka*

¹⁴⁷ Verbum často užívané lektory.

¹⁴⁸ Některé považujeme za úpadkové pro dril / výuku cizího jazyka.

Str. 216 – *Je někde poblíž nevěstinec?*

Str. 225 – *Běž nakoupit. Běž do prdele. Půjdeš prosím tě do prdele?*

Str. 226 – *Šel bys, prosím tě, do prdele?*

Str. 247 – *You will be supposed to shut up./ Budete mít za povinnost držet hubu.*

Str. 253 – *I am just looking, thanks./ Já jenom tak čučím, děkan. (zákazník prodavače)*

Str. 311 – *They may have slept together. / Možná spali spolu (Břěta and Brůta)*

Konverzační kurz pro středně pokročilé studenty (úterý 17,30-19,30)

V kurzu bylo 6 posluchačů ve věku kolem 30 let. Lavice byly vystavěny do tvaru U, L figuroval uprostřed. Úkolem z minulé lekce bylo podívat se na video a nyní mluvit o jeho obsahu. L se na začátku hodiny ptá, o čem video bylo, téměř nikdo nemluvil (možná by byla vhodná nějaká skupinová aktivita, párová debata o tom, co z videa vydedukoval partner atd). L se tedy ptal v češtině, o čem bylo video, S v češtině odpovídali, L překládal do angličtiny. Nová slovíčka psal L na tabuli, upozorňoval zejména na výslovnost. Určitě by bylo mnohem funkčnější využití anglických synonym nebo zapojení neznámých slov do věty, ze které by S sami pochopili jejich význam. Metody, které L užívá, jen podporují pasivitu S. S mají sice na stole jmenovky, ale L je vůbec neoslovuje (obdobně v gramatických kurzech). Ve třídě panuje strnulá a neosobní atmosféra. L nekontrolovaně „přepíná“ mezi češtinou a angličtinou. Po 45 minutách předvede téma lekce jako „story telling“ a ptá se S individuálně, co dělali o víkendu (převládající interakce L-S). Obdobnou aktivitu by na své úrovni mohli realizovat efektivněji ve dvojicích. Tématem gramatické lekce je „minulý čas“. Vyložil problematiku minulého času na tabuli, S mlčeli, zapisovali si. Poté se drilovalo několik příkladových vět. V druhé části lekce byl čten text z handoutu. Každý S přečte 5 vět a překládal. Místo čtení textu bychom navrhovali poslech s vynechanými slovy a v aktivitě *pre-task* bychom s těmito slovy vhodně pracovali. L dbal především na akurátní překlad.

3.6.3 Role prostředí, interakce ve třídě

Studenti seděli po celou dobu kurzu v lavicích. Nutno připomenout, že pokud se jedná o celodenní výuku, nemusí to být zejména pro *kinestetické učební*

typy¹⁴⁹ ideální. Prostředí evokuje „starou školu“, kde hlavní roli hraje lektor, studenti jsou pasivní. Z prostoru nedýchá nic osobního, atmosféra v kurzu byla první čtyři dny velmi sevřená.

Obrázek 22: Prostor třídy (foto autorka)

3.6.4 Řečové dovednosti

Na základě vlastního pozorování konstatujeme, že ve výuce výrazně převládá mluva lektora, a to i v konverzačních kurzech vyšší pokročilosti. Řečová dovednost psaní je omezena jen na krátké individuální úkoly gramaticko-překladového charakteru. K poslechu jsou studenti nabádáni v rámci vlastního samostudia. V konverzačních kurzech poslech je, stejně jako čtení s porozuměním a doslovným překladem.

3.6.5 Oprava chyb

Chyby jsou opravovány lektorem, aby nedošlo k zafixování chybné verze. Vždy nahlas zopakuje správnou větu. Dochází k vlastní opravě studentů, při individuálních cvičeních. Zaznamenali jsme, že velmi netolerantní bylo opravování chyb v konverzačním kurzu, při mluvní aktivitě. Pokud studenti chybovali, lektor je zastavil, nazval jejich angličtinu „českou angličtinou“ a sám navrhl správné řešení. Zejména u aktivit zaměřených na mluvení/ rozmluvení by bylo vhodnější využít tabuli pro prezentaci správného řešení, a to až po skončení mluvních aktivit studentů.

---

¹⁴⁹Upřednostňuje pohyb v prostoru, viz kapitola Studijní typy.

3.6.6 Rozhovor s pí. Sylvií Nepustilovou a p. Jiřím Brychtou

Oba rozhovory byly uskutečněny písemně. Po skončení kurzu jsme požádali pí. Nepustilovou o odpovědi na otázky, přičemž s jejími odpověďmi přišly i odpovědi jednoho z lektorů, který se poprvé s metodou setkal roku 1994.

Můžete objasnit, v čem tkví efektivnost této metody?

SN¹⁵⁰: Metoda je efektivní, protože urychluje výuku cizího jazyka. Gramatiku vyučujeme dle našich tabulek, kde jsou gramatické jevy logicky uspořádány, každý si je může kdykoli odvodit, ne se je biflovat. Nespornou výhodou je, že učíme všechny časy (přítomný, minulý, budoucí) najednou tak, jak se učí malé děti mluvit.

JB: Pro začátečníka je neefektivní se učit komunikativní metodikou, protože cílový jazyk nezná, lektorovi nerozumí, často se cítí špatně, nastává demotivace. Pro začátečníky je velmi efektivní, když jim gramatiku dokáže vysvětlit v jejich jazyce lektor a pomůže jim v těch těžších pasážích gramatiky vysvětlením obsahu slov v češtině.

Jak je prezentována gramatika a slovní zásoba?

SN: Gramatika stojí na českém výkladu lektora. Bohužel Vám musím sdělit, že úroveň českého jazyka je u některých frekventantů slabá a naši lektori současně doplňují znalosti češtiny. Minimální slovní zásobu získají posluchači při drilových cvičeních. Jde o slovní zásobu používanou v běžné praxi. Další rozšíření slovní zásoby získávají v našich konverzačních kurzech nebo četbou zjednodušených anglických textů a poslechem. Do výuky je zařazován poslech našich CD. Od zprostředkovacího jazyka se upouští v konverzačních kurzech.

JB¹⁵¹: Pokud chcete mluvit a psát, musíte nejdřív hodně poslouchat a číst. Takže nejdřív je třeba pochopit na určité úrovni zjednodušenou gramatiku jazyka a pak číst, číst, číst, a já bych dodal taky hodně poslouchat. Samozřejmě vše se opakuje v několika úrovních. Začátečník, nemaje nic absorbováno, není schopen, ani pod velkým tlakem konverzace produkovat, proto u nás konverzační hodiny pro úroveň úplný začátečník nemáme. Do konverzace u nás mohou jít lidé až po druhé gramatické úrovni (elementary) a v ideálním případě, když už mají přečtené nějaké zjednodušené knihy. Tedy, omezená slovní zásoba (dle pokročilosti) se učí drilem, širší okruhy slovní zásoby poslechem.

Podle čeho se mají studenti možnost učit? Jak jsou skripta koncipována?

SN: Každá učebnice zahrnuje 2 díly. 1. díl – výklad gramatiky, 2. díl – cvičení navazující na tuto gramatiku. Cvičení jsou namluvena rodilými mluvčími na CD. Myslíme si, že obrázky výuku nijak neusnadní.

JB: Komunikativní metodika se užívá pouze v konverzaci, kam patří, v gramatických kurech pouze okrajově. Naše učebnice obsahují příklady vět v češtině a angličtině dle gramatických okruhů. Když se učíte podle našich učebnic, správnou verzi překladu hned vidíte, nahlas říkáte, cvičíte. Jakákoli dovednost se učí opakováním a kopírováním vzorů. Jakmile jste schopna kopírovat vzorové věty, můžete je sama kombinovat a tvořit, tak jako děti, které kopírují své rodiče. V tzv. klasických učebnicích je student vystaven vyplňování

---

¹⁵⁰ Zkratka z jm. Sylvie Nepustilová.

¹⁵¹ Zkratka z jm. Jiří Brychta.

různých cvičení, kterým často ani nerozumí, i když mu bylo vše vysvětleno. Barevné obrázky knížku nezachrání. Knihy typu English File a Cutting Edge a jiné jsou naprosto nevhodné pro samouky. Tyto knihy jsou koncipovány pouze jako podpora konverzačně laděného kurzu s lektorem, který musí vše vysvětlit¹⁵².

Jaká je časová dotace kurzů?

JB: Naše lekce nejsou klasicky 90 minutové. Jsou buď 3x 60 minut, nebo 8x 60 minut, dle kurzu. V gramatických kurzech se využívá nejen poslech, mluvení, čtení a občas i psaní, ale také aktivní dril a logika¹⁵³.

Co musí udělat případní uchazeči o post lektora ve Vaší škole?

SN: Prvním krokem je správné vypracování testu, kde si ověříme jazykové znalosti. Dále následují náslechy a posleze zkoušení výuky pod vedením našich lektorů. Upřednostňujeme perfektní znalost jazyka, výbornou výslovnost, vstřícnost, ochotu, dochvilnost a chuť do výuky. Samozřejmostí je, že uchazeči metodu vnitřně přijmou a ztotožní se s ní¹⁵⁴.

Věnujete se sama výuce?

SN: Ne, neučím a nikdy jsem neučila. Starám se o organizaci, marketing a dobré jméno školy.

Působnost jazykové školy je orientována pouze na Brno, nyní se otvírají i kurzy v Třebíči a Ostravě...

SN: Založili jsme ještě pobočku v Praze, pod vedením Mgr. Šmitáka, ale po deseti letech existence nám došli síly. Nyní se hodláme znovu pokusit pobočku založit.

Myslíte, že by se Nepustilovou metodou zvládly učit i děti?

SN: I když je metoda od malých dětí odvozena, nemyslím si, že je vhodné ji u dětí aplikovat. Myslím si, že děti by měly především perfektně zvládnout svůj rodný jazyk – češtinu.

A co výuka češtiny pro cizince?

JB: Učit v angličtině drilovou metodou češtinu pro cizince by bylo možné, ale mnohem složitější, než učit germánské jazyky, které mají pevný slovosled a úplně jinou strukturu než jazyky slovanské. Nicméně v tomto okamžiku o kurzech češtiny pro cizince neuvažujeme.

Co byste vzkázal/a na závěr čtenářům?

SN: Dovolím si Vám zaslat citát z manželovy učebnice němčiny:

„Pokud se neumíme domluvit se svým bližním, který mluví stejnou mateřštinou, najdeme společnou řeč napřed s ním, cizí jazyky počkají.“

JB: Nejlepší motivace je úspěch. Čím více vás něco baví, tím dříve se to naučíte.

---

¹⁵² Učebnice jsou tedy cíleny primárně na samouky, rovněž tak, jako existují špatné vzory, tak byly v učebnici nalezeny i vzorové věty, které považujeme za nevhodné.

¹⁵³ Dril a substituční tabulky mohou být velmi výhodným postupem, např. u českých pádových koncovek (Valková, 2014, s. 53).

¹⁵⁴ Lektor musí být psychicky i fyzicky odolný, mít plno energie a velkou výdrž učit celý den od 8 – 17,00 (v případě týdenního intenzivního kurzu).

3.6.7 Dotazníky studentů z kurzu vedeného Nepustilovou metodou

Dotazník všichni účastníci vyplňovali předposlední den kurzu. Po podepsání informovaného souhlasu¹⁵⁵ měli na vyplnění dotazníku 20 minut. Celkem sestával z 8 otázek. Všechny 8 účastníků kurzu jej velmi ochotně vyplnili. Nikdo z respondentů nikdy předtím kurz vedený Nepustilovou metodou neabsolvoval a všichni by ji doporučili dále. Jako nejčastější přednosti uváděli: „*vyškolené a zdatné lektory, svižnou a rychlou metodu, pochopitelné vysvětlení gramatiky*“. Efektivitu spatřují především v neustálém opakování gramatiky. Mezi negativy se objevilo například: „*hodně informací najednou, které se pořádně nevstřebaly, málo konverzace, jednostranný překlad pouze z češtiny do angličtiny, nikoli naopak*“.

3.6.8 Výhody a nevýhody metody

VÝHODY:	NEVÝHODY:
Rychlý vstup do jazyka, relativně rychle lze číst (analyzovat) autentické texty.	Rychlý vstup do jazyka.
Vhodné pro pasivní studenty se synteticko-analytickým myšlením, kteří chtějí číst a znát jazyk teoreticky, pouze překlad.	Nezastoupení řečových dovedností – volná produkce.
Výuka pomocí gramatických tabulek – odbourání afektivního filtru.	Nerozvíjí ve větší míře komunikační schopnosti.
Dává studentovi vynikající základ pro samostatné rozvíjení svých jazykových dovedností.	Pasivita studentů, demotivace, nuda.
Prvek demokracie – drilu se mohu i nemusím účastnit. Výuka a procvičování výslovnosti prostupují celým kurzem.	Potlačení kreativity, nevhodné pro kinestetický typ.
Lze absolvovat i bez výukových materiálů.	Výpovědi kontextově nezapojené, tematicky neucelené.
Učíme se jazyk přirozeně – jako děti.	Nereálné, neautentické situace.

Tabulka 8: Výhody/ nevýhody Nepustilovy metody (vlastní zpracování)

¹⁵⁵ Informovaný souhlas je totožný s informovaným souhlasem platným pro kurz sugestopedie, až na počet otázek. Ukázka viz Přílohy.

3.6.9 Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince

V této kapitole se v první řadě zamýšlíme nad tím, jaké problémy by s sebou mohla nést tato metoda při výuce češtiny pro cizince, v druhé řadě prezentujeme vlastní aktivity, které vycházejí z drilové metody. Jak v rozhovoru zmínil i pan Jiří Brychta, výuka češtiny by byla jistě mnohem složitější, především proto, že česká gramatika je poněkud obsáhlejší a dokázala by leckterého, byť motivovaného studenta, odradit. Více než to, domníváme se ale, že by odradil samotný dril, neustálé opakování téhož, pouze individuální forma práce, absence kooperace a aktivní spolupráce ve skupině. Interaktivní cvičení a hry by výuku činily mnohem zábavnější, ale to už bychom se odchylovali od jednoho ze základních kamenů Nepustilovy metody – tedy rychlého vstupu do jazyka. Čeština by musela být vyložena zprostředkovacím jazykem (pravděpodobně anglicky, což by ale záleželo na konkrétních posluchačích a jejich jazykových znalostech), kurz by byl koncipován jako rychlokurz k získání především teoretických znalostí o češtině. Jistě by bylo zajímavé uskutečnit výzkum v této oblasti. Zajímalo by nás především, kolik % účastníků by „vydrželo“ až do konce kurzu. Nemalým problémem by jistě bylo i to, jak prezentovat gramatiku do tabulek, stejně jako to, jak zacházet s obecnou a spisovnou češtinou. Metoda rovněž nemusí být sympatická všem. Na základě vlastní lektorské praxe si však dovoluujeme tvrdit, že metodu by mohli ocenit zejména studenti z asijských zemí zvyklí na disciplínu a dril.

Aktivita 1: V Nepustilově metodě se výrazná část výuky zaměřuje na správné tvoření slov a odvozeniny. Tato aktivita rozvíjí nejen slovní zásobu, ale i verbální pohotovost. Studenti jsou rozděleni do dvojic. Tvoří z podstatného jména sloveso, např. skok – skákat, práce – pracovat, malba – malovat atd./ obměny – ze substantiv adjektiva a z adjektiv adverbia. Vhodné od úrovně A2.

Aktivita 2: Převádějí slova z jednotného do množného čísla a naopak (kolo – kola, tužka – tužky, hrnek – hrnky, herec – herci). Vhodné od úrovně A1.

Aktivita 3: Hledají co nejvíce slov se stejným základem (běž – neběží – běžec – běžky – běžecký), takto si dále tvoří seznamy těchto slov. Vhodné od úrovně A2.

3.7 Jazyková škola Jevišť v Praze

Škola byla založena zkušenou lektorkou anglického jazyka Mgr. Dočkalovou v roce 2005. Škola se specializovala především na výuku angličtiny. V současnosti se kurzy metodou Act and Speak realizují pod vedením Mgr. Dočkalové na ZŠ Marjánka na Praze 6. Kurz češtiny pro cizince byl realizován jen jednou, a to v roce 2007. „Češtinu jako cizí jazyk učit neumím, chtěly jsme to rozjet s M. Kestřánkovou a M. Vonkovou, ale už nebyl čas a síly“, podotýká Dočkalová.

3.7.1 Základní informace o škole

Škola vznikla díky B. Dočkalové, která vystudovala Pedagogickou fakultu UK a svůj první divadelní projekt realizovala s dětmi v roce 2000. Hraní, režii a dramatické psaní studovala na Divadelní fakultě Humboldt State University v Kalifornii. V letech 2005 - 2008 působila jako ředitelka a lektorka na letních divadelních dílnách pro děti i dospělé. V letech 2009 - 2013 byla hlavní iniciátorkou projektu Divadlo jazyků. Na ZŠ Marjánka vede program výuky angličtiny prostřednictvím divadla a dramatické výchovy, za což získala v roce 2008 ocenění Městské části Prahy 6 „Vynikající učitel“¹⁵⁶.

3.7.2 Rozhovor s Mgr. Barborou M. Dočkalovou

S pí. Dočkalovou proběhl rozhovor, vzhledem k její časové zaneprázdněnosti, po e-mailu zhruba na začátku října 2016.

V čem vidíte efektivitu této metody? Učila jsem podle této metody jen jeden kurz češtiny pro cizince, takže nemohu dělat závěry, zda je efektivnější než jiné metody. Ale vzhledem k tomu, že je to metoda, kterou vyvíjím, je pro mě jako pro učitelku vždy efektivnější než cokoli jiného. Studenti jsou také vysoce motivováni, dle mého pozorování vždy rádi vstupují do příběhů a jednají v rolích, když se chystá představení, vynakládají na zvládnutí textu nesmírné úsilí. Metoda dále zapojuje do procesu učení ve velké míře tělo, emoce, rytmus, kooperaci, tvořivost, představivost a dramatické napětí, může tedy být pravděpodobné, že se studenti snáze učí, než když pouze sedí, dělají cvičení v učebnici nebo si povídají. Je ale jasné, že tento přístup nemusí vyhovovat všem typům studentů¹⁵⁷.

¹⁵⁶ Jazyková škola Jevišť [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.jeviste.cz/index/display/id/1>

¹⁵⁷ Nepustilova metoda je výrazně vhodnější pro studenty s matematicko-logickou inteligencí, tzn. „*studenti pozitivně přijímají lingvistická pravidla a hlavně gramatiku: gramatické problémy, lingvistické vzory a vztahy*“, naopak pro studenty s kinestetickou inteligencí je vhodná metoda Act and Speak: „*studenti se lépe*

Jak se studenti učí gramatiku? Opravdu nemohu z jednoho kurzu, který jsem vedla, mluvit všeobecně o výuce gramatiky. Mohu jen říci, že divadelní hra, kterou jsme tehdy s Marií Kestřánkovou napsaly, byla zacílena na zvnitřnění vybraného základního gramatického učiva, byl tam například velice hodně akuzativ podstatných jmen a přídavných jmen, byly tam zastoupeny všechny možné rody a tvary (např. „*chci ženu hezkou a skromnou*“, „*mám auto, dílnu a garáž*“, „*potřebujete moře*“, „*vyjedeme si na pláž*“). Na hodinách jsme s těmi to jevy pracovali v různých cvičeních a improvizacích, za domácí úkoly byla i obyčejná gramaticky orientovaná cvičení, aby si studenti látku utřídili.

Může metoda fungovat i samostatně, nebo jen jako doplňková k metodám tradičním? Ve výuce anglického jazyka je už metoda rozvinuta tak, že v prvních třech letech základního vzdělávání může fungovat zcela samostatně, je zde zaměřen na všechny řečové dovednosti, dotýká se mnoha složek komunikační kompetence. Na ZŠ Marjánka prošly již dvě třídy dětí prvním obdobím pouze podle metody Act and Speak. Z dotazníkových šetření vyplývá, že děti i rodiče byli spokojeni.

Můžete se blíže vyjádřit ke kurzu češtiny pro cizince z roku 2007? Hru jsme hráli k tomuto kurzu 2x na jaře, na podzim v pozměněném obsazení v rámci festivalu Řeřicha, který organizovala M. Kestřánková, a napsala i scénář ke hře. Po festivalu se hra uskutečnila ještě jednou v divadle¹⁵⁸.

3.7.3 Výhody a nevýhody metody

VÝHODY:	NEVÝHODY:
Spolupráce studentů, dialog, improvizace, hraní rolí, aktivní studenti, rozvoj fantazie, kreativity.	Problematické rozdělení hlavních a vedlejších rolí.
Důraz na mluvení, pohyb, výraz.	
Podpora autonomie studentů – tvorba replik a scénáře pro hru.	
Autentičnost, reálnost situace, teorie není oddělena od praxe.	
Odbourání afektivního filtru – studenti se nebojí mluvit, nárůst sebejistoty.	Časově náročné, nemožnost aplikovat metodu při běžné výuce, pouze v rámci specializovaných seminářů, náročná příprava pro učitele.
Učíme se zkušeností, žádné učebnice.	

Tabulka 9: Výhody/ nevýhody Act and Speak (vlastní zpracování)

učí demonstrací, pohybovými aktivitami, dramatizací, simulací, přemísťováním po třídě“ (Lojová, Vlčková, 2011, s. 89).

¹⁵⁸ Odkaz na video z představení: viz Doporučení videa.

3.7.4 Návrhy aktivit využitelných při výuce češtiny pro cizince

Aktivity k rozvoji slovní zásoby, verbální pohotovosti a jazykového citu rozvíjející mluvní projev studenta, jeho kreativitu, spontaneitu, učí improvizovat, od úrovně A1:

Aktivita 1: Studenti jmenují rychle, během několika vteřin, věci, které mohou najít např. v kuchyni, v ložnici, ve škole, v kanceláři atd.

Aktivita 2: Říkají slova na stejnou slabiku.

Aktivita 3: Tvoří rýmy ke slovům (koleno – poleno, láska – páska atd.)

Aktivita 4: Studenti sedí v kroužku, první student řekne větu, další ji zopakuje a přidá další větu, tak vzniká příběh.

Aktivita 5: Nechají si přečíst část příběhu a dokončí dle fantazie.

Aktivita 6: Asociační cvičení zaměřené na rozvoj fantazie – třídou koluje předmět, každý řekne vlastní asociaci, v několika vteřinách, např. třídou koluje tužka – může to být raketa, sponka do vlasů, svíčka, rohlík atd.

3.8 Uplatnění komunikačního přístupu ve vybraných alternativních metodách

V této kapitole shrnujeme teoretické informace a zjištěné poznatky z hospitací a rozhovorů a zamýšlíme se nad tím, jakým způsobem se v jednotlivých alternativních metodách uplatňuje komunikační přístup. Shrnujeme dále v závěru.

KOMUNIKAČNÍ PŘÍSTUP	METODA SUGESTOPEDIE	NEPUSTILOVA METODA	METODA ACT AND SPEAK
Základní rysy			
komplexnost	NE	NE	ANO
adresnost	ANO	NE	ANO
užitečnost	ANO	NE	ANO
rovnováha mezi fluency/ accuracy	NE	NE	ANO
rozvoj learner's autonomy	ANO	ANO	ANO
žák = aktivní účastník výukového procesu	ANO	NE	ANO
učitel = mentor, přítel	ANO	NE	ANO

Tabulka 10: Komunikační přístup (vlastní zpracování)

4 Závěr

V této práci jsme se zabývali vybranými alternativními metodami ve výuce cizích jazyků jak z hlediska historického, tak metodologického. V teoretické části byly nejprve popsány nejvlivnější metody výuky cizích jazyků, v návaznosti na ně pak metoda sugestopedie, Nepustilova metoda a metoda Act and Speak. Cílem bylo podat ucelený vhled do problematiky jejich teoretického pozadí společně s ukázkou praktické aplikace. Na praktických ukázkách a ilustracích jsme poukázali mj. na základní principy těchto metod, na způsob prezentace gramatiky. Následně jsme se zaměřili na výukové materiály, které jsme analyzovali. Byly shrnuty obecné rysy alternativních metod a jejich vývoj.

V praktické části byl popsán provedený výzkum. Pomocí dotazníkového šetření jsme zjišťovali, jak hodnotí lektori cizích jazyků využití a efektivitu zkoumaných metod. Ukázalo se, že jako neefektivnější hodnotí lektori nejmladší metodu Act and Speak. V tabulce (Tab. 10) získala u všech položek (rysů komunikačního přístupu) kladnou odpověď, stejně jako v tabulce (Tab. 6) získala 23 kladných odpovědí. Velmi pozitivně lektori hodnotili využití autentických reálných situací při výuce, kontextově zapojené věty, učení ze zkušenosti, kooperaci, skupinovou práci a rovnoměrný rozvoj všech čtyř řečových dovedností. Na druhém místě v otázce využitelnosti metody ve výuce češtiny pro cizince se objevila, dle analyzovaných responsí, metoda sugestopedie. Zajímavé výsledky poskytla i tabulka (Tab. 5). Některé mylné domněnky byly spojovány právě s metodou Act and Speak. Metoda výuky dramatem nepracuje na bázi TPR¹⁵⁹ a příkazů, veškerých aktivit se student může, či nemusí zúčastnit. Sugestopedii byla přičítána zejména sugesce a hypnóza. Mylná asociace u Nepustilovy metody bylo ‚kreativní učení v kontextu‘. Tyto mylné předpoklady respondentů nebyly, na základě uskutečněných hospitací a rozhovorů se

---

¹⁵⁹TPR – (total physical response), metoda úplné fyzické odpovědi. Propojuje řeč a fyzický pohyb, důraz klade především na poslech a porozumění. Studenti opakují to, co řekne, nebo udělá lektor. Metoda vznikla v Anglii v 60. letech 20. století, s metodou Act and Speak ji tudíž neztotožňujeme.

zakladateli a pokračovateli těchto metod, potvrzeny. Důležitou součástí dotazníkového šetření, které jsme provedli prostřednictvím elektronického dotazníku, bylo stanovení hypotéz. Stanovili jsme 6 hypotéz, z nichž se pouze 2 nepotvrdily. Ze získaných výsledků bylo zjištěno, že: starší generace se o vybrané alternativní metody nezajímá; o alternativní metody obecně se zajímá méně než 50 % respondentů, ale více než 50 % zapojuje do vlastní výuky některé prvky alternativních metod; více než polovina respondentů se nikdy nestala účastníkem kurzu vedeného některou ze zkoumaných alternativních metod, ale měla by o to zájem; více než polovina dotazovaných se nikdy neučila cizí jazyk sugestopedicky, Nepustilovou metodou, metodou Act and Speak; obecně si respondenti myslí, že tyto alternativní metody mají budoucnost, jednalo se však o nepatrný rozdíl 2 % od neutrální odpovědi „nejsem si jistý/á“. Krátké písemné dotazníky sledovaly ne/spokojenost absolventů ze sugestopedického kurzu angličtiny po začátečnický a z kurzu vedeného Nepustilovou metodou, z kurzu angličtiny pro úplné začátečníky. Všichni studenti hodnotili kurzy jako velmi přínosné, u Nepustilovy metody by očekávali více konverzace a u sugestopedie pomalejší tempo. Nikdo z frekventantů kurzů neměl o metodách, dříve než se do kurzu přihlásil, větší povědomí. Nepustilova jazyková škola má v Brně a v okolí vybudované dobré jméno, většina studentů se do kurzu přihlásila na doporučení od známého.

Obsáhlejší část praktického výzkumu se zabývala hospitacemi v sugestopedické jazykové škole Multilingua v Chocni u Pardubic a v Nepustilově jazykové škole v Brně. Byly získány nosné informace o reálné praktické výuce a jejím detailním průběhu. Součástí byly i autentické rozhovory s Mgr. Petrou Kořenou, absolventkou sugestopedického školení pod vedením G. Lozanova a certifikovanou lektorkou sugestopedických kurzů angličtiny v jazykové škole Multilingua, s paní Sylvií Nepustilovou, spoluzakladatelkou Nepustilovy jazykové školy, manželkou zakladatele metody Vladimíra Nepustila a s panem Jiřím Brychtou, kvalifikovaným lektorem angličtiny v Nepustilově jazykové škole. Rozhovory velmi vhodně ilustrují získané jak teoretické, tak praktické poznatky ohledně fungování zkoumaných metod a zapojují je do širšího kontextu.

Z toho důvodu tedy tyto rozhovory nejsou součástí Příloh. Některé výroky jsme dále rozvinuli, v poznámkovém aparátu odkazujeme i na jiné autory. Z důvodu délky rozhovorů i množství ilustrací se významně prodloužil i počet stran této práce. Úkolem kapitol s názvem *Návrhy vlastních aktivit*, byla snaha autorky aplikovat principy jednotlivých metod při tvorbě vhodných vyučovacích aktivit při výuce češtiny pro cizince.

Hlavním cílem této práce bylo představit tyto tři alternativní metody především z praktického hlediska. Domníváme se, že detailním popisem o průběhu hospitací, spolu s doplňkovým materiálem (ukázky z učebnic, rozhovory, obrázky) jsme je přiblížili nejen lektorům cizích jazyků, ale i širší veřejnosti.

V této práci bychom bývali mohli pojmut problematiku vývoje alternativních metod z širšího hlediska, zároveň bychom mohli analyzovat větší množství učebního materiálu daných metod. V případě sugestopedie například i jiné učebnice cizích jazyků s prvky sugestopedie¹⁶⁰ a srovnávat je s původní učebnicí „The Return“ (Lozanov, Gateva, König). V praktické části by bylo dobré hlouběji se zaměřit na další aktivity využitelné při výuce češtiny pro cizince a představit jejich konkrétní zapojení do výuky. Z výše zmíněného je patrné, že práci lze ještě z mnoha pohledů rozvinout. Jak podotkla P. Kořená v rozhovoru, zájem o sugestopedii by neměl ustrnout.

Mohlo by být zajímavé zkoumat, zda nerodilí mluvčí po absolvování základního sugestopedického kurzu češtiny pro cizince/ příp. kurzu češtiny pro cizince vedeného Nepustilovou metodou, budou mít v závěrečném testu (po celoročním studiu českého jazyka) lepší jazykově znalosti než ti, kteří absolvují běžný začátečnický kurz češtiny pro cizince, např. na studijním středisku UK. Lze například předpokládat, že metoda drilu a verbálního opakování bude více vyhovovat asijským studentům, kteří jsou zvyklí na disciplínu a kázeň, neradi se samostatně vyjadřují a českou gramatiku se naučí na základě gramatických pouček a pravidel. Naopak méně efektivní může být Nepustilova metoda u skupiny španělských, italských, francouzských, anglických studentů (jižní a

---

¹⁶⁰Sugestopedická učebnice JŠ Altissima – viz Přílohy.

západní Evropa), kteří upřednostňují skupinové aktivity, kooperaci, interaktivní úkoly, hry a konverzaci¹⁶¹.

Přínos této práce vidíme v podrobné analýze alternativních metod, které nejsou tolik známé a běžně užívané, ale přesto obsahují mnoho funkčních prvků, se kterými lze ve výuce dále pracovat. Pro lektory češtiny pro cizince by mohlo být užitečné zkusit zakomponovat některé principy metod do vlastní výuky, a tím svým studentům připravit netradiční zážitek v rámci běžné hodiny. Např. lze dobře využít barokní hudby při četbě textu, relaxační hudby při uvolnění a odpočinku, změnu identity po dobu trvání jedné lekce, improvizovaného dialogu, či drilových vět v případě nutnosti fixace nového gramatického jevu. Aby tyto metody nestagnovaly, je třeba o nich v první řadě vědět, dále se o ně zajímat, případně využívat, rozvíjet a vhodným způsobem i propagovat, šířit o nich povědomí.

Myslíme si, že v silách mladých nadšených lektorů je dát těmto metodám šanci nejen v kombinaci s jinými metodami ve výuce cizích jazyků, ale i v samostatném užívání. Za velký problém považujeme nízkou informovanost odborné společnosti o jejich bližším fungování a nedostatek sepsaných metodických materiálů. Bylo by dobré je představit například na některém ze setkání AUČCJ¹⁶² a na specializovaných seminářích a přednáškách na filozofických a pedagogických fakultách. Jedině tak zajistíme, aby se úplně nevytratily z našeho vnímání a uvažování o současných netradičních metodách výuky cizích jazyků.

---

¹⁶¹ Vypozorováno na základě vlastní praxe ve výuce.

¹⁶² Zkratka pro Asociaci učitelů češtiny jako cizího jazyka.

5 Seznam použité literatury

COELHO, Paulo a Marcia BOTELHO. *Láska: vybrané citáty*. Ilustroval Catalina ESTRADA, přeložil Pavla LIDMILOVÁ. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2569-2.

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Vyd. 2. Přeložil Petr BAKALÁŘ. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-815-9.

FREEMAN, Diane Larsen. *Techniques and principles in language teaching*. Oxford: Oxford University Press Inc, 2000. ISBN 0194355748.

GRUBER, David. *Jak se efektivně učit cizí jazyk, aneb, Terapie pro chronické začátečníky*. 6. vyd. Ostrava: Repronis, 2000. ISBN 80-86122-62-X.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.

HRDLIČKA, Milan. *Kapitoly o češtině jako cizím jazyku*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2010. ISBN 978-80-7043-867-1.

CHODĚRA, Radomír. *Didaktika cizích jazyků: úvod do vědního oboru*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1213-3.

JANÍKOVÁ, Věra. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3512-2.

KESTŘÁNKOVÁ, Marie. *Jevištní tvar jako jedna z možných metod výuky češtiny pro cizince*. 2014.

KESTŘÁNKOVÁ, Marie. *Metoda jevištního tvaru*. In: Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ). Praha: Akropolis, 2010, s. 89-93. ISBN 9788087481257.

KIM, Kyuchin, HASIL, Jiří (ed.). *Použití českých písní, přísloví a literatury při výuce českého jazyka a literatury na HUFs*. In: HASIL, Jiří (ed.). *Čeština jako cizí jazyk VII: materiály ze VII. mezinárodního symposia o češtině jako cizím jazyku*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2014, s. 192-197. ISBN 978-80-7308-525-4.

Kolektiv autorů. *Filozofický slovník*. Svoboda, 1981. ISBN 25-017-81.

KORBEL, Luděk. *Využití dramatické výchovy při výuce krajanů v Chorvatsku: aneb Cesta ke klíči*. Krajiny češtiny. 2014, (2013/14), 79-83. ISSN 1804-3283.

KOSSAK, Hans-Christian. *Jak se snadno učit a více si pamatovat*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4009-6.

KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. ISBN 978-80-7485-043-1.

KUPKA, Ivan. *Jak úspěšně studovat cizí jazyky*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2000-5.

LOJOVÁ, Gabriela a Kateřina VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-876-0.

LOZANOV, Georgi. *Suggestopedia -- reservopedia: theory and practice of the liberating-stimulating pedagogy on the level of the hidden reserves of the human mind*. Sofiia: St. Kliment Ohridski University Press, 2009. ISBN 9789540729367.

MACHKOVÁ, Eva. Metodika *dramatické výchovy: zásobník dramatických her a improvizací*. 13. vydání. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2015. ISBN 978-80-7068-298-2.

MAIER AUT, Christian a Marion WEBER. *Superlearning znamená úspěch: Praxí ověřený návod na použití až neuvěřitelně úspěšné studijní metody*. Praha: Talpress, 1994. ISBN 80-85609-59-2.

MALEY, Alan a Alan DUFF. *Drama techniques in language learning: a resource book of communication activities for language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press, 1978. Cambridge handbooks for language teachers.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MAŇÁK, Josef. *Alternativní metody a postupy*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1549-7.

MARTINEC, Václav, DVOŘÁK, Jan (ed.). *Herecké techniky a zdroje herecké tvorby*: 2. vydání příručky pro adepty a studenty herectví. 2. vyd. Praha: Pražská scéna, 2012. Teatrologie, sv. 18. ISBN 978-80-86102-47-4.

MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. Praha: SPN, 1970.

MÜHS, Wilhelm. *O životě*. 2. vyd. Přeložil Ivana HLAVÁČOVÁ. Praha: Nové město, 1997.

ORLOVA, Natalia a Jana PAVLÍKOVÁ. *Navigátor: průvodce didaktikou cizích jazyků*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013. ISBN 978-80-7414-665-7.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.

RADA, Miroslav a Přemysl POSPÍŠIL. *Slovník cizích slov*. Praha: SPN, 1981. ISBN -545-83.

SACHROVÁ, Kateřina, HASIL, Jiří (ed.). *Využití poezie v hodinách češtiny pro cizince jako kreativní přístup v moderní výuce*. In: HASIL, Jiří (ed.). *Čeština jako cizí jazyk VII: materiály ze VII. mezinárodního symposia o češtině jako cizím jazyku*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2014, s. 182-191. ISBN 978-80-7308-525-4.

STARK, Wolfgang H. *Superlearning: Nový způsob výuky jazyků: Jak úspěšně učit podle osvědčené, prakticky ověřené metody*. Praha: Svoboda, 1994. ISBN 80-205-0404-4.

ŠEBESTA, Karel. *Druhý a cizí jazyk: osvojování a vyučování: terminologický slovník*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-554-4.

ŠTINDLOVÁ, Barbora. *Žákovský korpus češtiny a evaluace jeho chybové anotace*. V Praze: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-463-9.

VALENTA, Milan. *Dramaterapie*. 4., aktualiz. a rozš. vyd., V nakl. Grada 2. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3851-2.

VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3357-9.

VALKOVÁ, Jarmila. *Komunikační přístup a učebnice češtiny pro nerodilé mluvčí*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-524-7.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4100-0.

6 Seznam internetových zdrojů

Vznik a vývoj sugestopedie. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/dr-georgi-lozanov/>

Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/>

Nepustilova jazyková škola Brno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz>

Jazyková škola Jevišťe [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.jeviste.cz/index/display/id/1>

Angličtina superlearning [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.muweb.cz/vladyka1/>

AEGEA: Práce s pravou mozkovou hemisférou [online]. 2012 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://pravahemisfera.webnode.cz>

ŽIVOTOPIS. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/zivotopis/>

Prof. Dr. Georgi Lozanov and Prof. Dr. Evelyn Gateva Foundation [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://suggestology.org>

"Професор доктор Георги Лозанов и професор доктор Евелина Гатева" [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/Фондация-Професор-доктор-Георги-Лозанов-и-професор-доктор-Евелина-Гатева-300135603368660/about/?ref=page_internal

Anglicky a španělsky - výuka a překlady [online]. 2012 [cit. 2016-11-29].

Dostupné z: <http://www.anglickyaspanelsky.cz>

Intkos: Sugestopedická jazyková škola [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z:

<http://www.intkos.cz>

Superlearning. AngloWorld [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z:

<http://www.angloworld.cz/cz/jazykove-kurzy/superlearning>

Výuka angličtiny v hladině alfa. AnglickyAno [online]. 2016 [cit. 2016-11-29].

Dostupné z: <http://www.anglickyano.cz/?menu=v-hladine-alfa>

Superlearning — metoda na líné mozky. Institut pro zrychlené učení Hampson

[online]. 2010 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: [http://www.hampson.cz/cs/o-](http://www.hampson.cz/cs/o-nas/reference/napsali-o-nas/koktejl)

[nas/reference/napsali-o-nas/koktejl](http://www.hampson.cz/cs/o-nas/reference/napsali-o-nas/koktejl)

Sugestopedie – zrychlená metoda výuky. LINGO [online]. [cit. 2016-11-29].

Dostupné z: <http://www.lingocb.cz/sugestopedie/>

CETROS: Váš celostní trénink osobnosti [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z:

<http://www.cetros.cz/o-nas/o-firme/>

Výuka jazyků metodou superlearning - metoda zrychleného učení. Altissima

[online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: [http://www.altissima.cz/jazykova-](http://www.altissima.cz/jazykova-skola/superlearning-zrychlena-metoda-uceni/)

[skola/superlearning-zrychlena-metoda-uceni/](http://www.altissima.cz/jazykova-skola/superlearning-zrychlena-metoda-uceni/)

Metoda zrychleného učení. Abeceda [online]. 2015 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z:

<http://www.abeceda.org/abeceda.php?k=metoda-zrychleneho-uceni>

O METODĚ. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-

29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/o-metode>

ROZHOVOR S AUTOREM: Interview moderátorky rádia Český rozhlas Brno s autorem metody PhDr. Vladimírem Nepustilem. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/rozhovor-s-autorem>

GRAMATIKA: Angličtina - gramatické přehledy. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/gramatika-anglictina>

ANGLIČTINA SADA PRO ÚPLNÉ ZAČÁTEČNÍKY AŽ MÍRNĚ POKROČILÉ. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/gramatika-anglictina>

FRANCOUZŠTINA - SKRIPTA PRO ÚPLNÉ ZAČÁTEČNÍKY AŽ MÍRNĚ POKROČILÉ. NEPUSTILOVA JAZYKOVÁ ŠKOLA [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.njs.cz/e-shop/francouzstina-skripta-pro-uplne-zacatecniky-a>

Česká Improliga - divadlo jako hokejový zápas [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://improliga.cz>

Metoda: Act & Speak. Jazyky.studium.práce [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.jazyky.com/metoda-act-speak/>

STUPNĚ. Multilingua [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/stupne/> a *TERMÍNY KURZŮ A CENY. Multilingua* [online]. [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.multilingua.cz/terminy-kurzu/>

7 Seznam doporučených videí

7.1 Sugestopedie

- <http://sugestopediavg.com/?p=318> = přednáška G. Lozanova
- <https://www.youtube.com/watch?v=NRJG7fLpm1c> = o sugestopedii
- <https://www.youtube.com/watch?v=3rkrvRlty5M> = L. Freeman o sugestopedii
- https://www.youtube.com/watch?v=Fo0K_n3VLG4&list=PLKjzsB8dU9tLKgulJbLLLM9gjPxaS7Sx9 = hudba pro tzv. koncertní fázi
- <https://www.youtube.com/watch?v=yBOJSJyOuSk> G. Lozanov a Vanina Bodurova

7.2 Nepustilova metoda

- <https://www.youtube.com/watch?v=8Wa1V6Xmd6Y> = rozhovor s pí. Nepustilovou a p. Brychtou

7.3 Act and Speak

- <https://www.youtube.com/watch?v=XKZpb1Wlp6w> = Act and SpeaK: An der Grenze - Czech and German Project
- <https://www.youtube.com/watch?v=MGUH8llscno> = A Special Present (best moments)
- <http://www.jeviste.cz/index/display/id/81> = kurz češtiny pro cizince (představení Správná chvíle)

8 Seznam učebnic

BLAHA, Martin. *Dirty Czech: everyday slang from "what's up?" to "F*%# Off!"*. Berkeley, CA: Ulysses Press, c2011. ISBN 1569758719.

LOZANOV, Georgi, Evelyn GATEVA a Miroslava KÖNIG. *The Return: The Suggestopedic Textbook*.

NEPUŠTIL, Vladimír, CHOCHOLATÝ, Marek (ed.). *Angličtina - intenzivní kurs: netradiční "Nepustilova metoda"*. 5. upr. a dopl. vyd. Brno: Vladimír Nepustil, 2001. ISBN 80-86705-00-5.

VONKOVÁ, Milena. *Cizinci v Praze, aneb, Putování cizinců za češtinou a putování mladých lidí za láskou: divadelní hra pro pokročilé*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1352-9.

9 Seznam obrázků, grafů a tabulek

9.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Rezervy lidské mysli (Lozanov, 2009, s. 4)	34
Obrázek 2: Titulní strana knihy G. Lozanova (2009)	40
Obrázek 3: Výzdoba třídy (foto autorka)	41
Obrázek 4: Změna identity, nabídka fiktivních jmen (foto autorka).....	43
Obrázek 5: Ukázka učebnice - překlad (foto autorka).....	49
Obrázek 6: Gramatické ostrůvky (foto autorka).....	50
Obrázek 7: Gramatický přehled (foto autorka)	51
Obrázek 8: Didaktický plakát 1 (foto autorka) Obrázek 9: Didaktický plakát 2 (foto autorka).....	53
Obrázek 10: Vzpomínka na V. Nepustila (foto fotografie autorka).....	58
Obrázek 11: Dějství I. (Vonková, 2007, s. 9).....	69
Obrázek 12: Píseň (Vonková, 2007, s. 14).....	70
Obrázek 13: Sugestopedická učebna (foto autorka).....	90
Obrázek 14: Průběh lekce (foto autorka)	90
Obrázek 15: Instrukce k sugestopedickému kurzu.....	91
Obrázek 16: Píseň "to be"(foto autorka)	94
Obrázek 17: Píseň "to have" (foto autorka).....	95
Obrázek 18: Vlastní materiál autorky	106
Obrázek 19: Vlastní materiál autorky	107
Obrázek 20: Vlastní materiál autorky	108
Obrázek 21: Nepustilova škola (foto autorka)	109
Obrázek 22: Prostor třídy (foto autorka)	114
Obrázek 23: Informovaný souhlas 1. část	140
Obrázek 24: Informovaný souhlas 2. část	141
Obrázek 25: Výuka (foto: Nepustilova JŠ)	142
Obrázek 26: Výuka (foto: Nepustilova JŠ)	143

Obrázek 27: Hry (foto: P Kořená)	144
Obrázek 28: Studenti při hře (foto: M. Kořená)	145
Obrázek 29: Studenti při hře (foto: M. Kořená)	146
Obrázek 30: Společná fotka (foto P. Kořená)	147
Obrázek 31: Sugestop. učebnice Altissima 1	148
Obrázek 32: Sugestop. učebnice Altissima 2	149
Obrázek 33: Sugestop. učebnice Altissima 3	150
Obrázek 34: Úvodní překlad - testování znalostí studentů	151
Obrázek 35: Didaktická píseň 1	152
Obrázek 36: Didaktická píseň 2	153
Obrázek 37: Didaktické písně – výběr 1	154
Obrázek 38: Didaktické písně 2	155
Obrázek 39: Prezentace předložek	156
Obrázek 40: Slovní zásoba kurzu	157
Obrázek 41: Závěrečný test – zadání	158
Obrázek 42: Závěrečný test – řešení	159
Obrázek 43: Dotazník 1	160
Obrázek 44: Dotazník 2	161
Obrázek 45: Dotazník 3	162
Obrázek 46: Dotazník 4	163
Obrázek 47: Dotazník 1	164
Obrázek 48: Dotazník 2	165
Obrázek 49: Dotazník 3	166
Obrázek 50: Dotazník 4	167
Obrázek 51: Dotazník 5	168
Obrázek 52: Dotazník 6	169
Obrázek 53: Dotazník 7	170
Obrázek 54: Dotazník 8	171

9.2 Seznam grafů

Graf 1: Vyučovací jazyk.....	76
Graf 2: Délka praxe	77
Graf 3: Věk.....	78
Graf 4: Zájem o alternativní metody	79
Graf 5: Alternativní metody	80
Graf 6: Účast	82
Graf 7: Zájem	82
Graf 8: Zájem	83
Graf 9: Výuka alternativně	84
Graf 10: Budoucnost metod	87

9.3 Seznam tabulek

Tabulka 1: Gramatický přehled NJŠ	61
Tabulka 2: Gramatický přehled NJŠ	61
Tabulka 3: Tetrády sloves (vlastní zpracování)	63
Tabulka 4: Výhody/ nevýhody alternativních metod (vlastní zpracování)	81
Tabulka 5: Asociace lektorů (vlastní zpracování)	85
Tabulka 6: Názory lektorů (vlastní zpracování).....	86
Tabulka 7: Výhody/ nevýhody sugestopedie (vlastní zpracování)	105
Tabulka 8: Výhody/ nevýhody Nepustilovy metody (vlastní zpracování).....	117
Tabulka 9: Výhody/ nevýhody Act and Speak (vlastní zpracování).....	120
Tabulka 10: Komunikační přístup (vlastní zpracování)	122

10 Přílohy

10.1 Informovaný souhlas

Informovaný souhlas

Název studie (projektu): Alternativní metody výuky cizích jazyků

Jméno: [redacted]
Datum narození: [redacted]
Účastník byl do studie zařazen pod číslem: 030

1. Já, níže podepsaný(á) souhlasím s mou účastí ve studii. Je mi více než 18 let.
2. Byl(a) jsem podrobeně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
3. Moje účast ve studii je dobrovolná.
4. Při zařazení do studie budou moje osobní data uchovávána s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti mých osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
5. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka: [redacted]   Podpis např. výzkumníka pověřeného touto studií: [redacted]
Datum: [redacted]   Datum: [redacted]

Obrázek 23: Informovaný souhlas 1. část

Milí kurzisté,

ráda bych Vás oslovila s prosbou o pomoc. Jmenuji se Kateřina Kočová, studuji FF UK v Praze, obor Učitelství češtiny jako cizího jazyka a píši diplomovou práci na téma Alternativní metody výuky cizích jazyků, přičemž se primárně zaměřuji na češtinu pro cizince. Cílem těchto několika krátkých otázek je zjistit, jak se Vám tento kurz líbí/nelíbí, jak jste ne/spokojeni, jaké máte případně povědomí o metodě sugestopedie, jaké jsou Vaše ambice ve studiu cizích jazyků atd. V žádném případě se nejedná o test nebo analýzu Vašich znalostí. Velmi bych uvítala, kdybyste do odpovědí napsali to, co si skutečně myslíte.

Všechna data budou anonymizována, Vaše odpovědi budou zpracovány pod číslem (viz. informovaný souhlas). Data budou sloužit pouze pro studijní účely. Přístup k nim budou mít studenti a odborná veřejnost. Vy budete však dále vystupovat pod číslem, veškeré osobní informace, které mi sdělíte (mailová adresa), budou uchovány v tajnosti. Pokud se rozhodnete sdělit mi Váš mail, mohu Vám na něj poté zaslat výsledky výzkumu, příp. odkaz na mou DP.

Kontaktovat mě můžete Vy na mém mailu: katerina.kocova@ff.cuni.cz a telefonicky na

čísle 725 556 414.

Informace k vyplňování: Prosím, nejprve si podrobně přečtěte informovaný souhlas na druhé straně. Je důležité, pokud se rozhodnete vyplnit mé otázky, abyste tento informovaný souhlas podepsali.

Jednotlivé otázky prosím vyplňujte pravdivě, není žádná špatná/ správná odpověď. Pokuste se ke každé otázce, prosím, napsat alespoň 5 vět. Jedná se o otevřené otázky, napište tedy cokoli, co Vás k otázce napadne. Pokud budete chtít napsat další komentáře, využijte k tomu prosím konec listu.

Velmi Vám děkuji za Váš čas a ochotu mi pomoci.

Kateřina Kočová

5.6.2016, Praha

Kateřina Kočová

Obrázek 24: Informovaný souhlas 2. část

10.2 Fotografie z kurzu z Nepustilovy JŠ

Obrázek 25: Výuka (foto: Nepustilova JŠ)¹⁶³

---

¹⁶³Fotografie z říjnového kurzu Nepustilovy metody, pro účastníky kurzu.

Obrázek 26: Výuka (foto: Nepustilova JŠ)

10.3 Fotografie ze sugestopedického kurzu JŠ Multilingua

Obrázek 27: Hry (foto: P Kořená)¹⁶⁴

¹⁶⁴Fotografie z červnového sugestopedického kurzu od P. Kořeně pro účely této DP.

Obrázek 28: Studenti při hře (foto: M. Kořená)

Obrázek 29: Studenti při hře (foto: M. Kořená)

Obrázek 30: Společná fotka (foto P. Kořená)

10.4 Učební materiály

10.4.1 JŠ Altissima

Superlearning language course for pre-intermediate/intermediate students

Superlearningový jazykový kurz pro mírně/středně pokročilé

ENGLISH 2+
Vicky the Cowgirl
Units 1-14

ANGLIČTINA 2+
Kovbojka Vicky
Lekce 1-14

ALTISSIMA*
INTENZIVNÍ JAZYKOVÉ KURZY

www.altissima.cz

Superlearning – zrychlená metoda učení

Let's look at this in more detail.
I'd like to point out...
As I said earlier...
To sum up the key points...
Can we get back to it later?
I suggest having a small break.
What would you do if you were in my shoes?
How long have you been learning English?
Have you been waiting long?
I got stuck in traffic.
My car was clamped!

Podívejme se na to podrobněji.
Rád bych zdůraznil...
Jak jsem již řekl...
Pro shrnutí hlavních bodů...
Můžeme se k tomu vrátit později?
Navrhuji malou přestávku.
Co bys dělal, kdybys byl na mém místě?
Jak dlouho se učíš anglicky?
Čekáš dlouho?
Uvázl jsem v zácpě.
Mám botičku na autě!

Superlearningová učebnice formou komiksových příběhů a frází

SUPERLEARNINGOVÁ UČEBNICE

- komiksové příběhy se simultánním překladem + velké množství praktických frází + přehledný výklad gramatických pravidel
- slovíčka a fráze se učíme v souvislostech a pomáháme tak naší paměti, aby si informace lépe uložila
- sledujeme příběhy, obrázky, emoce postav + mluvené slovo + při studiu zapojujeme více smyslů a učíme se efektivněji
- gramatická pravidla přijímáme poslechem živého dialogu a napomáháme tak automatickému vybavení při konverzaci

Audionahrávky příběhů a frází na 2CD (115 min)

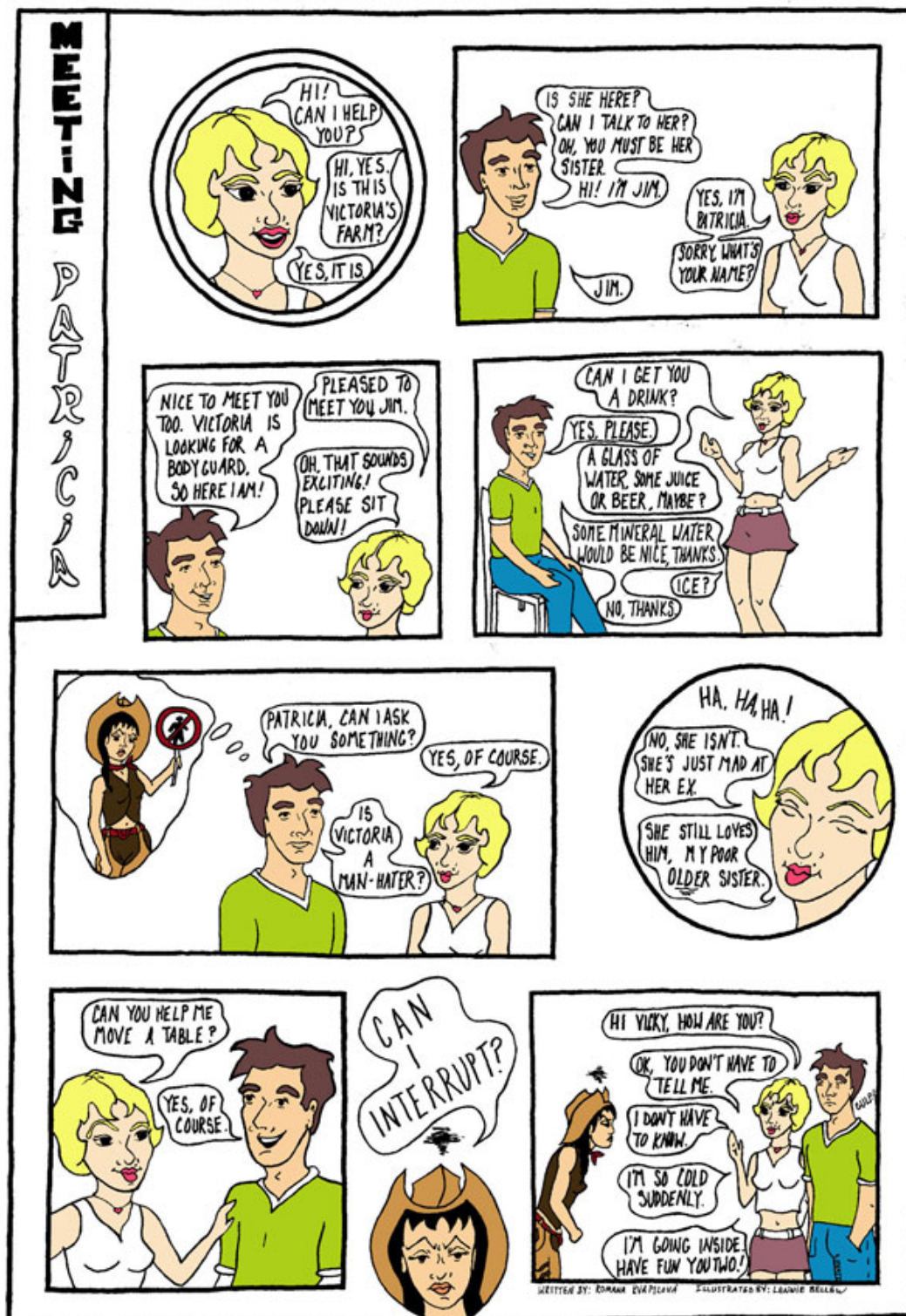
S AUDIONAHRÁVKAMI

- pomocí nahrávek jazyk přirozeně vstřebáváme, zvyšujeme naši schopnost porozumění, výslovnost a schopnost mluvit
- příběhy posloucháme v živých dialogích, k zapamatování frází slouží speciální nahrávka (anglicky-česky-anglicky)
- opakováním poslechem jazyka dochází k dlouhodobému zapamatování informací

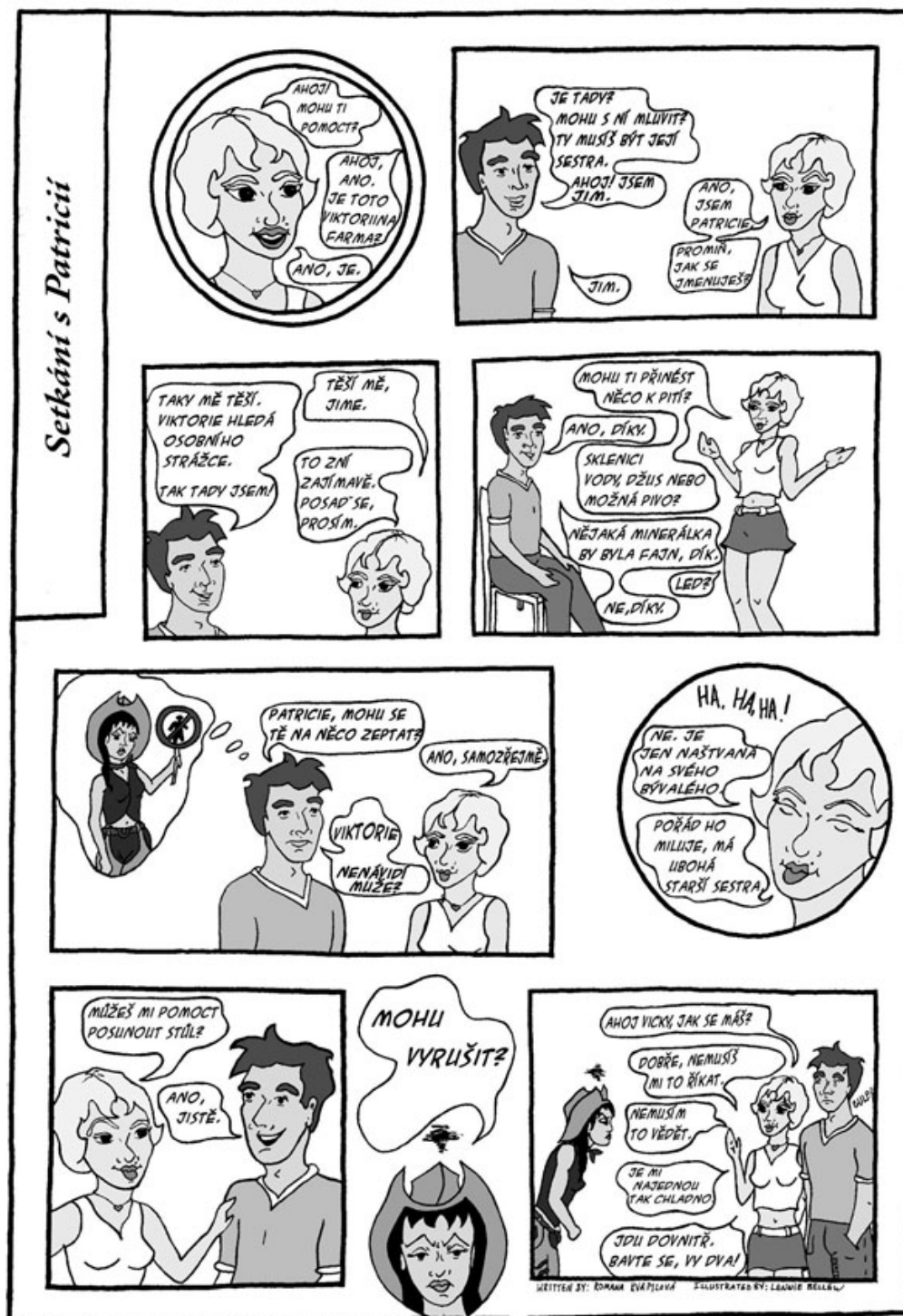
ALTISSIMA*
INTENZIVNÍ JAZYKOVÉ KURZY

www.altissima.cz

Obrázek 31: Sugestop. učebnice Altissima 1

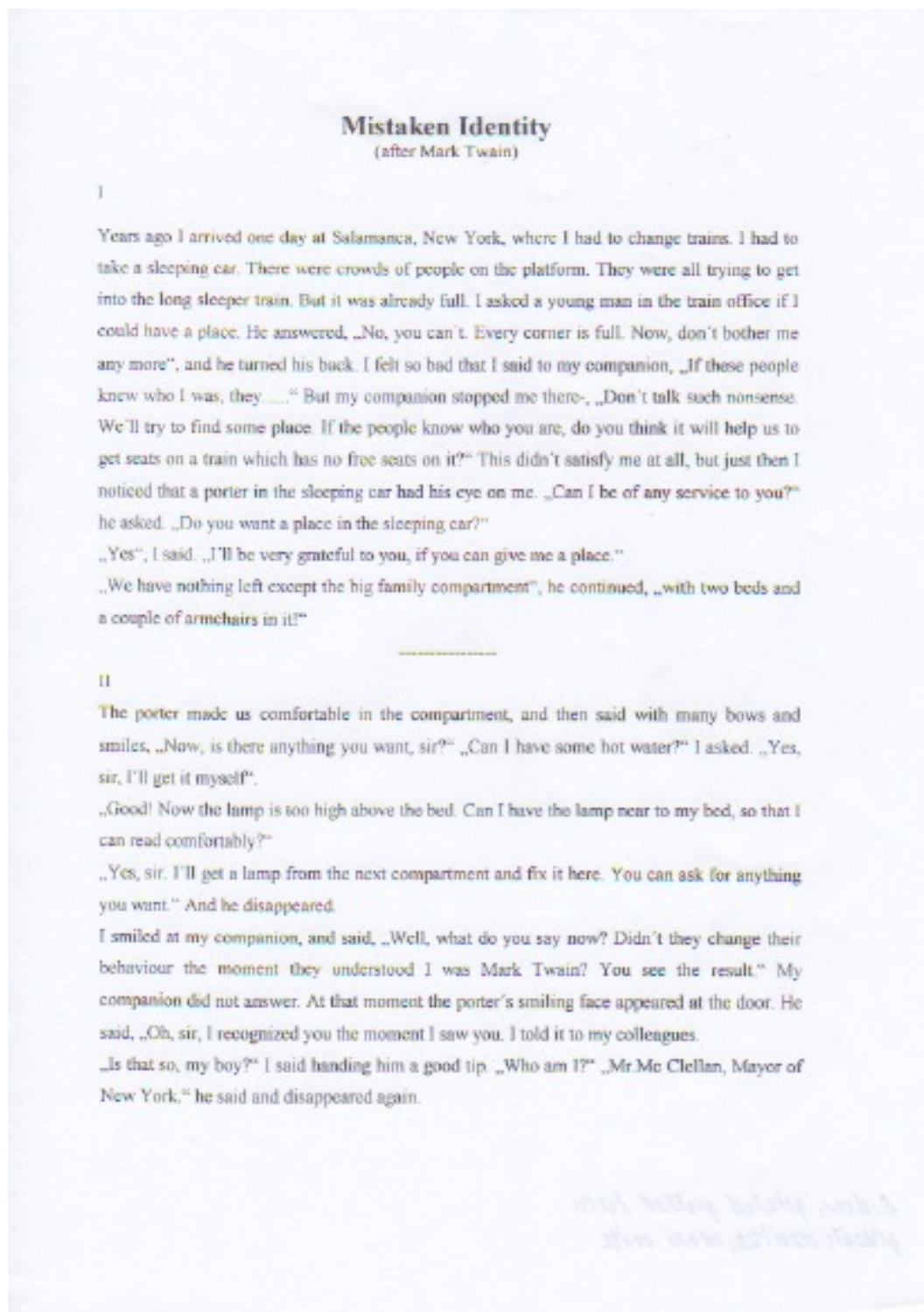
Obrázek 32: Sugestop. učebnice Altissima 2

Obrázek 33: Sugestop. učebnice Altissima 3

10.4.2 Sugestopedie – materiály z kurzu¹⁶⁵

Obrázek 34: Úvodní překlad - testování znalostí studentů

¹⁶⁵ Veškeré materiály poskytla P. Kořená.

QUÉ SERÁ, SERÁ ...

DORIS DAY

<p>1. When I was just a little girl I asked my mother: What will I be? Will I be pretty, will I be rich? Here's what she said to me:</p> <p><i>Qué será, será, Whatever will be, will be, The future's not ours to see, Qué será, será, What will be, will be.</i></p>	<p>Když jsem byla ještě malá holka ptala jsem se své mámy: Jaká budu? Budu hezká, budu bohatá? Tady je, co mi řekla:</p> <p><i>Co bude, bude, Cokoli bude, bude, Do budoucnosti nemůžeme nahlédnout Co bude, bude, Co bude, bude.</i></p>
<p>2. When I grew up and fell in love, I asked my sweetheart: "What lies ahead?" Will we have rainbows day after day? Here's what my sweetheart said:</p> <p><i>Qué será, será ...</i></p>	<p>Když jsem vyrostla a zamilovala se, ptala jsem se svého milého: „Co je před námi?“ Budeme mít slástečky? (Budeme mít duhy den po dni?) Zde je, co můj milý řekl:</p> <p><i>Co bude, bude ...</i></p>
<p>3. Now I have children of my own They ask their mother: "What will I be?" Will I be handsome, will I be rich? I tell them tenderly:</p> <p><i>Qué será, será ... Qué será, será ...</i></p>	<p>Nyní mám své vlastní děti Ony se ptají své matky: „Jaký budu?“ Budu krásný, budu bohatý? Já jim povídám něžně:</p> <p><i>Co bude, bude ... Co bude, bude ...</i></p>

Obrázek 35: Didaktická píseň 1

A DREAM

Did you see /2x/
 Did you see the sunny day?
 Yes, I saw, /2x/
 Yes, I saw - it was in May.

Did you go /2x/
 Did you go to sunny lands?
 Yes, I went, /2x/
 Yes, I went and met my friends.

Text by A. Karaslavova
 Music by E. Gateva
 © 1979

Allegro

Did you see? Did you see?

Did you see the sun-ny day?

Yes, I saw, yes I saw,

yes, I saw - it was in May.

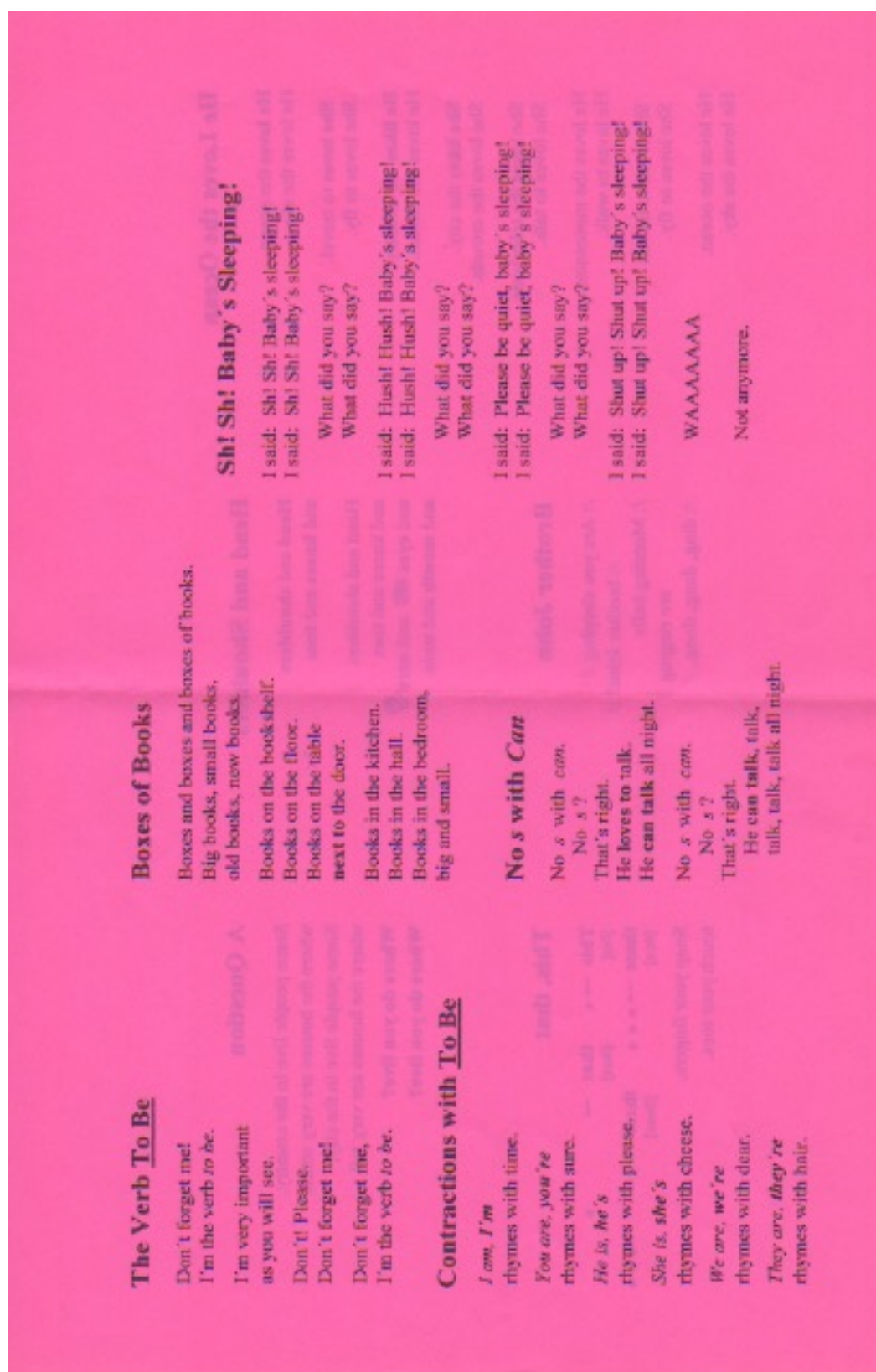
Did you go? Did you go?

Did you go to sun-ny lands?

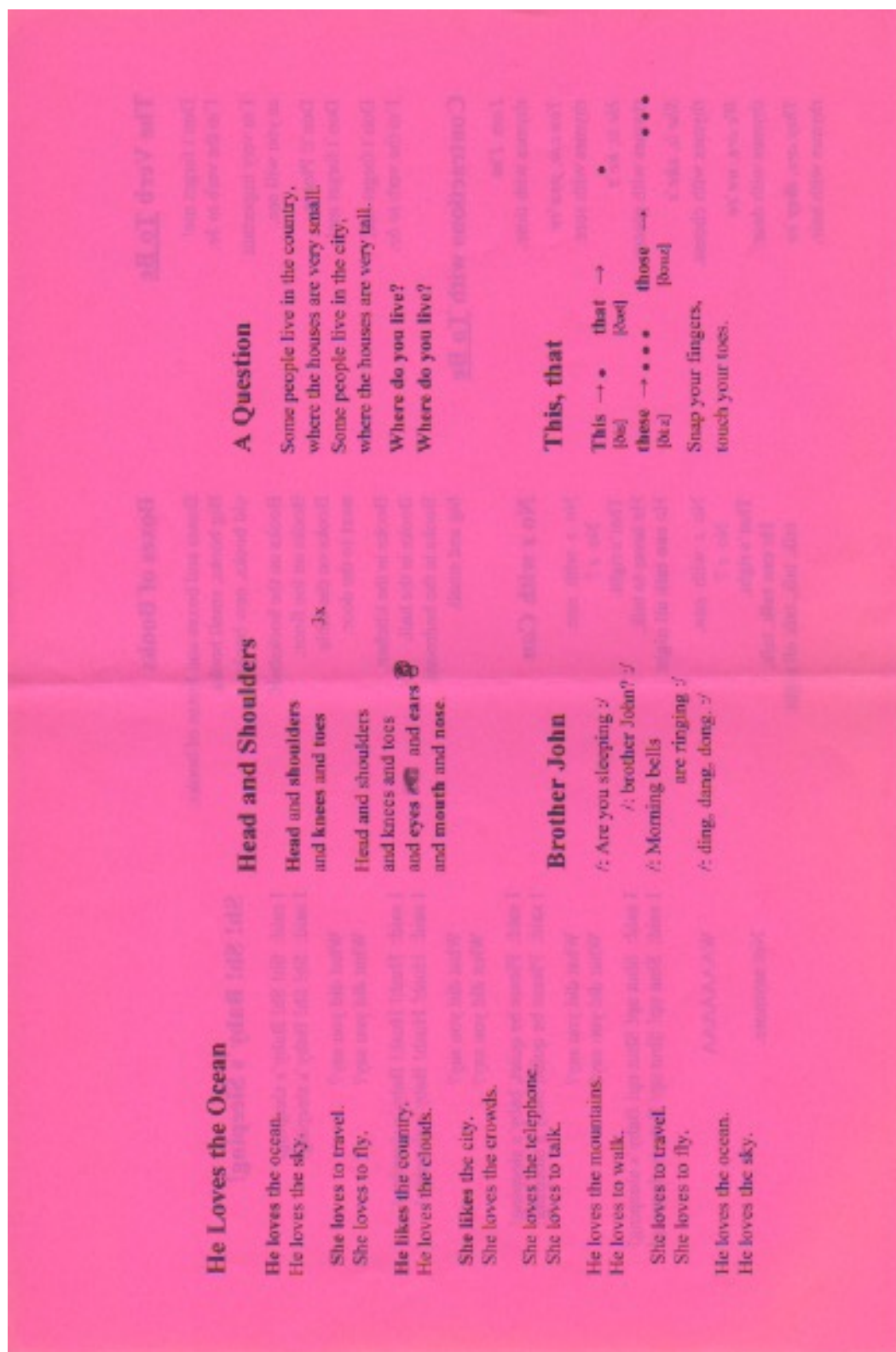
Yes, I went, yes I went,

yes, I went and met my friends.

Obrázek 36: Didaktická píseň 2

Obrázek 37: Didaktické písně – výběr 1

Obrázek 38: Didaktické písně 2

from ← z L.A.
Where are you **from**? – I'm **from** L.A.

to → do Londýna
I am travelling **to** London.

on • na stole
The book is **on** the table.

in ve městě
My sister lives **in** the city.

of 2. pád sklenici (koho, čeho) vína
I would like a glass **of** wine, please.

by 7. pád (kter, čím) autobusem
I don't like travelling **by** bus.

with s mlékem
I always drink coffee **with** milk.

for pro tebe / vás
The whisky is **for** you.

about o tobě / vás
We are speaking **about** you.

---

in (část dne, měsíc, roční období, rok)
in the morning
in April
in (the) summer
in 1999

on (den v týdnu)
on Sunday
on Thursday

at (hodiny - bod na ciferníku)
at six o'clock
at half past three
at noon

Obrázek 39: Prezentace předložek

10.4.3 Nepustilova metoda – materiály z kurzu¹⁶⁶

Nepustilova jazyková škola, Sokolůvka 1, 602 00 Brno

KURZ PRO ÚPLNĚ ZÁČÁTEČNÍKY / str. 1

NEJFREKVENTOVANĚJŠÍ SLOVNÍ ZÁSoba

A1

Po skončení každého dne se 15 až 30 minut učte nebo si opakujte slovní zásobu (pravopis, výslovnost, význam). Projděte si poznámky z daného dne se zvýrazňovačem. To, co si nepamatujete, zvýrazněte a znovu se k tomu vracejte, dokud si to nepamatujete. Zároveň si odškrtněte jednotlivá slovíčka ze seznamu, abyste si mohli opakovat celou slovní zásobu souhrnně. Následuje přehled nejfrekventovanější slovní zásoby kurzu:

PODSTATNÁ JMÉNA

nepočítatelná podstatná jména

money	[ˈmʌni]	peníze	meat	[mi:t]	maso
time	[taɪm]	čas	cheese	[ˈtʃi:z]	sýr
food	[fu:d]	jídlo	ham	[hʌm]	šunka
breakfast	[ˈbreɪkfst]	snídaně	bread	[bred]	chléb
lunch	[lʌnʃ]	oběd	news	[nju:z]	zpráva, -y
dinner	[ˈdɪn]	večeře	homework	[ˈhʌmwɜ:k]	dom. úkol
beer	[bi:]	pivo	luggage	[ˈlegɪdʒ]	zavazadlo, -a
wine	[waɪn]	vín	information	[ɪnfəˈmeɪʃn]	informace
coffee	[kəʊfi]	káva			

počítatelná podstatná jména

shop	[ʃɒp]	obchod	family	[ˈfæmɪ]	rodina
ticket	[ˈtɪkɪt]	lístek	mother	[ˈmʌðə]	matka
book	[bʊk]	kniha	father	[ˈfɑ:ðə]	otec
friend	[ˈfrend]	kamarád	parent	[ˈpeərənt]	rodič
pub	[pʌb]	hospoda	son	[sʌn]	syn
name	[neɪm]	jméno	daughter	[ˈdɔ:tə]	dcera
number	[ˈnʌmbə]	číslo	brother	[ˈbrʌðə]	bratr
sister	[ˈsɪstə]	sestra	husband	[ˈhʌzbənd]	manžel
car	[kɑ:]	auto	wife, wives	[ˈwaɪf, ˈwaɪvz]	manželka, -y
room	[ru:m]	pokoj	hour	[aʊə]	hodina (60 min.)
job	[dʒɒb]	zaměstnání	day	[deɪ]	den
newspaper	[ˈnju:zpeɪpə]	noviny	week	[wi:k]	týden
boss	[bɒs]	šéf	month	[ˈmʌnθ]	měsíc
office	[ˈɒfɪs]	kancelář	year	[jɪə]	rok
exercise	[ˈeksəsaɪz]	cvičení	letter	[ˈletə]	dopis
orange	[ˈɒrɪndʒ]	pomeranč	cinema	[ˈsɪnəmə]	kino
address	[ˈædres]	adresa	lesson	[ˈlesn]	lekcce
language	[ˈlɪŋgwɪdʒ]	jazyk	question	[ˈkwɛstʃən]	otázka
person, people	[ˈpɜ:sn, ˈpi:pl]	člověk, lidé	game	[geɪm]	hra
child, children	[ˈtʃɪld, ˈtʃɪldrən]	dítě, děti	story	[ˈsto:ri]	příběh
man, men	[ˈmɛn, ˈmɛn]	muž, muži	city	[ˈsɪti]	město (velké)
woman, women	[ˈwʊmən, ˈwɪmɪn]	žena, ženy	town	[taʊn]	město (malé)

www.njs.cz info@njs.cz

157

549 249

Klíčová informace zaslana před konáním kurzu

Obrázek 40: Slovní zásoba kurzu¹⁶⁷

ZÁVĚREČNÝ TEST – KURZ ANGLIČTINY PRO ÚPLNĚ ZAČÁTEČNÍKY

Translate to English.

- 01/ Tamto nejsou Tomovi přátelé.
- 02/ Jak se jmenuje tato ulice? (Jaké je jméno ...?)
- 03/ Na (tom) stole nejsou žádné sklenice.
- 04/ Proč jste tady?
- 05/ Teď nejsem hladový. (Teď nemám hlad.)
- 06/ V pátek jsme byli na koncertě.
- 07/ Kde jsi byl před hodinou?
- 08/ Nebyla ve svém pokoji.
- 09/ Všichni na nás musí počkat.
- 10/ Nemohu nic dělat.
- 11/ Nepomáhej jim.
- 12/ Budou mít hodně času?
- 13/ Ona obvykle obědvá v jednu.
- 14/ Líbí se ti jazz? (Máš rád jazz?)
- 15/ Kde (on) bydlí?
- 16/ Ona nepije žádný alkohol.
- 17/ Mdlí jsem svého učitele v hospodě.
- 18/ Mluvili jste anglicky? – Ne, nemluvili.
- 19/ Nemáš jsem moc času.
- 20/ Kdo chěl čaj? – On.

Translate into Czech.

- 21/ What did you want to do?
- 22/ I won't call anybody.
- 23/ Who does she have it from?
- 24/ How many children play there?
- 25/ She's doing nothing special.

Obrázek 41: Závěrečný test – zadání¹⁶⁸

¹⁶⁷ Slovní zásoba zaslána studentům týden před konáním kurzu, určeno k samostudiu před zahájením.

¹⁶⁸ Při závěrečném testu mohli studenti využívat skripta a poznámky z kurzu.

**ZÁVĚREČNÝ TEST – KURZ ANGLIČTINY PRO ÚPLNÉ ZAČÁTEČNÍKY
(DOPORUČENÝ PŘEKLAD)**

Přeložte do angličtiny.

01/ Tato nejsou Tomovi přátelé.	Those aren't Tom's friends.
02/ Jak se jmenuje tato ulice? (Jaké je jméno ...?)	What is the name of this street? What's the name ...?
03/ Na (tom) stole nejsou žádné sklenice.	There aren't any glasses on the table. There are no glasses on the table.
04/ Proč jste tady?	Why are you here?
05/ Teď nejsem hladový. (Teď nemám hlad.)	I'm not hungry now.
06/ V pátek jsme byli na koncertě.	We were at the concert on Friday.
07/ Kde jsi byl před hodinou?	Where were you an hour ago?
08/ Nebyla ve svém pokoji.	She wasn't in her room.
09/ Všichni na nás musí počkat.	Everybody must wait for us. Everybody has to wait for us.
10/ Nemohu nic dělat.	I can't do anything. I can do nothing.
11/ Nepomáhej jim.	Don't help them.
12/ Budou mít hodně času?	Will they have a lot of time?
13/ Ona obvykle obědvá v jednu.	She usually has lunch at one.
14/ Líbí se ti jazz? (Máš rád ...?)	Do you like jazz?
15/ Kde (on) bydlí?	Where does he live?
16/ Ona nepije žádný alkohol.	She doesn't drink any alcohol. She drinks no alcohol.
17/ Viděl jsem svého učitele v hospodě.	I saw my teacher in the pub.
18/ Mluvil jste anglicky? – Ne, nemluvil.	Did you speak English? – No, we didn't.
19/ Neměli jsme moc času.	We didn't have much time.
20/ Kdo chtěl čaj? – On.	Who wanted tea? – Him. (He did.)

Translate into Czech.

21/ What did you want to do?	Co jsi chtěl dělat?
22/ I won't call anybody.	Nebudu nikomu volat. Nezavolám nikomu.
23/ Who does she have it from?	Od koho to (ona) má?
24/ How many children play there?	Kolik dětí (si) tam hraje?
25/ She's doing nothing special.	(Ona) právě nic zvláštního nedělá.

Obrázek 42: Závěrečný test – řešení

10.5 Dotazníky¹⁶⁹

10.5.1 Sugestopedie

1/ Už jste někdy sugestopedický kurz absolvoval/a? Případně jiný jazykový kurz? Jaký a kdy? V čem byl jiný a v čem se naopak podobal?
NE

2/ Jak dlouho se učíte angličtinu? Mluvíte ještě jinými jazyky? Jakými a na jaké úrovni? AS se učím asi 2 roky. Kromě učebny mluvíme číselné kuby a slovnice.

3/ Myslíte, že výuka je/ byla efektivní? V čem, proč?
byla by to efektivní.

4/ Naplnil kurz Vaše očekávání?
ano.

5/ Kolik je Vám (přibližně) let, jaké je Vaše povolání a nejvyšší dosažené vzdělání? 44 let, matka a lékařské firmě, diplom obchodu.

6/ Budete v tomto kurzu pokračovat? Proč ano/ne?
možná ano

7/ Jak jste se o tomto kurzu dozvěděl/a?
od kolegy v práci.

8/ Co se Vám na kurzu nelíbilo? Co naopak oceňujete? Můžete popsat například nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny jako hodně přínosná?
Když mně dosti informací mě oslovilo. Dělala jsem si z toho formou různých krt, popisování fotografií nebo rozhovory mezi sebou. Dělala jsem si z toho formou různých krt, popisování fotografií nebo rozhovory mezi sebou. Dělala jsem si z toho formou různých krt, popisování fotografií nebo rozhovory mezi sebou.

9/ Doporučíte tuto školu/ metodu svým známým? Proč ano/ne?
ano myslím je to dobré

10/ Jak na Vás působila učebna? Co si myslíte o "změně identity - nové jméno, nová profese". Mluvílo se Vám o "sobě" lépe?
učebna byla dobrá, změna identity mi nevadila, ale změna jména a profese mi vadila.

11/ Slyšel/a jste už někdy předtím o metodě "zrychleného učení"?
ANO

12/ Myslíte, že má tento způsob výuky budoucnost?
ASÍ ANO

Obrázek 43: Dotazník 1

¹⁶⁹ Prezentujeme vyplněné anonymní dotazníky účastníků obou kurzů.

1/ Už jste někdy sugestopedický kurz absolvoval/a? Případně jiný jazykový kurz? Jaký a kdy? V čem byl jiný a v čem se naopak podobal?

Nikdy jsem nebyl na jazykovém kurzu
Na SDJ - mluva, klavír a kresba

2/ Jak dlouho se učíte angličtinu? Mluvíte ještě jinými jazyky? Jakými a na jaké úrovni?

opravdu každým. Tručně mluvíím minimálně
a rusky

3/ Myslíte, že výuka je/ byla efektivní? V čem, proč?

Výuka je efektivní, má více nových slov,
ale člením přiblíží se dá něco zapamatovat

4/ Naplnil kurz Vaše očekávání?

Četl jsem méně slovíček a gramatiky, v zásadě
splnil

5/ Kolik je Vám (přibližně) let, jaké je Vaše povolání a nejvyšší dosažené vzdělání?

17 letum narizem, jsem technik, Bc.

6/ Budete v tomto kurzu pokračovat? Proč ano/ne?

Ano ne, nejdříve si projdu co jsme probírali
pak uvidím

7/ Jak jste se o tomto kurzu dozvěděl/a?

od manželky

8/ Co se Vám na kurzu nelíbilo? Co naopak oceňujete? Můžete popsat například nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny jako hodně

přínosná? Nelíbilo - možná by to chtělo více materiálů jiných ok.

Oceňuji zejména práci učitelů - je super.

Dobrá přínosná je ctění a výklad slov při dom

9/ Doporučíte tuto školu/ metodu svým známým? Proč ano/ne?

Doporučím, ale je dobré je něco umět.

10/ Jak na Vás působila učebna? Co si myslíte o "změně identity - nové jméno, nová profese". Mluvílo se Vám o "sobě" lépe?

Učebna výborná, výborné plakáty - velice dobré.

Změna identity bych raději - přijde mi to neobvyklé

11/ Slyšel/a jste už někdy předtím o metodě "zrychleného učení"? Lépe mluvit o sobě.

12/ Myslíte, že má tento způsob výuky budoucnost?

Učit, nic prostého pro učebnu a je to velice
dobrá metoda

Obrázek 44: Dotazník 2

1/ Už jste někdy sugestopedický kurz absolvoval/a? Případně jiný jazykový kurz? Jaký a kdy? V čem byl jiný a v čem se naopak podobal?

ne

2/ Jak dlouho se učíte angličtinu? Mluvíte ještě jinými jazyky? Jakými a na jaké úrovni? jsem neustále začátečník, stejně na tom jsem s francouzštinou. Mluvíme česky, rozumíme slovenštinu a rusky.

3/ Myslíte, že výuka je/ byla efektivní? V čem, proč?

Myslím že ano, bylo nám předvedeno spousta příkladů a mohli jsme využít a částku opakování.

4/ Naplnil kurz Vaše očekávání?

Nemohu, ale také nemůžu říct, že jsem nepochopil, co mám očekávat.

5/ Kolik je Vám (přibližně) let, jaké je Vaše povolání a nejvyšší dosažené vzdělání? 59, mistr ve výrobě, maturita

6/ Budete v tomto kurzu pokračovat? Proč ano/ne?

Ano, pokud mě zaměstnavatel na pokračování pošle.

7/ Jak jste se o tomto kurzu dozvěděl/a?

Vystal mě sám zaměstnavatel.

8/ Co se Vám na kurzu nelíbilo? Co naopak oceňujete? Můžete popsat například nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny jako hodně přínosná? — jako každodenní čtení, že více budím v duši.
+ Práce s časem a slovíčky v omezeném rozsahu, možnost hovořit (projektivně), za celý týden jsem nebyl ve stresu.

9/ Doporučíte tuto školu/ metodu svým známým? Proč ano/ne?

Ano, metoda je to pro mě přínosnější, přesně během výuky řešíme integrované problémy.

10/ Jak na Vás působila učebna? Co si myslíte o "změně identity" - nové jméno, nová profese? Mluvílo se Vám o "sobě" lépe?

To mi je jedno, dokážu o sobě hovořit.

11/ Slyšel/a jste už někdy předtím o metodě "zrychleného učení"? NE

12/ Myslíte, že má tento způsob výuky budoucnost? Pokud ano, proč?

ANO / NE, tak ANO. Stále je to vylepšovat.

Obrázek 45: Dotazník 3

1/ Už jste někdy sugestopedický kurz absolvoval/a? Případně jiný jazykový kurz? Jaký a kdy? V čem byl jiný a v čem se naopak podobal?

NE - podobný kurz jsem neabsolvovala. Chodila jsem na střední. Šlo do "němčiny" - krátkého jazykového kurzu, kde bylo vše zaměřeno na učení. Tento kurz (angl.) mi připomíná "školku hrou" - budte si pravidelný režim spánku a stravování.

2/ Jak dlouho se učíte angličtinu? Mluvíte ještě jinými jazyky? Jakými a na jaké úrovni?

- 6 let
- německy - málo
- rusky (komunikativně)

3/ Myslíte, že výuka je/ byla efektivní? V čem, proč?

Ano, hodně informací - překvapilo mě, když jsem si zapamatovala při úvodu "a".

4/ Naplnil kurz Vaše očekávání? Ano

5/ Kolik je Vám (přibližně) let, jaké je Vaše povolání a nejvyšší dosažené vzdělání?

5 let, jsem učitelka - kuchařka, VO

6/ Budete v tomto kurzu pokračovat? Proč ano/ne?

Neumím, ráda bych.

7/ Jak jste se o tomto kurzu dozvěděl/a? - Internet

8/ Co se Vám na kurzu nelíbilo? Co naopak oceňujete? Můžete popsat například nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny jako hodně přínosná? Překvapila mě snaha p. učitelky a její pomůcky využívané při výuce. Nelíbilo se mi pouze to, že jsem byla málo zapojována ve výslovnosti.

9/ Doporučíte tuto školu/ metodu svým známým? Proč ano/ne?

ANO - zdaleka mi připadá.

10/ Jak na Vás působila učebna? Co si myslíte o "změně identity - nové jméno, nová profese"? Mluvil se Vám o "sobě" lépe? ad a) - dobře od b) raději bych vystoupila ze sebe ad c) ne.

11/ Slyšel/a jste už někdy předtím o metodě "zrychleného učení"? Ne

12/ Myslíte, že má tento způsob výuky budoucnost? ANO

Obrázek 46: Dotazník 4

10.5.2 Nepustilova metoda

OTÁZKY:

1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? **NE**

2/ Jak jste se o kurz dozvěděl/a? **Z INSTELNETU**

3/ Jak dlouho se učíte AJ? Jaké předchozí kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) **12 LET, PŘED KURZEM U SOUBORNÉ UČITELKY**

4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? **ANO, DĚLOVÁ NEJEDNÁ**

5/ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenil/a? **ALZBATA, JAKÉ VĚCI TĚŽKÉ, MÁLO ČASU NA AUKČ. POCHOPENÍ**

6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně? **ANO**

7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná? **OPALOVANÍ OTÁZEK**

8/ Po zkušenosti z kurzu - jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? **OPALOVANÍ DOL**

9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? **VYHOVUJÍCÍ**

10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete? **ANO, VÝDELNÍ KURZ, SUPER INSTELNET**

11/ DODÁVATE NÁVRUH: **1. VELKÉ MÍSTO 3**
5 - VELKÉ MÍSTO

Obrázek 47: Dotazník 1

OTÁZKY:

- 1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? NO
- 2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? INTERNET
- 3/ Jak dlouho se učíte AI? Jaké předchozí kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) 1,5 ROKU, INDIVIDUÁLNÍ VÝUKA
- 4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? ANO, TĚŽKÝ KURZ JE DOKAŽ NALEJŠVAKA
- 5/ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenili? Co se Vám naspok nelíbilo? DAL AKORAT, OCEŇUJI INTENZITU TĚŽKÝHO KURZU, ULEŽILO SE MĚ DOUŽÍVAT 😊
- 6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně? PRAVĚ PODRŽUJE ANO
- 7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná? MODBUE DRAMOU
- 8/ Po zkušenosti z kurzu – jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? JE CÍLENA
- 9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? PŘÍJEMNÝM DOJEM, PŘEVÁŽNĚ PROFESIONÁLNÍ
- 10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete? ANO, POKUD PREFERUJI DŮRAZ NA SPRÁVNOST GRAMMATIKY PŘED KONVERZACÍ
- 11/ OHODNŮTE NAŘÍZENÍ: 1 - VELMI LEHCE
5 - VELMI NÁROČNĚ 2-3

Obrázek 48: Dotazník 2

OTÁZKY:

- 1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? *NE*
- 2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? *NA INTERNETU, ZPŘÍTELŮMI, KAMARÁDKOU*
- 3/ Jak dlouho se učíte A1? Jaké předměty kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) *ODŠLA JSEM VE DVACET ANA
GRAMMARIČKA + KURZ, JAKE NEPOSLEDOVÁM*
- 4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? *PRO ANE ANA, LÁMÁ MI PŘEDVÍMANÉ PŘEDVÍDÁNÍ, INTUICI ANA ZEMĚ,
METODU PŘEDVÍMANÍ V JAZYKOVÉ GRAMMARIČCE, JAKA VYKÁŽE, JAKOŽE JINÝ*
- 5/ Byl kurz, který jste v Nepustilové škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň
lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenil/a? Co se Vám naopak nelíbilo? *LEHČÍ, TĚŽKÝ - ANA, NEJEDNÁ SE O PŘEDVÍMANÍ - PŘEDVÍDÁNÍ K A1 JAKO
METODU, JAKA NEMÁ - JE PŘEDVÍMANÍ, JAKOŽE PŘEDVÍDÁNÍ ANA ZEMĚ, JAKOŽE*
- 6/ Budete v kurzu pokračovat? Přiblížíte se do vyšší úrovně? *NEJEDNÁ SE O PŘEDVÍMANÍ*
- 7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky
angličtiny hodně zajímavá a přínosná? *JE TO KAMARÁDKA, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ, JAKOŽE*
- 8/ Po zhuštění z kurzu - jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou"
svými slovy? *JAKOŽE ANA ZEMĚ, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ
GRAMMARIČKA, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ*
- 9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? *NAČE*
- 10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete? *ANA, PŘEDVÍMANÍ A KAMARÁDKA, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ
GRAMMARIČKA, JAKOŽE PŘEDVÍMANÍ*
- 11/ DODÁVATE NÁROČNOST: 4 - VELMI LEHCE
5 - VELMI NÁROČNĚ

Obrázek 49: Dotazník 3

OTÁZKY:

- 1/ Učíte se někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? *ne*
- 2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? *Můj učitel ANGLIČTINY*
- 3/ Jak dlouho se učíte A)? Jaké předchozí kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) *A.T. Zelená, M.D. V. Budalovi, výuka - konzultace*
- 4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? *Ano, a zvláště v gramatice a slovníku pro cvičení.*
- 5/ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenil? Co se Vám naopak nelíbilo? *naším prvním z učitelů učila slovník a všechno ostatní, což nám dalo přehled gramatiky pro danou úroveň.*
- 6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně? *Na další lekce v prvním ročníku, aby byla jasnější přehledová.*
- 7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná? *OPAKOVÁNÍ VLASTNÍ SE VE GRAMATICE A PROCVIČOVÁNÍ GRAMATIKY V TĚCHTO*
- 8/ Po zkušenosti z kurzu - jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? *opakování prvních ročníků, ne všechno slovník*
- 9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? *u: PAVLA, učitel - JEDEK učitel a*
- 10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete? *nebo doporučuji*

11/ OHODNOTĚTE NÁROČNOST: 1 - VELMI LEHCE
5 - VELMI NÁROČNĚ *2*

Obrázek 50: Dotazník 4

OTÁZKY:

1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? *NE*

2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? *OD NĚKTERÝCH*

3/ Jak dlouho se učíte AP? Jaké přechází kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) *2 ROKY, JEDNOU KURZ V JAZYKOVÉ ŠKOLE (71 HODIN) 3. STADIUM*

4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? *ANO - LEŽEL SE VÁŽNĚ VYUČIL A NAJEDNOU SE VYUČIL*

5/ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste se výuce ocenili? Co se Vám naopak nelíbilo? *NE, BYL TĚŽKÝ, MŮJ NEJ VYUČIL*

6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně? *ANO, ANO ŽE NE*

7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná? *NEJEDNA, MŮJ VYUČIL*

8/ Po zkušenosti z kurzu - jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? *NEJEDNA, VYUČIL, VYUČIL*

9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? *NEJEDNA, VYUČIL, VYUČIL*

10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzkoušíte? *ANO - JEDNO DŮVOD*

11/ OMCENOVATE VYUČIL: 1 - VELMI LEHCE
5 - VELMI NÁROČNĚ *3*

Obrázek 51: Dotazník 5

OTÁZKY:

1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? Ne

2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? Značím!

3/ Jak dlouho se učíte A1? Jaké předchozí kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.)
Jana,cca 0,5 roku sama - DVOJHO AZULICE

4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč?
Ano, vyučování učím na klavír, bez hodnocení a časů?

5/ Byl kurz, který jste v Nepustilové škole navštěvoval/a pro Vaší úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenili? Co se Vám naopak nelíbilo?
Alena!

6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně?
Jo čim ano.

7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná?
Střídání věty, věty i do sardids kate.

8/ Po zkušenosti z kurzu - jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy?
Intenzivní, efektivní.

9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující?
Dobře jsem jsem učitel a učitel.

10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete?
Ano - viz 4.

11/ OMDANUJTE ANKETOVAŇ: 1- VELMI LEMÉ 3 (doporučuji sádou skupinu, neznámá v mí smed) 5- VELMI ANKOVÉ

Obrázek 52: Dotazník 6

OTÁZKY:

1/ Už jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? ANO

2/ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? O D PŘÍTELEKYNĚ

3/ Jak dlouho se učíte A? Jaké předchozí kurzy jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, individuální výuka atd.) O BOKT NA UČENOVANOST
O BOKT V D SLOKĚ

4/ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč? O BOKT V D SLOKĚ
JÁ Z PŘÍTEKYNĚ V TOM ŽE DANA UČENOVANOST
SE STALÁ OPRAKUNĚ

5/ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenil? Co se Vám naopak nelíbilo? STÁROKĚ TĚŽKÝ, OČENIL BOKT V D SLOKĚ
JÁ Z PŘÍTEKYNĚ V TOM ŽE DANA UČENOVANOST
SE STALÁ OPRAKUNĚ

6/ Budete v kurzu pokračovat? Přihlásíte se do vyšší úrovně? ANO

7/ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky angličtiny hodně zajímavá a přínosná? PŘEDKYNĚ VPSYČENĚ, POKUNĚ
O BOKT V D SLOKĚ, NA JEDNO ANOVANOSTĚ OTAZKĚ
O BOKT V D SLOKĚ

8/ Po zkušenosti z kurzu – jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? DOKUNĚ METODU KTEROU UČENOVANOST
O BOKT V D SLOKĚ

9/ Jak na Vás působila učebna a vyučující? VELMI DOBŘE

10/ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyzdvihnete? VELMI ANO I VPSYČENĚ, A ZNAMENÍ BOKT V D SLOKĚ

4/ ORDONOVATE NÁROČNOST: 1-VELMI LEHKE
5-VELMI NÁROČNĚ

Obrázek 53: Dotazník 7

OTÁZKY:

- 1./ 1/2 Jste někdy kurz vedený Nepustilovou metodou absolvoval/a? *Ano*
- 2./ Jak jste se o kurzu dozvěděl/a? *Browsed online po internetu.*
- 3./ Jak dlouho se učíte AP? Jaké předměty kurzu jste absolvoval/a? (např. jiný veřejný kurz v jazykové škole, Individuální výuka atd.) *Angličtina se učím dvakrát týdnem.*
- 4./ Myslíte, že je výuka Nepustilovou metodou efektivní? V čem, proč?
V této chvíli nemám poznatky, jestli je výuka efektivní.
- 5./ Byl kurz, který jste v Nepustilově škole navštěvoval/a pro Vaši úroveň lehký/těžký? Co byste ve výuce ocenil/a? Co se Vám naopak nelíbilo?
Správce těžký, hodně informací, pojednání, které se nepodařilo pochopit.
- 6./ Budete v kurzu pokračovat? Příhlásíte se do vyšší úrovně? *Pokračovat ano.*
- 7./ Můžete popsat nějakou aktivitu, která se Vám zdála z hlediska výuky anglicky hodně zajímavá a přínosná? *Učebna přechází od mluvených slov ke psaným -> doplnění slovní zásoby do poznámek, slyšení sdělení, vět a používání celých vět by záleží na složitosti, ale slovo do věty.*
- 8./ Po zkušenosti z kurzu – jak byste popsal/a "výuku Nepustilovou metodou" svými slovy? *Intenzivní, učení správně fráze,*
- 9./ Jak na Vás působila učebna a vyučující? Učebna působí příjemným dojmem. Vyučující na mě působili, že je anglicky velmi dobří a chytří, protože si plně uvědomují, takže některým dojde i to, kterým k čemu.
- 10./ Doporučíte tuto metodu svým známým? Jaké přednosti vyvzýváte?
Určitě ji můžu doporučit.

44/ OHOČNOSTE MARČNOVOSTI 4-VELIKI LENJE 4
5-VELIKI MARČNOVOSTE

Obrázek 54: Dotazník 8